EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 28.6.2023.
COM(2023) 392 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I REVIZORSKOM SUDU

GODIŠNJA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA EUROPSKOG RAZVOJNOG FONDA ZA FINANCIJSKU GODINU 2022.

SADRŽAJ

POTVRĐIVANJE RAČUNOVODSTVENE DOKUMENTACIJE 2
IZVRŠENJE I RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE SREDSTAVA ERF-a 3
SREDSTVA KOJIMA UPRAVLJA EUROPSKA KOMISIJA 7
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a 9
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a KONSOLIDIRANIH U ERF 54
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a BÊKOU ZA 2022. 55
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a ZA AFRIKU ZA 2022 63
KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a I SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a 72
IZVJEŠTAJ ERF-a O FINANCIJSKOM IZVRŠENJU 78

POTVRĐIVANJE RAČUNOVODSTVENE DOKUMENTACIJE

Godišnja računovodstvena dokumentacija Europskog razvojnog fonda za 2022. pripremljena je u skladu s glavom X. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond te s računovodstvenim načelima, pravilima i metodama navedenima u bilješkama uz financijske izvještaje.

Potvrđujem svoju odgovornost za sastavljanje i prezentiranje godišnje računovodstvene dokumentacije Europskog razvojnog fonda u skladu s člankom 18. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond.

Dužnosnik za ovjeravanje i EIB dostavili su mi sve informacije potrebne za sastavljanje računovodstvene dokumentacije u kojoj su prikazani imovina i obveze Europskog razvojnog fonda i izvršenje proračuna te potvrđuju njihovu pouzdanost.

Potvrđujem da na temelju tih informacija i provjera koje sam smatrala potrebnima za potpisivanje računovodstvene dokumentacije imam razumno jamstvo da je računovodstvena dokumentacija istinit i vjeran prikaz financijskog stanja Europskog razvojnog fonda u svim bitnim aspektima.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Računovodstvena službenica

IZVRŠENJE I RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE SREDSTAVA ERF-a

1. KONTEKST

Europska unija (dalje u tekstu „EU”) surađuje s brojnim zemljama u razvoju. Glavni je cilj suradnje promicanje gospodarskog, društvenog i okolišnog razvoja s posebnim naglaskom na dugoročnom smanjenju i iskorjenjivanju siromaštva pružanjem razvojne i tehničke pomoći zemljama korisnicama. EU radi ostvarenja tog cilja zajedno s partnerskim zemljama izrađuje strategije suradnje i mobilizira financijska sredstva za njihovu provedbu. Ta sredstva EU-a namijenjena razvojnoj suradnji dolaze iz triju izvora:

- proračuna EU-a,
- Europskog razvojnog fonda, i
- Europske investicijske banke.

Do 2021., kad je započela zadnja faza 11. Europskog razvojnog fonda (dalje u tekstu „ERF”) nakon što je 31. prosinca 2020. klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti počela proizvoditi učinke, ERF je bio glavni instrument pružanja pomoći u okviru razvojne suradnje s afričkim, karipskim i pacifičkim državama (dalje u tekstu „države AKP-a”) te prekomorskim zemljama i područjima („PZP”). Međutim, od 2021. suradnja EU-a s državama AKP-a i prekomorskim zemljama i područjima financira se iz proračuna EU-a.

ERF se ne financira iz proračuna EU-a. Uspostavljen je unutarnjim sporazumom predstavnika država članica koji zasjedaju u okviru Vijeća, a njime upravlja poseban odbor. Europska komisija (dalje u tekstu „Komisija”) nadležna je za financijsko izvršenje aktivnosti koje se financiraju sredstvima ERF-a. Europska investicijska banka (dalje u tekstu „EIB”) upravlja Investicijskim instrumentom.

Svaki ERF sklapa se na razdoblje od oko pet godina i uređen je financijskom uredbom koja se na njega primjenjuje i kojom se propisuje izrada posebnih financijskih izvještaja. Osim toga, ti financijski izvještaji objedinjuju se kako bi se dobila ukupna slika financijskog stanja sredstava za koja je nadležna Komisija.

Unutarnji sporazum o uspostavi 11. ERF-a potpisale su države članice sudionice, koje su se sastale u okviru Vijeća, u lipnju 2013.[1]. Sporazum je stupio na snagu 1. ožujka 2015.

Vijeće je 2018. donijelo Financijsku uredbu koja se primjenjuje na 11. ERF[2]. Njome je stavljena izvan snage prethodna uredba i ona se primjenjuje na operacije koje se financiraju iz prethodnih ERF-ova, ne dovodeći u pitanje postojeće pravne obveze. Ta se uredba ne primjenjuje na Investicijski instrument iz prethodnih ERF-ova.

U okviru Sporazuma o partnerstvu AKP-EU uspostavljen je Investicijski instrument kojim upravlja EIB i koji se upotrebljava za potporu razvoju privatnog sektora u državama AKP-a uglavnom, ali ne isključivo, financiranjem privatnih ulaganja. Instrument je osmišljen kao obnovljivi fond, tako da se otplata zajmova može reinvestirati u druge operacije, zbog čega je to samoobnavljajući i financijski neovisan instrument. Budući da njime ne upravlja Komisija, Investicijski instrument ne konsolidira se u prvom dijelu godišnje računovodstvene dokumentacije, to jest financijskim izvještajima ERF-a i povezanom izvještaju o financijskom izvršenju. Financijski izvještaji o Investicijskom instrumentu, koje je pripremio EIB, uvršteni su kao zaseban dio godišnje računovodstvene dokumentacije (dio II.) kako bi se dobila cjelovita slika o razvojnoj pomoći u okviru ERF-a.

2. KAKO SE FINANCIRA ERF?

[1] SL L 210, 6.8.2013., str. 1.
2 Uredba Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323.

Na zasjedanju Vijeća 2. prosinca 2013. donesena je Uredba 1311/2013 kojom se uspostavlja višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014.–2020. U tom je kontekstu odlučeno da se geografska suradnja s državama AKP-a neće uključiti u proračun EU-a, nego će se i dalje financirati iz postojećeg međuvladina ERF-a.

Proračun EU-a donosi se za razdoblje od godine dana te se rashodi i prihodi, u skladu s proračunskim načelom jedne godine, planiraju i odobravaju za jednu godinu. Za razliku od proračuna EU-a, ERF je višegodišnji fond. Za svaki ERF utvrđuje se ukupan fond sredstava za provedbu razvojne suradnje, obično tijekom petogodišnjeg razdoblja. Budući da se dodjeljuju za razdoblje od nekoliko godina, dodijeljena sredstva mogu se iskoristiti tijekom cijelog razdoblja djelovanja ERF-a. Nepostojanje načela jedne proračunske godine vidljivo je u proračunskom izvještavanju, u kojem se izvršenje proračuna ERF-ova iskazuje u odnosu na ukupna sredstva.

Sredstva ERF-a čine *ad hoc* doprinosi država članica EU-a. Predstavnici država članica sastajali su se približno svakih pet godina na međuvladinoj razini kako bi odlučili o ukupnom iznosu sredstava koja treba dodijeliti fondu i nadzirali njegovo izvršenje.

Komisija upravlja fondom u skladu s politikom Unije o razvojnoj suradnji. Budući da imaju vlastite razvojne politike i politike pomoći, koje se provode paralelno s politikom Unije, države članice dužne su svoje politike usklađivati s EU-om kako bi se osigurala njihova komplementarnost.

Uz navedene doprinose države članice mogu sklopiti i sporazume o sufinanciranju ili uplatiti dobrovoljne financijske doprinose u ERF.

3. AKTIVNOSTI ERF-A NAKON 31. PROSINCA 2020.

Osmi i deveti ERF zaključeni su 2021. Svi su ugovori u okviru osmog ERF-a zaključeni, a u okviru devetog ERF-a ostalo je 19 otvorenih ugovora, koji bi u načelu trebali biti zaključeni do 2024.

Zadnja faza 11. ERF-a započela je 31. prosinca 2020., kad je počela proizvoditi učinke klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti. Tom se klauzulom utvrđuje završni datum za preuzimanje obveza, što znači da se od 2021. više ne mogu potpisivati sporazumi o financiranju u okviru 11. ERF-a. Međutim, određeni ugovori za postojeće sporazume o financiranju potpisivat će se do 31. prosinca 2023. (te čak i kasnije za reviziju i evaluaciju). Nadalje, provedba tekućih projekata financiranih iz Europskog razvojnog fonda nastavit će se do njihova konačnog dovršetka.

U kontekstu aktualnog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. suradnja EU-a s državama AKP-a uključena je u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa. Slično tomu, suradnja s prekomorskim zemljama i područjima sad je obuhvaćena Odlukom o prekomorskom pridruživanju. To znači da su se programi ERF-a do 2021. financirali dobrovoljnim doprinosima država članica EU-a, a od 2021. njihov će se razvoj financirati iz proračuna EU-a. Osim toga, to podrazumijeva da financiranje programa razvoja mora odobriti Europski parlament i da transakcije moraju biti u skladu s financijskim uredbama EU-a, kao i ostali programi koje financira EU.

4. IZVJEŠTAVANJE NA KRAJU GODINE

4.1. GODIŠNJA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA

U skladu s člankom 18. stavkom 3. Financijske uredbe koja se primjenjuje na ERF, na financijske izvještaje ERF-a primjenjuju se pravila o računovodstvu nastanka poslovnog događaja koja se temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS). Ta računovodstvena pravila, koja donosi računovodstveni službenik Komisije, primjenjuju sve institucije i tijela EU-a kako bi se primjenom ujednačenih pravila obračuna, vrednovanja i prezentiranja računa uskladio postupak sastavljanja financijskih izvještaja. Ta računovodstvena pravila EU-a primjenjuju se i na ERF, pri čemu se vodi računa o posebnoj prirodi njegovih aktivnosti.

Priprema godišnje računovodstvene dokumentacije ERF-a povjerena je računovodstvenom službeniku Komisije, koji je i računovodstveni službenik ERF-a. On osigurava da je godišnja računovodstvena dokumentacija ERF-a istinit i vjeran prikaz financijskog stanja ERF-a.

Godišnja računovodstvena dokumentacija sadržava sljedeće:

Dio I.: Sredstva kojima upravlja Komisija

(i) Financijski izvještaji i bilješke ERF-a

(ii) Financijski izvještaji skrbničkih fondova EU-a konsolidiranih u ERF

(iii) Konsolidirani financijski izvještaji ERF-a i skrbničkih fondova EU-a

(iv) Izvještaj o financijskom izvršenju ERF-a

Dio II.: Godišnje izvješće o izvršenju – sredstva kojima upravlja EIB

(i) Financijski izvještaji o Investicijskom instrumentu

Dio „Financijski izvještaji skrbničkih fondova EU-a konsolidiranih u ERF" obuhvaća financijske izvještaje dvaju skrbničkih fondova osnovanih u okviru ERF-a: Skrbničkog fonda EU-a Bêkou (vidjeti odjeljak „Financijski izvještaji Skrbničkog fonda EU-a Bêkou") i Skrbničkog fonda EU-a za Afriku (vidjeti odjeljak „Financijski izvještaji Skrbničkog fonda EU-a za Afriku"). Za pripremu pojedinačnih financijskih izvještaja skrbničkih fondova odgovoran je računovodstveni službenik Komisije, a vanjsku reviziju tih izvještaja provodi privatni revizor. Iznosi za skrbničke fondove uvršteni u ovu godišnju računovodstvenu dokumentaciju privremeni su.

Komisija je dužna najkasnije 31. srpnja godine nakon datuma bilance donijeti godišnju računovodstvenu dokumentaciju ERF-a i podnijeti je Europskom parlamentu i Vijeću radi dobivanja razrješnice.

5. REVIZIJA I RAZRJEŠNICA

5.1. REVIZIJA

Reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije ERF-a obavlja vanjski revizor, Europski revizorski sud, koji sastavlja godišnje izvješće za Europski parlament i Vijeće.

5.2. RAZRJEŠNICA

Razrješnica je završna kontrola financijskog izvršenja ERF-a za određenu financijsku godinu. Nakon revizije i finalizacije godišnje računovodstvene dokumentacije Vijeće daje preporuku, a Europski parlament zatim odlučuje hoće li Komisiji dati razrješnicu za financijsko izvršenje sredstava ERF-a za određenu financijsku godinu. Ta se odluka temelji na pregledu računovodstvene dokumentacije i godišnjeg izvješća Revizorskog suda (koje sadržava službenu izjavu o jamstvu) te odgovorima Komisije na pitanja i zahtjeve za dodatne informacije koje je uputilo tijelo nadležno za davanje razrješnice.

NAJVAŽNIJI ASPEKTI FINANCIJSKOG IZVRŠENJA U 2022.

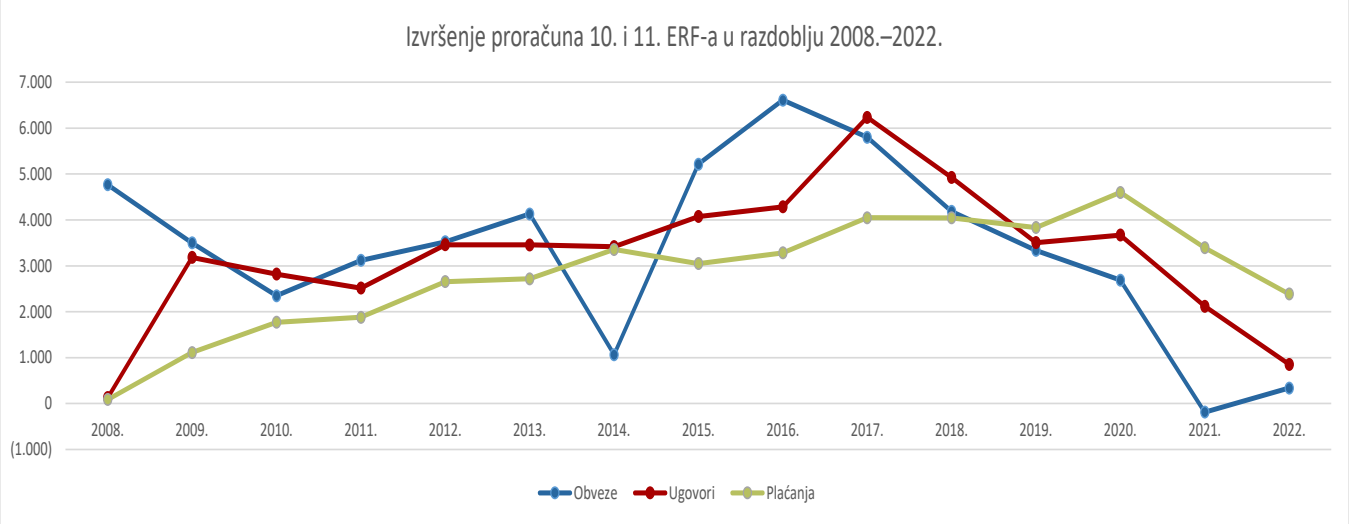

* Neto iznos, samo 10. i 11. ERF

Izvršenje proračuna

Financijsko izvršenje 10. i 11. ERF-a u 2022. (pojedinačne obveze: 853 milijuna EUR, plaćanja: 2 386 milijuna EUR) obilježila je odluka Vijeća[3] o ponovnoj upotrebi 600 milijuna EUR opozvanih sredstava iz 10. i 11. ERF-a.

Vijeće je donijelo tu odluku u svrhu financiranja djelovanja za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u državama AKP-a uslijed agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. Sredstvima će se financirati potpora proizvodnji hrane i otpornosti prehrambenih sustava u iznosu do 350 milijuna EUR, makroekonomska potpora u iznosu do 100 milijuna EUR i humanitarna pomoć u iznosu do 150 milijuna EUR.

Ukupan iznos bruto plaćanja za sve ERF-ove (2 452 milijuna EUR) predstavlja 98,1 % ciljne vrijednosti od 2 500 milijuna EUR priopćene državama članicama.

Učinak aktivnosti u financijskim izvještajima

U financijskim izvještajima učinak navedenih aktivnosti najvidljiviji je u sljedećim područjima:

- pretfinanciranje (vidjeti bilješku **2.2.**): smanjenje od 239 milijuna EUR, uglavnom jer je zbog manje vrijednosti potpisanih ugovora (2 118 milijuna EUR u 2021. u odnosu na 853 milijuna EUR u 2022.) isplaćeno manje predujmova. Zbog smanjenja pretfinanciranja i drugih plaćanja, količina novca i novčanih ekvivalenata povećala se za 34 milijuna EUR (vidjeti bilješku **2.5.**),

- obračunati rashodi (vidjeti bilješku **2.8.**): povećanje od 123 milijuna EUR zbog povećanog broja otvorenih ugovora na kraju godine za koje do kraja godine nisu validirani zahtjevi za povrat troškova, pa su se stoga rashodi morali procijeniti,

- rashodi poslovanja (vidjeti bilješku **3.4.**): ukupno smanjenje rashoda poslovanja od 74 milijuna EUR uglavnom je posljedica likvidacije skrbničkih fondova, zbog koje su smanjeni doprinosi potrebni za pokrivanje njihovih rashoda. Unatoč tome povećali su se rashodi koji se odnose na pomoć u nuždi jer su se sredstva opozvana iz 10. i 11. ERF-a ponovno upotrijebila za suzbijanje negativnih posljedica rata Rusije protiv Ukrajine.

[3] Odluka Vijeća (EU) 2022/1223.

SREDSTVA KOJIMA UPRAVLJA EUROPSKA KOMISIJA

SADRŽAJ

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a 9
BILANCA ERF-a 10
IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU ERF-a 11
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ERF-a 12
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE ERF-a 13
BILANCA PO ERF-u 14
IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU PO ERF-u 16
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE PO ERF-u 17
BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE ERF-a 20
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a KONSOLIDIRANIH U ERF 54
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a BÊKOU ZA 2022. 55
BILANCA 60
IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU 61
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA 62
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a ZA AFRIKU ZA 2022. 63
BILANCA 69
IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU 70
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA 71
KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a I SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a 72
KONSOLIDIRANA BILANCA 74
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU 75
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA 76
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE 77
IZVJEŠTAJ ERF-a O FINANCIJSKOM IZVRŠENJU 78

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a

Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

BILANCA ERF-a

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2022.	31.12.2021.
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	2.1.	*67*	*39*
Pretfinanciranje	2.2.	*488*	*671*
Doprinosi skrbničkim fondovima	2.3.	*254*	*382*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.4.	*7*	*4*
		816	**1 096**
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	2.1.	*3*	–
Pretfinanciranje	2.2.	*1 396*	*1 453*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.4.	*27*	*35*
Novac i novčani ekvivalenti	2.5.	*1 027*	*994*
		2 454	**2 481**
UKUPNA IMOVINA		**3 270**	**3 577**
DUGOROČNE OBVEZE			
Financijske obveze	2.6.	*(7)*	*(7)*
		(7)	**(7)**
KRATKOROČNE OBVEZE			
Obveze	2.7.	*(426)*	*(501)*
Obračunati rashodi	2.8.	*(1 131)*	*(1 008)*
		(1 558)	**(1 509)**
UKUPNE OBVEZE		**(1 565)**	**(1 516)**
NETO IMOVINA		**1 705**	**2 061**
SREDSTVA I PRIČUVE			
Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi	2.9.	*65 100*	*62 643*
Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova	2.9.	*2 252*	*2 252*
Poslovni rezultat prenesen iz prethodnih godina		*(62 834)*	*(59 860)*
Poslovni rezultat godine		*(2 813)*	*(2 974)*
NETO IMOVINA		**1 705**	**2 061**

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU ERF-a

u milijunima EUR

	Bilješka	2022.	2021.
PRIHODI			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija			
Aktivnosti povrata	3.1.	*18*	*27*
		18	**27**
Prihodi od razmjenskih transakcija			
Financijski prihodi	3.2.	*2*	*(26)*
Ostali prihodi	3.2.	*77*	*74*
		80	**48**
Ukupni prihodi		**98**	**75**
RASHODI			
Drugi subjekti	3.3.	*(1)*	–
Instrumenti pomoći	3.4.	*(2 789)*	*(2 864)*
Rashodi za sufinanciranje	3.5.	*4*	*(19)*
Financijski troškovi	3.6.	*(6)*	*(20)*
Ostali rashodi	3.7.	*(119)*	*(145)*
Ukupni rashodi		**(2 911)**	**(3 049)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE		**(2 813)**	**(2 974)**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ERF-a

u milijunima EUR

	Bilješka	2022.	2021.
Poslovni rezultat godine		*(2 813)*	*(2 974)*
Poslovanje			
Povećanje kapitala – doprinosi (neto)		*2 458*	*3 657*
(Povećanje)/smanjenje doprinosa skrbničkim fondovima		*128*	*12*
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja		*239*	*101*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija		*5*	*105*
Povećanje/(smanjenje) rezervacija		*1*	*–*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza		*(1)*	*5*
Povećanje/(smanjenje) obveza		*(75)*	*(114)*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda i odgođenih prihoda		*123*	*(519)*
Ostala nenovčana kretanja		*–*	*–*
Investicijske aktivnosti			
*(Povećanje)/smanjenje neizvedene financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak**		*(31)*	*(7)*
NETO NOVČANI TOKOVI		**34**	**266**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		*34*	*266*
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	2.5.	*994*	*728*
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	2.5.	*1 027*	*994*

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE ERF-a

u milijunima EUR

	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Revalorizacijska pričuva (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2020.	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 854)**	**2 252**	**(5)**	**1 379**
Učinak revidiranog EAR-a 11				*(5)*		*5*	
STANJE NA DAN 1.1.2021.	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 860)**	**2 252**	**–**	**1 379**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(43)*	*(3 700)*	*3 657*	*–*	*–*		*3 657*
Poslovni rezultat godine	*–*	*–*	*–*	*(2 974)*	*–*		*(2 974)*
STANJE NA DAN 31.12.2021.	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	*–*	*–*		*2 457*
Poslovni rezultat godine	*–*	*–*	*–*	*(2 813)*	*–*		*(2 813)*
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**

BILANCA PO ERF-u

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2022. Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	31.12.2021. Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
DUGOTRAJNA IMOVINA											
Financijska imovina	2.1.	–	–	*(1)*	*67*	*67*	–	–	*(2)*	*41*	*39*
Pretfinanciranje	2.2.	–	–	*221*	*267*	*488*	–	–	*219*	*452*	*671*
Doprinosi skrbničkim fondovima	2.3.	–	*31*	*9*	*213*	*254*	–	*31*	*9*	*341*	*382*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.4.	–	–	–	*7*	*7*	–	–	–	*4*	*4*
		–	**31**	**229**	**555**	**816**	**–**	**31**	**226**	**839**	**1 096**
KRATKOTRAJNA IMOVINA											
Financijska imovina	*2.1.*	–	–	–	*3*	*3*	–	–	–	–	–
Pretfinanciranje	2.2.	–	*14*	*427*	*954*	*1 396*	–	*14*	*353*	*1 085*	*1 453*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.4.	–	–	*10*	*16*	*27*	*180*	*(314)*	*1 296*	*(1 127)*	*35*
Dugovanja i potraživanja unutar ERF-a		*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	–	*181*	*(316)*	*1 279*	*(1 144)*	–
Novac i novčani ekvivalenti	2.5.	–	–	–	*1 027*	*1 027*	–	–	–	*994*	*994*
		180	**(355)**	**1 240**	**1 389**	**2 454**	**361**	**(615)**	**2 928**	**(192)**	**2 481**
UKUPNA IMOVINA		**180**	**(324)**	**1 469**	**1 945**	**3 270**	**361**	**(584)**	**3 154**	**646**	**3 577**
DUGOROČNE OBVEZE											
Financijske obveze	2.6.	–	–	–	*(7)*	*(7)*	–	–	–	*(7)*	*(7)*
		–	**–**	**–**	**(7)**	**(7)**	**–**	**–**	**–**	**(7)**	**(7)**
KRATKOROČNE OBVEZE						–					
Obveze	2.7.	–	–	*(34)*	*(391)*	*(426)*	–	–	*(27)*	*(473)*	*(501)*
Obračunati rashodi	2.8.	–	*(7)*	*(119)*	*(1 006)*	*(1 131)*	–	*(6)*	*(110)*	*(892)*	*(1 008)*
		–	**(7)**	**(153)**	**(1 397)**	**(1 558)**	**–**	**(6)**	**(138)**	**(1 365)**	**(1 509)**
UKUPNE OBVEZE		**–**	**(7)**	**(153)**	**(1 404)**	**(1 565)**	**–**	**(6)**	**(138)**	**(1 372)**	**(1 516)**
						–					
NETO IMOVINA		**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**	**361**	**(591)**	**3 016**	**(725)**	**2 061**
Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi	2.9.	*12 164*	*10 450*	*20 960*	*21 527*	*65 100*	*12 164*	*10 492*	*20 960*	*19 027*	*62 643*

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2022. Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	31.12.2021. Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova	2.9.	*627*	*1 625*	*–*	*–*	*2 252*	*627*	*1 625*	*–*	*–*	*2 252*
Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova	2.9.	*(2 513)*	*2 010*	*(38)*	*541*	*–*	*(2 512)*	*2 018*	*101*	*394*	*–*
Poslovni rezultat prenesen iz prethodnih godina		*(10 098)*	*(14 410)*	*(19 325)*	*(19 001)*	*(62 834)*	*(10 098)*	*(14 404)*	*(19 065)*	*(16 293)*	*(59 860)*
Poslovni rezultat godine		*–*	*(6)*	*(282)*	*(2 526)*	*(2 813)*	*(1)*	*(6)*	*(260)*	*(2 708)*	*(2 974)*
NETO IMOVINA		**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**	**180**	**(274)**	**1 737**	**419**	**2 061**

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU PO ERF-u

u milijunima EUR

	Bilješka	2022. Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno	2021. Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
PRIHODI											
Prihodi od nerazmjenskih transakcija											
Aktivnosti povrata	3.1.	–	*(1)*	*(8)*	*28*	*18*	–	–	*1*	*26*	*27*
		–	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**	**–**	**–**	**1**	**26**	**27**
Prihodi od razmjenskih transakcija											
Financijski prihodi	3.2.	–	–	*2*	*1*	*2*	–	–	*(22)*	*(4)*	*(26)*
Ostali prihodi	3.2.	–	*3*	*8*	*66*	*77*	–	*5*	*14*	*55*	*74*
		–	**3**	**10**	**67**	**80**	**–**	**5**	**(8)**	**51**	**48**
Ukupni prihodi		**–**	**1**	**2**	**94**	**98**	**–**	**5**	**(7)**	**78**	**75**
RASHODI											
Drugi subjekti	3.3.	–	–	–	*(1)*	*(1)*	–	–	–	–	–
Instrumenti pomoći	3.4.	–	*(5)*	*(295)*	*(2 489)*	*(2 789)*	–	*(7)*	*(214)*	*(2 644)*	*(2 864)*
Rashodi za sufinanciranje	3.5.	–	–	*22*	*(18)*	*4*	–	–	*(0)*	*(19)*	*(19)*
Financijski troškovi	3.6.	*1*	*2*	*(3)*	*(5)*	*(6)*	–	*7*	*(23)*	*(3)*	*(20)*
Ostali rashodi	3.7.	–	*(5)*	*(8)*	*(107)*	*(119)*	–	*(11)*	*(16)*	*(119)*	*(145)*
Ukupni rashodi		**1**	**(7)**	**(284)**	**(2 620)**	**(2 911)**	**–**	**(12)**	**(252)**	**(2 785)**	**(3 049)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE		**1**	**(6)**	**(282)**	**(2 526)**	**(2 813)**	**–**	**(8)**	**(259)**	**(2 708)**	**(2 974)**

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE PO ERF-u

u milijunima EUR

Osmi ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2020.	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Prijenosi u 10. ERF i iz 10. ERF-a			–			–	–
STANJE NA DAN 31.12.2021.	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Prijenosi u 10. ERF i iz 10. ERF-a			–			*(1)*	*(1)*
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 513)**	**180**

u milijunima EUR

Deveti ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2020.	**10 550**	**15**	**10 535**	**(14 404)**	**1 625**	**2 041**	**(203)**
Prijenosi u 10. ERF i iz 10. ERF-a		–	–				–
Prijenosi u 10. ERF i iz 10. ERF-a			–			*(23)*	*(23)*
Povrati državama članicama	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Poslovni rezultat godine			–	*(6)*			*(6)*
STANJE NA DAN 31.12.2021.	**10 507**	**15**	**10 492**	**(14 410)**	**1 625**	**2 018**	**(274)**
Povećanje kapitala – doprinosi		–	–				–
Prijenosi u 10. ERF i iz 10. ERF-a			–			*(8)*	*(8)*
Povrati državama članicama	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Poslovni rezultat godine			–	*(6)*		–	*(6)*
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**

u milijunima EUR

10. ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Revalorizacijska pričuva (G)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2020.	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 063)**	**188**	**(2)**	**2 084**
Učinak revidiranog EAR-a 11				*(2)*		*2*	*–*
STANJE NA DAN 1.1.2021.	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 065)**	**188**	**–**	**2 084**
Prijenosi u osmi i deveti ERF i iz			*–*		*23*		*23*
Prijenosi u 11. ERF i iz 11. ERF-a			*–*		*(110)*		*(110)*
Poslovni rezultat godine			*–*	*(260)*			*(260)*
STANJE NA DAN 31.12.2021.	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 324)**	**101**	**–**	**1 737**
Prijenosi u osmi i deveti ERF i iz			*–*		*9*		*9*
Prijenosi u 11. ERF i iz 11. ERF-a			*–*		*(148)*		*(148)*
Poslovni rezultat godine			*–*	*(282)*			*(282)*
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 606)**	**(38)**	**–**	**1 315**

u milijunima EUR

11. ERF	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova (E)	Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova (F)	Revalorizacijska pričuva (G)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F) + (G)
STANJE NA DAN 31.12.2020.	**29 367**	**14 040**	**15 327**	**(16 290)**	**–**	**283**	**(4)**	**(683)**
Učinak revidiranog EAR-a 11				*(4)*			*4*	*–*
STANJE NA DAN 1.1.2021.	**29 367**	**14 040**	**15 327**	**(16 294)**	**–**	**283**	**–**	**(683)**
Povećanje kapitala – doprinosi		*(3 700)*	*3 700*			*110*		*3 810*
Poslovni rezultat godine			*–*	*(2 708)*		*–*		*(2 708)*
STANJE NA DAN 31.12.2021.	**29 367**	**10 340**	**19 027**	**(19 002)**	**–**	**394**	**–**	**419**
Povećanje kapitala – doprinosi		*(2 500)*	*2 500*			*148*		*2 648*
Poslovni rezultat godine			*–*	*(2 526)*		*–*		*(2 526)*

STANJE NA DAN 31.12.2022.	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	**–**	**541**	**–**	**541**

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE ERF-a

Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

1. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

1.1. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Svrha je financijskih izvještaja širem krugu dionika pružiti korisne informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima subjekta.

Opće pretpostavke (ili računovodstvena načela) koje treba slijediti u sastavljanju financijskih izvještaja utvrđene su računovodstvenim pravilom EU-a br. 1 „Financijski izvještaji" i opisane u MRSJS-u 1: vjerno prikazivanje, načelo nastanka poslovnog događaja, načelo vremenske neograničenosti poslovanja, dosljedno prikazivanje, značaj, zbirni prikaz, prijeboj i usporedne informacije. Kvalitativne su značajke financijskog izvještavanja relevantnost, vjerodostojnost (pouzdanost), razumljivost, pravovremenost, usporedivost i provjerljivost.

1.2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE IZVJEŠTAJA

1.2.1. Izvještajno razdoblje

Financijski izvještaji prezentiraju se jedanput godišnje. Računovodstvena godina počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

1.2.2. Valuta i osnova za konverziju

Godišnja računovodstvena dokumentacija iskazuje se u eurima jer je euro funkcionalna valuta EU-a. Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u eure na temelju deviznih tečajeva koji se primjenjuju na dan transakcije. Dobit i gubici od tečajnih razlika koji su rezultat zaključenja transakcija u stranoj valuti i preračunavanja tečajeva na kraju godine koji se primjenjuju na monetarnu imovinu i obveze iskazane u stranim valutama, priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Drukčije metode konverzije primjenjuju se na nekretnine, postrojenja i opremu te nematerijalnu imovinu, za koje se zadržava vrijednost u eurima na dan njihove kupnje.

Salda novčane imovine i obveza na kraju godine iskazana u stranim valutama preračunavaju se u eure na temelju deviznih tečajeva Europske središnje banke (ESB) koji se primjenjuju 31. prosinca.

Tečajevi eura

Valuta	31.12.2022.	31.12.2021.	Valuta	31.12.2022.	31.12.2021.
BGN	**1,9558**	1,9558	**PLN**	**4,6808**	4,5969
CZK	**24,1160**	26,8580	**RON**	**4,9495**	4,9490
DKK	**7,4365**	7,4364	**SEK**	**11,1218**	10,2503
GBP	**0,88693**	0,84028	**CHF**	**0,9847**	1,0331
HRK	**7,5345**	7,5156	**JPY**	**140,6600**	130,3800
HUF	**400,8700**	369,1900	**USD**	**1,0666**	1,1326

1.2.3. Primjena procjena

U skladu s načelima MRSJS-a i općeprihvaćenim računovodstvenim načelima financijski izvještaji obvezno sadržavaju iznose koji se temelje na procjenama i pretpostavkama rukovodstva na temelju najpouzdanijih dostupnih informacija. Značajne procjene uključuju, među ostalim: iznose obveza za primanja zaposlenika, financijski rizik potraživanja i iznose iskazane u bilješkama koji se odnose na financijske instrumente, ispravak vrijednosti za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu po amortiziranom trošku i za obveze iz ugovora o financijskom jamstvu, obračunate prihode i rashode, rezervacije, stupanj umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme, neto utrživu vrijednost zaliha, nepredviđenu imovinu i nepredviđene obveze. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od tih procjena.

Razumne procjene bitan su element sastavljanja financijskih izvještaja i ne umanjuju njihovu pouzdanost. Procjena se može mijenjati ako se promijene okolnosti na kojima se ona temelji ili na temelju novih informacija ili iskustava. Promjena procjene po svojoj se prirodi ne odnosi na prethodna razdoblja i ne smatra se ispravljanjem pogreške. Učinak promjene računovodstvene procjene priznaje se u višak ili manjak u razdobljima u kojima je uočen.

1.2.4. Primjena novih i revidiranih računovodstvenih pravila EU-a (EAR)

Nova računovodstvena pravila EU-a koja se primjenjuju za godišnja razdoblja koja su započela 1. siječnja 2022. ili nakon tog datuma

Nema novih računovodstvenih pravila EU-a za godišnja razdoblja koja su započela 1. siječnja 2022. ili nakon tog datuma.

Nova usvojena računovodstvena pravila EU-a koja se na dan 31. prosinca 2022. još nisu primjenjivala

U 2022. nisu usvojena nova računovodstvena pravila EU-a.

1.3. BILANCA

1.3.1. Financijska imovina

Klasifikacija pri početnom priznavanju

Klasifikacija financijskih instrumenata utvrđuje se pri početnom priznavanju. Na temelju modela upravljanja i ugovornih značajki novčanog toka imovine financijska se imovina može klasificirati u tri kategorije: financijska imovina po amortiziranom trošku, financijska imovina po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital ili financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak.

(i) Financijska imovina po amortiziranom trošku

Financijska imovina po amortiziranom trošku je neizvedena financijska imovina koja ispunjava dva uvjeta: 1. subjekt tu imovinu drži radi naplate ugovornih novčanih tokova, 2. na određene datume nastaju ugovorni novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Ova kategorija obuhvaća:

- novac i novčane ekvivalente,
- zajmove (uključujući oročene depozite s izvornim rokom dospijeća duljim od tri mjeseca),
- potraživanja od razmjenskih transakcija.

Financijska imovina po amortiziranom trošku uključena je u kratkotrajnu imovinu, osim ako je rok dospijeća takve imovine dulji od 12 mjeseci od izvještajnog datuma.

(ii) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital

Ta neizvedena financijska imovina ima ugovorne novčane tokove koji se odnose samo na glavnicu i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Osim toga, u okviru tog modela upravljanja financijska se imovina drži i radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i radi prodaje financijske imovine.

Imovina iz ove kategorije klasificira se u kratkotrajnu imovinu ako se njezina realizacija očekuje u roku od 12 mjeseci od izvještajnog datuma.

Subjekt na dan 31. prosinca 2021. ne drži takvu imovinu.

(iii) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak

Subjekt klasificira izvedenice i vlasnička ulaganja kao financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak jer se ugovorni novčani tokovi ne odnose samo na glavnicu i kamate na glavnicu.

Osim toga, subjekt dužničke vrijednosne papire koje drži klasificira kao financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak jer se portfeljima dužničkih vrijednosnih papira upravlja te se oni ocjenjuju na temelju fer vrijednosti portfelja.

Imovina iz ove kategorije klasificira se u kratkotrajnu imovinu ako se njezina realizacija očekuje u roku od 12 mjeseci od izvještajnog datuma.

Početno priznavanje i mjerenje

Kupnja financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum na koji subjekt preuzima obvezu kupnje imovine. Novčani ekvivalenti i zajmovi priznaju se kad se novac položi u financijsku instituciju ili doznači zajmoprimcima.

Financijska imovina početno se mjeri po fer vrijednosti. Za svu financijsku imovinu koja se ne iskazuje po fer vrijednosti kroz višak ili manjak transakcijski troškovi dodaju se fer vrijednosti pri početnom priznavanju. Za financijsku imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz višak ili manjak transakcijski troškovi knjiže se u izvještaju o financijskom rezultatu kao rashodi.

Fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju obično je transakcijska cijena, osim ako transakcija nije izvršena po uobičajenim tržišnim uvjetima, tj. ako je izvršena bez naknade ili uz nominalnu naknadu za potrebe javne politike. U tom je slučaju razlika između fer vrijednosti financijskog instrumenta i transakcijske cijene nerazmjenska komponenta koja se u izvještaju o financijskom rezultatu prikazuje kao rashod. U tom se slučaju fer vrijednost financijske imovine izvodi iz tekućih tržišnih transakcija za istovrijedan instrument. Ako za taj instrument ne postoji aktivno tržište, fer vrijednost se izvodi s pomoću tehnike vrednovanja za koju se koriste samo dostupni podaci s tržišta.

Naknadna mjerenja

Financijska imovina po amortiziranom trošku naknadno se mjeri po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak naknadno se mjeri po fer vrijednosti. Dobici i gubici od promjena fer vrijednosti (uključujući one koji proizlaze iz tečajnih razlika i obračunatih kamata) knjiže se u izvještaju o financijskom rezultatu u razdoblju u kojem nastanu.

Fer vrijednost pri naknadnom mjerenju

Fer vrijednosti ulaganja uvrštenih na aktivnim tržištima temelje se na tekućim ponuđenim cijenama. Ako tržište financijske imovine nije aktivno (i u slučaju neuvrštenih vrijednosnih papira i OTC izvedenica), Unija određuje fer vrijednost primjenom tehnika vrednovanja. Primjerice, kao referentna točka koriste se nedavne transakcije izvršene po uobičajenim tržišnim uvjetima i drugi u biti jednaki instrumenti, analiziraju se diskontirani novčani tokovi, primjenjuju modeli određivanja cijena opcija i druge tehnike vrednovanja koje uobičajeno primjenjuju sudionici na tržištu.

Ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu vrednuju se po pripisanoj vrijednosti neto imovine, za koju se smatra da je jednaka njihovoj fer vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

EU priznaje i mjeri gubitak od umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po financijskoj imovini koja se mjeri po amortiziranom trošku i po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital.

Očekivani kreditni gubitak je sadašnja vrijednost razlike između ugovornih novčanih tokova i novčanih tokova koje EU očekuje da će ostvariti. Očekivani kreditni gubitak temelji se na realnim i utemeljenim podacima koji su dostupni na datum izvještavanja bez neopravdanih troškova ili napora.

Kad je riječ o imovini po amortiziranom trošku, knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se za iznos gubitka od umanjenja vrijednosti koji se priznaje u izvještaju o financijskom rezultatu. Ako se u narednom razdoblju smanji iznos gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno utvrđeni gubitak od umanjenja vrijednosti poništava se na temelju izvještaja o financijskom rezultatu.

(a) *Potraživanja*

Subjekt mjeri gubitak od umanjenja vrijednosti kao iznos očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta, primjenom praktičnih rješenja (npr. matrica za određivanje rezerviranja).

(b) *Novac i novčani ekvivalenti*

Subjekt drži novac i novčane ekvivalente na tekućim računima banaka i u oročenim depozitima s rokom dospijeća do tri mjeseca. Novac se drži u bankama s vrlo visokim kreditnim rejtinzima, stoga je vjerojatnost neispunjavanja obveza vrlo mala. S obzirom na kratko dospijeće i malu vjerojatnost neispunjavanja obveza očekivani kreditni gubici od novca i novčanih ekvivalenata zanemarivi su. Zbog toga se za novčane ekvivalente ne iskazuje ispravak vrijednosti za umanjenje vrijednosti.

(c) *Zajmovi*

Očekivani kreditni gubitak mjeri se primjenom modela s tri faze kojim se uzima u obzir vjerojatnošću ponderirano neispunjenje obveza tijekom vijeka trajanja financijske imovine i kretanje kreditnog rizika nakon nastanka financijske imovine. Kad je riječ o zajmovima, nastanak je datum preuzimanja neopozive obveze po zajmu.

Ako nema znatnog povećanja kreditnog rizika nakon nastanka („faza 1”), gubitak od umanjenja vrijednosti je očekivani kreditni gubitak zbog neispunjenja obveza tijekom 12 mjeseci od izvještajnog datuma („očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”). Ako postoji znatno povećanje kreditnog rizika nakon nastanka („faza 2”) ili ako postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti za kreditne gubitke („faza 3”), gubitak od umanjenja vrijednosti jednak je očekivanom kreditnom gubitku zbog neispunjenja obveza tijekom cijelog vijeka trajanja financijske imovine („očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta”).

Prestanak priznavanja

Financijski instrumenti prestaju se priznavati kad prava na primitak novčanih tokova iz ulaganja isteknu ili subjekt prenese gotovo sve rizike i koristi od vlasništva drugoj strani. Prodaja financijske imovine kroz višak ili manjak priznaje se na datum trgovanja.

1.3.2. Iznosi pretfinanciranja

Pretfinanciranje je plaćanje kojemu je svrha da se korisniku osigura novčani predujam, tj. likvidna sredstva. Ono može biti podijeljeno na više plaćanja tijekom razdoblja utvrđenog u predmetnom ugovoru, odluci, sporazumu ili temeljnom pravnom aktu. Likvidna sredstva ili predujam koriste se za namjenu za koju su dobiveni tijekom razdoblja utvrđenog u sporazumu ili se vraćaju. Ako korisnik nema prihvatljivih izdataka, dužan je predujam dobiven pretfinanciranjem vratiti subjektu. Stoga, s obzirom na to da subjekt zadržava kontrolu nad pretfinanciranjem i ima pravo na povrat neprihvatljivog dijela, iznos se iskazuje kao imovina.

Pretfinanciranje se početno priznaje u bilanci kad se novac prenese primatelju. Izračunava se na temelju iznosa plaćene naknade. U sljedećim se razdobljima pretfinanciranje izračunava na temelju iznosa izvorno iskazanog u bilanci umanjenog za prihvatljive rashode (po potrebi uključujući procijenjene iznose) nastale tijekom predmetnog razdoblja.

1.3.3. Potraživanja i naplativa sredstva

U skladu s računovodstvenim pravilima EU-a razmjenske i nerazmjenske transakcije iskazuju se zasebno. Da bi se te dvije kategorije razlikovale, pojam „potraživanje” koristi se isključivo za razmjenske transakcije, dok se za nerazmjenske transakcije, tj. kad EU dobiva vrijednost od drugog subjekta, a pritom ne daje izravno zauzvrat približno jednaku vrijednost, upotrebljava pojam „naplativa sredstva” (npr. sredstva naplativa od država članica povezana s vlastitim sredstvima).

Na potraživanja od razmjenskih transakcija primjenjuje se definicija financijskih instrumenata. Subjekt ih klasificira kao financijsku imovinu po amortiziranom trošku i mjeri ih u skladu s tim.

Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija iskazuju se po fer vrijednosti na datum stjecanja umanjeno za umanjenje vrijednosti. Umanjenje vrijednosti utvrđuje se ako postoji objektivan dokaz da

subjekt neće moći naplatiti sve iznose koji dospijevaju u skladu s izvornim uvjetima naplativih sredstava. Iznos umanjenja vrijednosti razlika je između iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine i nadoknadivog iznosa. Iznos umanjenja vrijednosti priznaje se u izvještaju o financijskom rezultatu.

1.3.4. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti financijska su imovina po amortiziranom trošku i uključuju novac u blagajni, bankovne depozite po viđenju ili kratkoročne depozite te ostala kratkotrajna visokolikvidna ulaganja s izvornim dospijećem od najviše tri mjeseca.

1.3.5. Obveze

Obveze obuhvaćaju iznose koji se odnose na razmjenske transakcije, npr. nabavu robe i usluga, i nerazmjenske transakcije, npr. zahtjeve za povrat troškova korisnika bespovratnih sredstava i drugih financijskih sredstava EU-a ili primljeno pretfinanciranje (vidjeti bilješku **1.4.1.**).

Ako su korisnicima odobrena bespovratna ili druga financijska sredstva, zahtjevi za povrat troškova evidentiraju se u trenutku primitka zahtjeva kao obveze u visini zatraženog iznosa. Nakon provjere i prihvaćanja prihvatljivih troškova vrijednost obveza evidentira se u visini prihvaćenog i prihvatljivog iznosa.

Dugovanja koja nastaju zbog kupnje robe i usluga priznaju se po primitku računa u visini izvornog iznosa, a odgovarajući se rashodi računovodstveno evidentiraju nakon što subjekt prihvati isporučenu robu ili usluge.

1.3.6. Financijske obveze

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze iskazane po amortiziranom trošku, financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak ili manjak ili kao obveze iz ugovora o financijskom jamstvu.

Financijske obveze po amortiziranom trošku početno se priznaju po fer vrijednosti uključujući nastale transakcijske troškove te se naknadno obračunavaju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate. Prestaju se priznavati u izvještaju o financijskom položaju ako i samo ako je obveza podmirena, ako se od nje odustaje, ako je ukinuta ili je istekla.

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak ili manjak uključuju izvedenice kad je njihova fer vrijednost negativna. Ako se ugovorom o jamstvu od subjekta zahtijeva da izvrši plaćanja zbog izmjene cijena financijskih instrumenata ili promjene deviznih tečajeva, taj je ugovor o jamstvu izvedenica. One se računovodstveno tretiraju kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak.

Subjekt priznaje ugovornu obvezu za financijska jamstva ako sklapa ugovor koji nalaže da izvrši određena plaćanja kako bi nositelju jamstva nadoknadio gubitak nastao zbog toga što određeni dužnik nije izvršio plaćanje po dospijeću u skladu s izvornim ili izmijenjenim rokovima dužničkog instrumenta. Obveze na temelju ugovora o financijskom jamstvu početno se priznaju po fer vrijednosti.

Naknadna mjerenja ovise o kretanju izloženosti kreditnom riziku koji proizlazi iz financijskog jamstva. Ako nema znatnog povećanja kreditnog rizika („faza 1”), obveze za financijska jamstva mjere se po većem od očekivanih kreditnih gubitaka u 12 mjeseci i izvorno priznatom iznosu umanjenom za, prema potrebi, kumulativnu amortizaciju. U slučaju znatnog povećanja kreditnog rizika („faza 2”), obveze za financijska jamstva mjere se po većem od očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja i izvorno priznatom iznosu umanjenom za, prema potrebi, kumulativnu amortizaciju.

Financijske obveze klasificiraju se kao dugoročne obveze, osim ako dospijevaju u roku od 12 mjeseci od datuma bilance. Ugovori o financijskom jamstvu klasificiraju se kao kratkoročne obveze, osim ako subjekt ima bezuvjetno pravo na odgodu podmirenja obveze za najmanje 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

1.3.7. Obračunati i odgođeni prihodi i rashodi

Transakcije i događaji priznaju se u financijskim izvještajima u razdoblju na koje se odnose. Ako na kraju godine još nije izdan račun, a subjekt je pružio uslugu ili isporučio robu ili ima takvu ugovornu obvezu (npr. pozivanjem na ugovor), u financijskim izvještajima priznaju se obračunati prihodi. Nadalje, ako je na kraju godine izdan račun za usluge koje još nisu pružene ili za robu koja još nije isporučena, prihod se odgađa i priznaje u sljedećem računovodstvenom razdoblju.

Rashodi se obračunavaju u razdoblju na koje se odnose. Na kraju obračunskog razdoblja obračunati rashodi priznaju se na temelju procijenjenog iznosa obveze prijenosa u tom razdoblju. Obračunati rashodi izračunavaju se u skladu s detaljnim operativnim i praktičnim smjernicama koje je objavio računovodstveni službenik i kojima se želi osigurati da se u financijskim izvještajima vjerno prezentiraju gospodarske i ostale pojave koje se u njima iskazuju. Analogno tomu, ako je plaćanje za usluge ili robu koji još nisu isporučeni izvršeno unaprijed, rashodi se odgađaju i priznaju u sljedećem obračunskom razdoblju.

1.4. IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

1.4.1. Prihodi

Prihodi obuhvaćaju bruto priljeve ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala koje je subjekt primio ili treba primiti, koji predstavljaju povećanje neto imovine, osim povećanja doprinosa od vlasnika.

Ovisno o vrsti temeljnih transakcija, u izvještaju o financijskom rezultatu razlikuju se:

Prihodi od nerazmjenskih transakcija

Prihodi od nerazmjenskih transakcija uključuju poreze i prijenose jer prenositelj osigurava resurse subjektu primatelju koji u zamjenu ne daje otprilike jednaku vrijednost. Prijenosi su priljevi budućih ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala od nerazmjenskih transakcija, osim poreza. Prijenosi subjekata iz EU-a uglavnom obuhvaćaju sredstva primljena od Komisije (npr. subvencije za uravnoteženje za tradicionalne agencije, operativne subvencije za sporazume o delegiranju).

Imovinu nastalu prijenosom subjekt priznaje kad stekne kontrolu nad resursima kao rezultat prošlog događaja (prijenos) i kad očekuje da će od tih resursa ostvariti buduće ekonomske koristi ili uslužni potencijal i kad se fer vrijednost može pouzdano izmjeriti. Priljev sredstava iz nerazmjenske transakcije koji je priznat kao imovina (tj. novac) priznaje se i kao prihod, osim ako je prijenosom za subjekta nastala sadašnja obveza (uvjet) koju treba podmiriti prije priznavanja prihoda. Dok se taj uvjet ne ispuni, prihod se odgađa i priznaje kao obveza.

Prihodi od razmjenskih transakcija

Prihodi od prodaje robe i usluga priznaju se kad su na kupca preneseni značajan rizik i koristi od vlasništva nad robom. Prihodi od transakcije koja uključuje pružanje usluga priznaju se s obzirom na stupanj dovršenosti transakcije na izvještajni datum.

(a) *Kamatni prihodi i kamatni rashodi*

Kamatni prihodi i kamatni rashodi od financijske imovine i financijskih obveza po amortiziranom trošku priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu primjenom metode efektivne kamate. Riječ je o metodi izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili financijske obveze i raspodjele kamatnih prihoda ili kamatnih rashoda tijekom relevantnog razdoblja.

(b) *Prihodi od dividendi*

Prihodi od dividendi i sličnih raspodjela priznaju se nakon utvrđivanja prava na primitak plaćanja.

(c) *Prihodi i rashodi od financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak*

To se odnosi na dobitke nastale vrednovanjem po fer vrijednosti (prihodi) i gubitke nastale vrednovanjem po fer vrijednosti (rashodi) od te financijske imovine, uključujući one koji proizlaze iz tečajnih razlika. U slučaju kamatonosne financijske imovine to uključuje i kamate.

(d) *Prihodi od ugovora o financijskom jamstvu*

Prihodi od ugovora o financijskom jamstvu (jamstvena premija) priznaju se tijekom vremena u kojem je subjekt spreman nositelju ugovora o financijskom jamstvu nadoknaditi kreditni gubitak koji može nastati.

1.4.2. Rashodi

Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala tijekom izvještajnog razdoblja u obliku odljeva ili uporabe sredstava ili nastanka obveza koje uzrokuju smanjenja neto imovine. Uključuju rashode od razmjenskih i nerazmjenskih transakcija.

Rashodi od razmjenskih transakcija koji nastanu zbog kupnje robe i usluga priznaju se poslije isporuke subjektu i njihova primitka. Vrednuju se prema iznosu iz izvornog računa. Osim toga, na datum bilance rashodi za usluge pružene tijekom predmetnog razdoblja za koje još nije primljen ili prihvaćen račun priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu.

Rashodi od nerazmjenskih transakcija odnose se na tri vrste prijenosa korisnicima: prijenosi prava, prijenosi na temelju ugovora te bespovratna sredstva, doprinosi i donacije na diskrecijskoj osnovi. Prijenosi se priznaju kao rashodi u razdoblju u kojem su nastali događaji koji su bili osnova za prijenose ako je određena vrsta prijenosa dopuštena na temelju propisa ili odobrena na temelju sklopljenog sporazuma, ako je korisnik ispunio sve kriterije prihvatljivosti i ako se iznos može realno procijeniti.

Po primitku zahtjeva za plaćanja ili zahtjeva za povrat troškova koji ispunjavaju kriterije za priznavanje, prihvatljivi iznos priznaje se kao rashod. Na kraju godine, nastali prihvatljivi rashodi koji su korisnicima dospjeli, ali ih oni još nisu prijavili, procjenjuju se i knjiže kao obračunati rashodi.

1.5. NEPREDVIĐENA IMOVINA I NEPREDVIĐENE OBVEZE

1.5.1. Nepredviđena imovina

Nepredviđena imovina je moguća imovina koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta. Nepredviđena imovina objavljuje se kad priljev ekonomske koristi ili uslužnog potencijala postane vjerojatan.

1.5.2. Nepredviđene obveze

Nepredviđena obveza je moguća obveza čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta ili sadašnja obveza ako nije vjerojatno da će za namirenje obveze biti potreban odljev sredstava koji nose ekonomsku koristi ili uslužni potencijal.

Nepredviđena obveza nastaje i u rijetkim okolnostima u kojima sadašnja obveza postoji, ali se njezin iznos ne može dovoljno pouzdano izračunati.

Nepredviđene obveze ne priznaju se u računovodstvenoj dokumentaciji. Iskazuju se, osim u slučajevima u kojima mogućnost odljeva sredstava koji nose ekonomsku koristi ili uslužni potencijal nije vjerojatna.

1.6. KAPITAL FONDA

Države članice ERF-a plaćaju doprinose za provedbu programa ERF-a kako je utvrđeno u unutarnjem sporazumu svakog ERF-a. U skladu s primjenjivom pravnom osnovom pozivi na uplatu kapitala, tj. zahtjevi za financiranje za određenu godinu N, utvrđuju se odlukom Vijeća u godini N–1, pri čemu su očekivana sredstva jasno namijenjena za konkretna buduća razdoblja.

Doprinosi koji ispunjavaju kriterije za doprinose od vlasnika (EAR 1) iskazuju se kao kapital fonda u financijskim izvještajima ERF-a. Kapital fonda ukupni je iznos doprinosa država članica ERF-a. Budući da se neupisani kapital fonda otvoreno oduzima od ukupnog kapitala fonda (vidjeti Izvještaj o promjenama neto imovine), u bilanci se priznaje samo upisani kapital fonda.

Budući da su dogovoreni doprinosi namijenjeni za konkretna izvještajna razdoblja i da ERF ima pravo poduzeti pravne korake protiv države članice ERF-a samo u tim razdobljima, svi unaprijed primljeni iznosi priznaju se kao odgođeni doprinosi kapitalu u okviru obveza, a ne kao upisani kapital.

1.7. SUFINANCIRANJE

Primljeni doprinosi za sufinanciranje ispunjavaju kriterije za uvjetne prihode od nerazmjenskih transakcija i iskazuju se kao obveze prema državama članicama, državama nečlanicama i drugima. ERF je dužan iskoristiti doprinose za pružanje usluga trećim osobama, a u suprotnom je ta sredstva (primljene doprinose) dužan vratiti. Nepodmirene obveze koje se odnose na sporazume o sufinanciranju predstavljaju primljene doprinose za sufinanciranje umanjene za nastale rashode projekta. Ne utječu na neto imovinu.

Rashodi koji se odnose na projekte sufinanciranja priznaju se u trenutku njihova nastanka. Odgovarajući iznos doprinosa priznaje se kao prihod od poslovanja i ne utječe na poslovni rezultat godine.

2. BILJEŠKE UZ BILANCU

IMOVINA

2.1. FINANCIJSKA IMOVINA

Financijska imovina je svaka imovina koja je:

(a) novac;

(b) vlasnički instrument drugog subjekta;

(c) ugovorno pravo: na primitak novca ili druge financijske imovine od drugog subjekta; ili na razmjenu financijske imovine ili financijskih obveza s drugim subjektom pod uvjetima koji mogu biti povoljni za subjekt; ili

(d) ugovor koji će se namiriti ili se može namiriti vlastitim vlasničkim instrumentima subjekta.

Financijska imovina klasificirana je u sljedeće kategorije: financijska imovina po amortiziranom trošku, financijska imovina po fer vrijednosti kroz neto imovinu/kapital ili financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak. Klasifikacija financijskih instrumenata određuje se pri početnom priznavanju i preispituje na svaki datum bilance.

Financijska imovina ERF-a obuhvaća financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak i zajmove te iznosi kako slijedi:

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2021.
Dugotrajna		
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*61*	*38*
Zajmovi	*5*	*1*
	67	**39**
Kratkotrajna		
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*3*	*–*
	3	**–**
Ukupno	**69**	**39**

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak od 61 milijuna EUR odnosi se na vlasnička ulaganja u sljedećim područjima:

- obnovljiva i održiva energija u okviru instrumenata Climate Investor One, ElectriFI i GEEREF,
- promicanje uključivog financiranja maloposjednika i ruralnih MSP-ova u okviru Fonda ABC,
- financijska uključenost u Ugandi u okviru instrumenta aBi Finance, i
- otvaranje radnih mjesta i održivi rast u Africi u okviru inicijative Boost Africa.

Dugoročni zajmovi u iznosu od 5 milijuna EUR odnose se na dva glavna područja: održivu poljoprivredu u okviru inicijative AgriFI i dostupnost električne energije i njezinu proizvodnju iz održivih izvora energije u okviru investicijskog instrumenta ElectriFI.

Iznos od 3 milijuna EUR iskazan kao kratkotrajna financijska imovina odnosi se u cijelosti na vlasničko ulaganje u okviru financijskog instrumenta ElectriFI za financiranje projekata u ranoj fazi i malih projekata usmjerenih na dostupnost električne energije i njezinu proizvodnju iz održivih izvora energije na tržištima u nastajanju, osobito u supsaharskoj Africi.

2.2. PRETFINANCIRANJE

U mnogim se ugovorima predviđa isplata predujmova prije početka radova ili isporuke robe ili usluga. Ponekad su rasporedom plaćanja predviđena plaćanja na temelju izvještaja o napretku. Sredstva za pretfinanciranje obično se isplaćuju u valuti zemlje ili područja na kojem se projekt provodi.

O trenutku njihove upotrebe ovisi hoće li se sredstva za pretfinanciranje iskazati kao kratkoročno ili dugoročno pretfinanciranje. Upotreba se definira temeljnim sporazumom o projektu. Svaka upotreba koja dospijeva u roku od dvanaest mjeseci nakon izvještajnog datuma iskazuje se kao kratkoročno pretfinanciranje. Budući da su brojni projekti ERF-a dugoročne naravi, nužno je da s njima povezani predujmovi budu dostupni dulje od godine dana. Zato se neki iznosi pretfinanciranja iskazuju kao dugotrajna imovina.

u milijunima EUR

	Bilješka	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Dugoročno pretfinanciranje	2.2.1.	–	–	*221*	*267*	*488*	*671*
Kratkoročno pretfinanciranje	2.2.2.	–	*14*	*427*	*955*	*1 396*	*1 453*
Ukupno		**–**	**14**	**649**	**1 222**	**1 884**	**2 123**

Smanjenje ukupnog pretfinanciranja za 239 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2022. ponajprije se može objasniti smanjenjem pretfinanciranja isplaćenog korisnicima u okviru 11. ERF-a s 1 537 milijuna EUR u 2021. na 1 222 milijuna EUR u 2022. To je u skladu sa životnim ciklusom ERF-a i povezano je s kretanjem broja otvorenih ugovora. Zadnja faza 11. ERF-a započela je krajem 2020., kad je klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti počela proizvoditi učinke. Od 1. siječnja 2021. više se nisu mogli potpisivati sporazumi o financiranju u okviru 11. ERF-a, ali određeni ugovori za postojeće sporazume mogu se potpisati do 31. prosinca 2023. To je dovelo do smanjenja vrijednosti potpisanih novih ugovora s 2 118 milijuna EUR u 2021. na 853 milijuna EUR u 2022.

S druge strane, pretfinanciranje u okviru 10. ERF-a povećalo se s 572 milijuna EUR u 2021. na 649 milijuna EUR u 2022. Razlog je tomu to što je Odlukom Vijeća (EU) 2022/1223 600 milijuna EUR opozvanih sredstava iz 10. i 11. ERF-a ponovno upotrijebljeno za financiranje djelovanja za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u državama AKP-a uslijed rata Rusije protiv Ukrajine.

2.2.1. Dugoročno pretfinanciranje prema načinima upravljanja

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2021.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*11*	*72*
Izvršne agencije EU-a	*10*	*8*
Delegacije EU-a	*7*	*15*
	28	**95**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
EIB i EIF	*181*	*230*
Međunarodne organizacije	*221*	*278*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*16*	*12*
Tijela javnog prava	*25*	*40*
Treće zemlje	*16*	*14*
Tijela EU-a i javno-privatno partnerstvo	*1*	*1*
	460	**575**
Ukupno	**488**	**671**

2.2.2. Kratkoročno pretfinanciranje

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Pretfinanciranje (bruto)	–	*23*	*1 041*	*4 553*	*5 616*	*5 711*
Poravnano na temelju datuma zaključenja	–	*(9)*	*(614)*	*(3 598)*	*(4 220)*	*(4 258)*
Ukupno	**–**	**14**	**428**	**955**	**1 396**	**1 453**

2.2.3. Kratkoročno pretfinanciranje prema načinima upravljanja

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2020.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*85*	*61*
Izvršne agencije EU-a	*10*	*11*
Delegacije EU-a	*105*	*159*
	200	**231**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
EIB i EIF	*209*	*160*
Međunarodne organizacije	*642*	*642*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*96*	*109*
Tijela javnog prava	*116*	*119*
Treće zemlje	*131*	*190*
Tijela EU-a i javno-privatno partnerstvo	*2*	*1*
	1 196	**1 221**
Ukupno	**1 396**	**1 453**

2.2.4. Primljena jamstva u vezi s pretfinanciranjem

Jamstvima se osigurava pretfinanciranje, a vraćaju se nakon naplate završnog potraživanja u okviru projekta.

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2021.
Jamstva za pretfinanciranje	*37*	*44*

Većina pretfinanciranja isplaćuje se u okviru neizravnog upravljanja. U tom slučaju korisnik jamstva nije ERF, već javni naručitelj. Iako ERF nije korisnik, tim jamstvima osigurava se njegova imovina. U 2022. ta su jamstva iznosila 482 milijuna EUR.

2.3. DOPRINOSI SKRBNIČKIM FONDOVIMA

Pod ovim naslovom iskazuje se iznos uplaćenog doprinosa Skrbničkom fondu EU-a za Afriku i Skrbničkom fondu EU-a Bêkou. Doprinosi su iskazani bez troškova skrbničkih fondova koji se mogu pripisati ERF-u.

Doprinose skrbničkim fondovima izvršava ERF u okviru izravnog upravljanja.

u milijunima EUR

	Neto doprinos na dan 31.12.2021.	Uplaćeni doprinosi u 2022.	Raspodjela neto rashoda skrbničkog fonda 2022.	Neto doprinos na dan 31.12.2022.
Afrika	*381*	*300*	*(438)*	*243*
Bêkou	*1*	*30*	*(20)*	*11*
Ukupno	**382**	**330**	**(458)**	**254**

Smanjenje doprinosa sa 634 milijuna EUR u 2021. na 330 milijuna EUR u 2022. proizlazi iz smanjenja rashoda skrbničkih fondova zbog likvidacije obaju skrbničkih fondova. Krajem 2021., s krajem ugovornog razdoblja, Skrbnički fond EU-a za Afriku i Skrbnički fond EU-a Bêkou dosegnuli su vrhunac aktivnosti. Likvidacija skrbničkih fondova koja je uslijedila dovela je do smanjenja broja otvorenih ugovora i stoga do smanjenja rashoda.

2.4. NAPLATIVA SREDSTVA OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA I POTRAŽIVANJA OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Razmjenske transakcije su transakcije u kojima subjekt prima imovinu ili usluge ili mu se ukidaju obveze, a drugoj strani izravno zauzvrat daje približno jednaku vrijednost (prvenstveno u obliku robe, usluga ili korištenja imovine). Nerazmjenske transakcije su transakcije u kojima subjekt dobije neku vrijednost od drugog subjekta, a pritom izravno zauzvrat ne daje približno jednaku vrijednost ili daje vrijednost drugom subjektu, a pritom izravno zauzvrat ne dobije približno jednaku vrijednost.

2.4.1. Dugoročna potraživanja od razmjenskih transakcija

Na dan 31.12.2022. ERF je imao dugoročna potraživanja od razmjenskih transakcija u iznosu od 7 milijuna EUR, koja se uglavnom sastoje od odgođenih rashoda koji proizlaze iz nekoliko financijskih instrumenata.

2.4.2. Kratkotrajna naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija i potraživanja od razmjenskih transakcija

u milijunima EUR

	Bilješka	31.12.2022.	31.12.2021.
Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	2.4.2.1.	*15*	*26*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	2.4.2.2.	*12*	*9*
Ukupno		**27**	**35**

2.4.2.1. Naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Države članice	–	–	–	–	–	–
Klijenti	–	*3*	*46*	*7*	*56*	*56*
Javna tijela	–	*4*	*13*	*3*	*19*	*25*
Treće zemlje	–	*1*	*4*	*2*	*7*	*6*
Umanjenje vrijednosti	–	*(7)*	*(54)*	*(5)*	*(67)*	*(66)*
Međusobna dugovanja i potraživanja s institucijama EU-a	–	–	–	–	–	*5*
Ukupno	**–**	**0**	**9**	**7**	**15**	**26**

2.4.2.2. Potraživanja od razmjenskih transakcija

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Obračunati prihodi	–	–	–	*1*	*1*	–
Dugovanja i potraživanja unutar ERF-a	*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	*1*	–
Ostalo	–	–	–	*10*	*10*	*9*
Ukupno	**180**	**(369)**	**803**	**(602)**	**12**	**9**

Radi veće učinkovitosti 11. ERF-u dodijeljena je jedinstvena riznica kojom su obuhvaćeni svi ERF-ovi, što za posljedicu ima operacije između različitih ERF-ova koje se poravnavaju dugovanjima i potraživanjima unutar ERF-a u bilancama različitih ERF-ova.

Naslov „Ostalo" uglavnom obuhvaća potraživanja koja proizlaze iz potraživanja za financijske instrumente. Od 10 milijuna EUR ostalih potraživanja, iznos od 4 milijuna EUR odnosi se na potraživanje Fonda za globalnu energetsku učinkovitost i obnovljivu energiju (GEEREF), a iznos od 5 milijuna EUR na potraživanje instrumenta Climate Investor One.

2.5. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI[4]

Novac i novčani ekvivalenti financijski su instrumenti po amortiziranom trošku i uključuju novac u blagajni, bankovne depozite po viđenju ili kratkoročne depozite (kao što su tekući i štedni računi) te ostala kratkotrajna visokolikvidna ulaganja s izvornim dospijećem od najviše tri mjeseca.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Posebni računi						
Središnje banke	–	–	–	*835*	*835*	*795*
	–	**–**	**–**	**835**	**835**	**795**
Tekući računi						
Komercijalne banke	–	–	–	*161*	*161*	*165*
Novčana sredstva koja pripadaju	–	–	–	*31*	*31*	*34*
	–	**–**	**–**	**192**	**192**	**199**
Ukupno	**–**	**–**	**–**	**1 027**	**1 027**	**994**

Povećanje novca i novčanih ekvivalenata za 34 milijuna EUR ponajprije se može objasniti smanjenjem plaćanja tijekom godine. To je u skladu sa smanjenjem troškova (vidjeti bilješku **3.4.**) i smanjenjem pretfinanciranja (vidjeti bilješku **2.2.**). Zapravo, neto plaćanja ERF-a smanjila su se za 30 % u 2022. i iznose 2 388 milijuna EUR.

Kao i prethodnih godina, da bi se ograničio rizik druge ugovorne strane, više se novca drži na računima u središnjim bankama nego u komercijalnim bankama (vidjeti bilješku **5.1**.).

OBVEZE

2.6. FINANCIJSKE OBVEZE

2.6.1. Financijske rezervacije

Te rezervacije predstavljaju procijenjene kreditne gubitke koji će nastati u odnosu na zajmove odobrene u okviru različitih financijskih instrumenata.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Financijske rezervacije	–	–	–	*1*	*1*	–

Iznos od 1 milijuna EUR predstavlja procijenjeni gubitak povezan s jamstvom danim u okviru sljedećih financijskih instrumenata: ElectriFI CW i ElectriFI CW II.

2.6.2. Financijska jamstva

Te rezervacije predstavljaju procijenjene gubitke koji će nastati u odnosu na jamstva dana u okviru različitih financijskih instrumenata, pri čemu su subjekti kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna ovlašteni za izdavanje jamstava za vlastiti račun, ali u ime ERF-a i na njegov rizik. Financijski rizik ERF-a

[4] U skladu s člankom 53. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond, riznica se iskazuje u bilanci 11. ERF-a. Namjena različitih bankovnih računa opisana je u poglavlju 5., „Upravljanje financijskim rizikom".

povezan s jamstvima ograničen je, a rezervacije za financijsku imovinu za pokriće budućih aktivacija jamstava izdvajaju se postupno.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Obveza za financijska jamstva	–	–	–	*1*	*1*	*1*

Iznos od 1 milijuna EUR predstavlja procijenjeni gubitak povezan s jamstvom od 11 milijuna EUR danim u okviru financijskog instrumenta Euritz (vidjeti bilješku **3.2.1.**).

2.6.3. Ostale financijske obveze

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz višak i manjak	–	–	–	*2*	*2*	–

Iznos od 2 milijuna EUR u potpunosti je povezan s obvezama koje proizlaze iz financijskog instrumenta ElectriFI CW II.

2.6.4. Obveze za sufinanciranje

Obveze za sufinanciranje sredstva su koja je ERF primio u okviru sporazuma o sufinanciranju. ERF te doprinose mora iskoristiti za pružanje dogovorenih usluga trećim osobama, a neiskorištena sredstva mora vratiti subjektima koji doprinose. Iznosi za sufinanciranje iskazuju se kao kratkoročni ili dugoročni ovisno o trenutku njihova korištenja.

Na kraju godine provodi se procjena svih obveza za sufinanciranje za svaki pojedinačni slučaj, a svi iznosi za koje nije vjerojatno da će se iskoristiti u sljedećih 12 mjeseci smatraju se dugoročnima. Trenutačni iznosi prikazani su u bilješci **2.7.2.**

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Dugoročne obveze za sufinanciranje	–	–	–	*3*	*3*	*6*
Kratkoročne obveze za sufinanciranje	–	–	*19*	*27*	*46*	*35*
Ukupno	**–**	**–**	**20**	**29**	**49**	**41**

2.7. OBVEZE

Obveze su obveze plaćanja za robu ili usluge koje su primljene ili pružene te za koje su, za razliku od obračunatih rashoda, izdani računi ili su formalno dogovorene s dobavljačima. Obveze se mogu odnositi na razmjenske transakcije (kao što je kupnja robe i usluga) i na nerazmjenske transakcije (npr. zahtjevi korisnika bespovratnih sredstava, pretfinanciranja ili drugih financijskih sredstava Unije).

u milijunima EUR

	Bilješka	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Kratkoročne obveze	2.7.1.	–	–	*17*	*213*	*230*	*263*
Razne obveze	2.7.2.	–	–	*17*	*178*	*196*	*238*
Ukupno		**–**	**–**	**34**	**391**	**426**	**501**

2.7.1. Kratkoročne obveze

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Dobavljači	–	–	*3*	*61*	*63*	*72*
Države članice	–	–	–	–	–	*3*
Treće zemlje	–	–	–	*126*	*126*	*158*
Javna tijela	–	–	*(1)*	*41*	*41*	*51*
Institucije i agencije	–	–	–	–	–	*4*
Ostale kratkoročne obveze	–	–	*14*	*(15)*	–	*(25)*
Ukupno	**–**	**–**	**17**	**213**	**230**	**263**

Obveze većinom uključuju troškovnike koje je ERF primio u vezi s bespovratnim sredstvima koja su dodijeljena korisnicima. Evidentiraju se u trenutku zaprimanja troškovnika i za cijeli u njemu navedeni iznos. Korisnicima se nakon provjere prihvatljivosti isplaćuju samo prihvatljivi iznosi. Na kraju godine analiziraju se nepodmireni zahtjevi za povrat troškova, a procijenjeni prihvatljivi iznosi povezani s tim zahtjevima za povrat troškova priznaju se u izvještaju o financijskom rezultatu. Procijenjeni neprihvatljivi iznosi iskazuju se kao ostale kratkoročne obveze.

Smanjenje obveza, osobito prema dobavljačima i trećim zemljama, rezultat je smanjenja računa koji nisu bili validirani i plaćeni prije kraja godine. U obveze prema trećim zemljama uključen je iznos od 60 milijuna EUR proračunske potpore Etiopiji, koja je zbog stanja u zemlji suspendirana u studenome 2020.

2.7.2. Razne obveze

u milijunima EUR

	Bilješka	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Obveze za sufinanciranje	2.6.4.	–	–	*19*	*27*	*46*	*35*
Odgođeni doprinosi kapitalu	2.7.2.1.	–	–	–	*147*	*147*	*199*
Druge razne obveze		–	–	*(2)*	*4*	*2*	*4*
Ukupno		**–**	**–**	**17**	**178**	**196**	**238**

2.7.2.1. Odgođeni doprinosi kapitalu

Iznos od 43 milijuna EUR odgođenih doprinosa kapitalu odnosi se na povrate državama članicama i Ujedinjenoj Kraljevini iz opozvanih ili neiskorištenih sredstava u okviru projekata iz devetog ERF-a (vidjeti bilješku **2.9.1.**). Države članice složile su se da će povrat prebiti s doprinosima za 11. ERF tijekom prvog poziva za doprinose u 2023.

Osim povrata, iznos od 105 milijuna EUR odnosi se na prvi obrok za 2023., koji je unaprijed platila Ujedinjena Kraljevina. U skladu s člankom 152. Sporazuma o povlačenju Ujedinjena Kraljevina ostaje sudionica u ERF-u do zaključenja 11. ERF-a i svih prethodnih nezaključenih ERF-ova te s tim u vezi preuzima jednake obveze kao države članice (vidjeti bilješku **2.9.1.**).

2.8. OBRAČUNATI RASHODI

Obračunate stavke su obveze plaćanja za robu ili usluge koje su primljene ili pružene, ali za koje, za razliku od obveza, nisu izdani računi, odnosno nisu formalno dogovorene s dobavljačima. Izračun obračunatih stavki temelji se na iznosu nepodmirenih proračunskih obveza na kraju godine. Dio procijenjenih obračunatih rashoda koji se odnosi na plaćeno pretfinanciranje evidentiran je kao smanjenje iznosâ pretfinanciranja.

Transakcije i događaji priznaju se u financijskim izvještajima u razdoblju na koje se odnose. Ako je na kraju godine izdan račun za usluge koje još nisu pružene ili za robu koja još nije isporučena, prihod se odgađa i priznaje u sljedećem računovodstvenom razdoblju.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Obračunati rashodi	*–*	*7*	*119*	*1 004*	*1 130*	*1 007*
Ostale obračunate i odgođene stavke	*–*	*–*	*–*	*2*	*2*	*1*
Ukupno	**–**	**7**	**119**	**1 006**	**1 131**	**1 008**

Obračunati rashodi obuhvaćaju procijenjene rashode poslovanja za tekuće ili izvršene ugovore bez validiranih zahtjeva za povrat troškova, pri čemu su prihvatljivi rashodi korisnika procijenjeni na temelju najboljih dostupnih informacija. Dio procijenjenih obračunatih rashoda koji se odnosi na plaćeno pretfinanciranje evidentiran je kao smanjenje iznosâ pretfinanciranja (vidjeti prethodnu bilješku **2.2** above.).

Povećanje obračunatih rashoda uglavnom je posljedica povećanja obračunatih rashoda u okviru 11. ERF-a s 891 milijun EUR u 2021. na 1 006 milijuna EUR u 2022. Razlog je tomu to što je na kraju 2022. bilo više tekućih projekata za koje zahtjevi za povrat troškova nisu još bili zaprimljeni i validirani, pa su se stoga temeljni rashodi morali procijeniti pri zaključenju.

NETO IMOVINA

2.9. KAPITAL FONDA

Države članice ERF-a plaćaju doprinose za provedbu programa ERF-a kako je utvrđeno u unutarnjem sporazumu svakog ERF-a. U skladu s primjenjivom pravnom osnovom pozivi na uplatu kapitala, tj. zahtjevi za financiranje za određenu godinu N, utvrđuju se odlukom Vijeća u godini N–1, pri čemu su očekivana sredstva jasno namijenjena za konkretna buduća razdoblja.

Doprinosi koji ispunjavaju kriterije za doprinose od vlasnika (EAR 1) iskazuju se kao kapital fonda u financijskim izvještajima ERF-a. Kapital fonda ukupni je iznos doprinosa država članica ERF-a. Budući da se neupisani kapital fonda oduzima od ukupnog kapitala fonda (vidjeti Izvještaj o promjenama neto imovine), u bilanci se priznaje samo upisani kapital fonda.

Budući da su dogovoreni doprinosi namijenjeni za konkretna izvještajna razdoblja i da ERF ima pravo poduzeti pravne korake protiv države članice ERF-a samo u tim razdobljima, svi unaprijed primljeni iznosi priznaju se kao odgođeni doprinosi kapitalu u okviru obveza, a ne kao upisani kapital.

2.9.1. Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Kapital fonda	*12 164*	*10 507*	*20 960*	*29 367*	*72 998*
Neupisani kapital fonda	*–*	*(15)*	*–*	*(10 340)*	*(10 355)*
Upisani kapital fonda na dan 31.12.2021.	**12 164**	**10 492**	**20 960**	**19 027**	**62 643**
Kapital fonda	*12 164*	*10 464*	*20 960*	*29 367*	*72 955*
Neupisani kapital fonda	*–*	*(15)*	*–*	*(7 840)*	*(7 855)*

Upisani kapital fonda na dan 31.12.2022.	**12 164**	**10 450**	**20 960**	**21 527**	**65 100**

Neupisana sredstva iznosi su koje države članice još nisu uplatile. Upisani kapital fonda obuhvaća doprinose koji su upisani u ERF i koje su države članice prenijele na račune riznice (vidjeti bilješku **2.9.2**.).

Odlukom Vijeća (EU) 2022/2242 doprinosi država članica utvrđeni unutarnjim sporazumima osmog i devetog ERF-a na odgovarajući su način umanjeni za iznos od 43 milijuna EUR iz sredstava opozvanih iz devetog ERF-a. Povrati koji proizlaze iz tog smanjenja nadoknađeni su dodatnim upisom sredstava u okviru 11. ERF-a. Povrat će se zapravo izvršiti smanjenjem prvog obroka za 2023., što objašnjava iznos odgođenog kapitala od 43 milijuna EUR (vidjeti bilješku **2.7.2.1.**).

Iako Ujedinjena Kraljevina ostaje sudionica u ERF-u do zaključenja svih programa, u skladu s člankom 153. Sporazuma o povlačenju njezin udio u neiskorištenim i opozvanim sredstvima iz osmog, devetog i 10. ERF-a ne može se ponovno upotrijebiti.

2.9.2. Upisani i neupisani kapital fonda po državama članicama i Ujedinjenoj Kraljevini

u milijunima EUR

Doprinosi 11. ERF-u	%	Neupisani kapital na dan 31.12.2021.	Kapital upisan u 2022.	Neupisani kapital na dan 31.12.2022.
Austrija	*2,40*	*248*	*(60)*	*188*
Belgija	*3,25*	*336*	*(81)*	*255*
Bugarska	*0,22*	*23*	*(5)*	*17*
Hrvatska	*0,23*	*23*	*(6)*	*18*
Cipar	*0,11*	*12*	*(3)*	*9*
Češka	*0,80*	*83*	*(20)*	*63*
Danska	*1,98*	*205*	*(50)*	*155*
Estonija	*0,09*	*9*	*(2)*	*7*
Finska	*1,51*	*156*	*(38)*	*118*
Francuska	*17,81*	*1 842*	*(445)*	*1 397*
Njemačka	*20,58*	*2 128*	*(514)*	*1 614*
Grčka	*1,51*	*156*	*(38)*	*118*
Mađarska	*0,61*	*64*	*(15)*	*48*
Irska	*0,94*	*97*	*(24)*	*74*
Italija	*12,53*	*1 296*	*(313)*	*982*
Latvija	*0,12*	*12*	*(3)*	*9*
Litva	*0,18*	*19*	*(5)*	*14*
Luksemburg	*0,26*	*26*	*(6)*	*20*
Malta	*0,04*	*4*	*(1)*	*3*
Nizozemska	*4,78*	*494*	*(119)*	*375*
Poljska	*2,01*	*208*	*(50)*	*157*
Portugal	*1,20*	*124*	*(30)*	*94*
Rumunjska	*0,72*	*74*	*(18)*	*56*
Slovačka	*0,38*	*39*	*(9)*	*29*
Slovenija	*0,22*	*23*	*(6)*	*18*
Španjolska	*7,93*	*820*	*(198)*	*622*
Švedska	*2,94*	*304*	*(73)*	*230*
Ujedinjena Kraljevina	*14,68*	*1 518*	*(367)*	*1 151*
Ukupno	**100,00**	**10 340**	**(2 500)**	**7 840**

Budući da je kapital osmog, devetog i 10. ERF-a u prethodnim godinama upisan i uplaćen u cijelosti, 2022. upisan je iznos od 2 500 milijuna EUR koji se u potpunosti odnosi na 11. ERF.

2.9.3. Prijenosi upisanog kapitala fonda između aktivnih ERF-ova

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2020.	**(2 512)**	**2 041**	**188**	**283**	**–**
Prijenos opozvanih iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za uspješnost 10. ERF-a	–	*(23)*	*23*	–	–
Prijenos opozvanih iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za uspješnost 11. ERF-a	–	–	*(110)*	*110*	–
Stanje na dan 31.12.2021.	**(2 512)**	**2 018**	**101**	**394**	**–**
Prijenos opozvanih iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za uspješnost 10. ERF-a	*(1)*	*(8)*	*9*	–	–
Prijenos opozvanih iznosa iz prethodnih ERF-ova u pričuvu za uspješnost 11. ERF-a	–	–	*(148)*	*148*	–
Stanje na dan 31.12.2022.	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	**–**

Ovaj naslov uključuje sredstva prenesena između aktivnih ERF-ova.

Od stupanja na snagu Sporazuma iz Cotonoua, sva nepotrošena sredstva iz prethodnih aktivnih ERF-ova prenose se u najnoviji ERF nakon opoziva. Prijenosom sredstava iz drugih ERF-ova povećava se iznos

odobrenih sredstva fonda primatelja, a smanjuje iznos odobrenih sredstva fonda podrijetla. Za sredstva prenesena u pričuvu za uspješnost 10. i 11. ERF-a obveze se mogu preuzeti samo pod posebnim uvjetima utvrđenima u unutarnjim sporazumima.

3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

PRIHODI

u milijunima EUR

	Bilješka	2022.	2021.
Prihodi od nerazmjenskih transakcija	3.1.	*18*	*27*
Prihodi od razmjenskih transakcija	3.2.	*80*	*48*
Ukupno		**98**	**75**

3.1. PRIHODI OD NERAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

Prihodi od nerazmjenskih transakcija odnose se na transakcije u kojima prenositelj osigurava resurse subjektu primatelju koji u zamjenu ne daje otprilike jednaku vrijednost. Ovaj naslov uglavnom uključuje iznose primljene od Komisije tijekom godine i povrat troškova poslovanja.

u milijunima EUR

	Bilješka	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Povrat troškova		–	*(1)*	*9*	*10*	*17*	*8*
Prihodi od sufinanciranja	3.1.1.	–	–	*(22)*	*18*	*(4)*	*19*
Ukupno		**–**	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**	**27**

Povećanje povrata troškova ponajprije se može objasniti većim brojem naloga za povrat izdanih 2022. u usporedbi s 2021.

Smanjenje prihoda od sufinanciranja posljedica je smanjenja rashoda za sufinanciranje (vidjeti bilješku **3.5.**).

Nerazmjenski prihodi mogu se raščlaniti po načinu upravljanja kako slijedi:

u milijunima EUR

	2022.	2021.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*1*	*1*
Delegacije EU-a	*(3)*	*7*
	(2)	**8**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
Treće zemlje	*13*	*27*
Tijela javnog prava	*(3)*	*(13)*
Međunarodne organizacije	*7*	*3*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja	*3*	*2*
	20	**19**
Ukupno	**18**	**27**

3.1.1. Prihodi od sufinanciranja

Primljeni doprinosi za sufinanciranje ispunjavaju kriterije za uvjetne prihode od nerazmjenskih transakcija i kao takvi po primitku ne bi trebali utjecati na izvještaj o financijskom rezultatu. Doprinosi se evidentiraju kao obveze (vidjeti bilješke **2.6.4.** i **2.7.2.**) dok se ne ispune uvjeti za donirana sredstva, tj. dok ne nastanu prihvatljivi rashodi (vidjeti bilješku **3.5.**). Odgovarajući iznos tada se priznaje u izvještaju o financijskom rezultatu kao nerazmjenski prihod od sufinanciranja. U skladu s time, učinak na poslovni rezultat godine jednak je nuli.

3.2. PRIHODI OD RAZMJENSKIH TRANSAKCIJA

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Financijski prihodi	–	–	*2*	*1*	*3*	*(26)*
Ostali prihodi	–	*3*	*8*	*66*	*77*	*74*
Ukupno	**–**	**3**	**10**	**67**	**80**	**48**

Iznos od 3 milijuna EUR iskazan kao financijski prihod uglavnom se sastoji od obračunatih kamata na neplaćene naloge za povrat i financijskih prihoda od financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak (vidjeti bilješku **2.1.**).

Ostali prihodi većinom se odnose na dobitke od tečajnih razlika. Odgovarajući gubici od tečajnih razlika bilježe se pod ostalim rashodima (vidjeti bilješku **3.7**.).

RASHODI

Ovaj naslov uključuje rashode nastale u vezi s operativnim aktivnostima.

3.3. RASHODI DRUGIH SUBJEKATA

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Rashodi za tehničku pomoć	–	–	–	*1*	*1*	–

Iznos od 1 milijuna EUR obuhvaća rashode za tehničku pomoć nastale u okviru nekoliko financijskih instrumenata.

3.4. INSTRUMENTI POMOĆI

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Programska pomoć	–	–	*41*	*1 266*	*1 307*	*1 244*
Makroekonomska potpora	–	*4*	–	–	*4*	*7*
Sektorska politika	–	–	–	–	*(0)*	*(5)*
Projekti unutar AKP-a	–	–	*232*	*664*	*896*	*951*
Pomoć u nuždi	–	*1*	*21*	*96*	*118*	*6*
Ostali programi pomoći	–	–	–	–	–	*(1)*
Institucijska potpora	–	–	*1*	*5*	*6*	*14*
Doprinosi skrbničkim fondovima	–	–	–	*458*	*458*	*646*
Ukupno	**–**	**5**	**295**	**2 489**	**2 789**	**2 864**

Rashodi poslovanja ERF-a odnose se na različite instrumente pomoći i razlikuju se ovisno o načinu isplate novčanih sredstava i vrsti upravljanja.

Smanjenje rashoda poslovanja 2022. za 74 milijuna EUR uglavnom je posljedica smanjenja rashoda u okviru 11. ERF-a (s 2 644 milijuna EUR u 2021. na 2 489 milijuna EUR u 2022.). To smanjenje ponajprije se može objasniti smanjenjem doprinosa skrbničkim fondovima (vidjeti bilješku **2.3.**). Unatoč tome, rashodi koji se odnose na pomoć u nuždi povećali su se za 112 milijuna EUR nakon Odluke Vijeća o ponovnoj upotrebi sredstava iz 10. i 11. ERF-a za financiranje djelovanja za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u državama AKP-a uslijed rata Rusije protiv Ukrajine. To je dovelo i do povećanja rashoda u okviru 10. ERF-a s 214 milijuna EUR u 2021. na 295 milijuna EUR u 2022. (vidjeti bilješku **2.2.**).

Promjene u rashodima u okviru devetog ERF-a u skladu su sa životnim ciklusom ERF-a i povezane su s kretanjem broja otvorenih ugovora. Mnogi su ugovori u okviru devetog ERF-a i prethodnih ERF-ova izvršeni i zaključeni 2022., što je dovelo do smanjenja rashoda nastalih u okviru tih ERF-ova.

3.5. RASHODI ZA SUFINANCIRANJE

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Sufinanciranje	–	–	*(22)*	*18*	*(4)*	*19*

U ovaj su naslov uključeni rashodi za sufinanciranje projekata nastali u 2022. Potrebno je napomenuti da nastali rashodi uključuju iznose procijenjene u postupku zaključenja poslovnih knjiga (pa stoga i poništenje procijenjenih iznosa za prethodnu godinu).

Negativni iznos rashoda za sufinanciranje uglavnom je posljedica poništenja završnih knjiženja za prethodnu godinu. Procijenjeni rashodi za sufinanciranje 2021. bili su veći nego 2022.

Radi bolje procjene rashoda metoda raspodjele rashoda donatorima koji sudjeluju u sufinanciranju poboljšana je 2022. uzimanjem u obzir povrata nepropisno isplaćenih iznosa. To je dovelo do smanjenja rashoda za sufinanciranje koje je trebalo priznati.

U skladu s računovodstvenim pravilima o sufinanciranju nastali iznosi nisu utjecali na rezultat godine jer su priznati i u rashodima za sufinanciranje i u prihodima od sufinanciranja (vidjeti i bilješku **3.1.1.**).

INSTRUMENTI POMOĆI I RASHODI ZA SUFINANCIRANJE PO VRSTAMA UPRAVLJANJA

u milijunima EUR

	2022.	2021.
Izravno upravljanje		
Provoditelj:		
Komisija	*70*	*168*
Izvršne agencije EU-a	*6*	*4*
Skrbnički fondovi	*431*	*(515)*
Delegacije EU-a	*1 121*	*658*
	1 628	**315**
Neizravno upravljanje		
Provoditelj:		
EIB i EIF	*39*	*113*
Međunarodne organizacije	*(544)*	*1 053*
Tijela privatnog prava kojima je povjerena zadaća pružanja javnih usluga	*325*	*204*
Tijela javnog prava	*99*	*212*
Treće zemlje	*1 234*	*983*
Tijela EU-a i javno-privatno partnerstvo	*4*	*3*
	1 157	**2 568**
Ukupno	**2 785**	**2 883**

3.6. FINANCIJSKI TROŠKOVI

u milijunima EUR

	Osmi	Deve	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Neto gubici od umanjenja vrijednosti po	–	*(2)*	*3*	*2*	*2*	*18*
Gubici od financijske imovine ili obveza po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	–	–	–	*2*	*2*	*1*
Subvencionirane naknade	–	–	–	*1*	*1*	–
Gubici zbog umanjenja vrijednosti po financijskim jamstvima	–	–	–	*1*	*1*	–
Ukupno	–	**(2)**	**3**	**4**	**6**	**20**

Neto neostvareni gubitak od umanjenja vrijednosti po financijskim jamstvima na dan 31. prosinca 2022. iznosio je 1 milijun EUR.

Iznos od 2 milijuna EUR financijskih troškova za financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz višak ili manjak uglavnom se odnosi na tečajne razlike, kamate i promjene fer vrijednosti, osobito za financijske instrumente Fond ABC i Boost AFRICA.

Iznos od 1 milijuna EUR pod naslovom „Subvencionirane naknade" odnosi se na rashode nastale u okviru financijskog instrumenta Kulima.

Negativni iznos u okviru devetog ERF-a za naslov „Neto gubici od umanjenja vrijednosti po zajmovima i potraživanjima" većinom je posljedica poništenja završnih knjiženja za prethodnu godinu. Procijenjeni rashodi za nenaplative iznose iz starijih naloga za povrat (više od dvije godine), stečaja i oslobođenja 2022. bili su veći nego 2021.

3.7. OSTALI RASHODI

Ovaj naslov obuhvaća rashode administrativne naravi, npr. za vanjske neinformatičke usluge, poslovni najam, priopćenja i objave, osposobljavanje itd.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	2022.	2021.
Administrativni rashodi i rashodi za IT	–	–	–	*56*	*56*	*98*
Ostvareni gubici od potraživanja od kupaca	–	*2*	*1*	*1*	*4*	*7*
Gubici od tečajnih razlika	–	*3*	*7*	*50*	*60*	*41*
Ukupno	**–**	**5**	**8**	**107**	**119**	**145**

Pod naslovom „Administrativni rashodi i rashodi za IT" uključeni su iznosi temeljeni na unutarnjem sporazumu ERF-a i Komisije o pokrivanju administrativnih rashoda sjedišta i delegacija nastalih pri upravljanju programima ERF-a. Takozvani „rashodi za potporu" uglavnom obuhvaćaju rashode za pripremu, praćenje, nadzor i evaluaciju projekata te rashode za računalne mreže, tehničku pomoć, financijsko upravljanje i predviđanje itd.

Smanjenje u okviru ovog naslova uglavnom je posljedica smanjenja administrativnih rashoda i rashoda za IT s 98 milijuna EUR u 2021. na 56 milijuna EUR u 2022.

Povećanje gubitaka od tečajnih razlika uglavnom je posljedica povećanja neostvarenih gubitaka od revalorizacije salda u valutama na dan 31. prosinca 2022.

4. NEPREDVIĐENA IMOVINA I NEPREDVIĐENE OBVEZE TE OSTALA VAŽNA OBJAVLJIVANJA

4.1. NEPREDVIĐENA IMOVINA

Nepredviđena imovina je moguća imovina koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Jamstva za pretfinanciranje	–	–	*2*	–	*37*	*44*
Jamstva za ispunjenje obveza	–	–	–	–	*1*	*11*
Jamstva za zadržane iznose	–	–	–	–	–	*9*
Ukupno	**–**	**–**	**2**	**–**	**38**	**63**

Od korisnika koji nisu države članice u određenim se slučajevima pri isplati predujmova zahtijevaju jamstva za pretfinanciranje.

Jamstva za ispunjenje obveza zahtijevaju se kako bi se osiguralo da korisnici sredstava ERF-a ispunjavaju obveze iz ugovora s ERF-om.

Jamstva za zadržane iznose odnose se samo na ugovore o radovima. Obično se zadržava 10 % međuplaćanja korisnicima kao jamstvo da će ugovaratelji ispuniti svoje obveze. Ti se zadržani iznosi iskazuju kao obveze. Ovisno o odobrenju javnog naručitelja, ugovaratelj može umjesto toga dostaviti jamstvo za zadržane iznose kojim se zamjenjuju iznosi zadržani od međuplaćanja. Ta primljena jamstva iskazuju se kao nepredviđena imovina.

U slučaju ugovora kojima se upravlja neizravno jamstva pripadaju naručitelju, a ne ERF-u, i stoga ih ERF ne iskazuje.

4.2. NEPREDVIĐENE OBVEZE

Nepredviđene obveze su moguće obveze koje proizlaze iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom subjekta ili sadašnje obveze koje proizlaze iz prošlih događaja pri čemu nije vjerojatno da će doći do odljeva sredstava ili se iznos ne može pouzdano izmjeriti.

4.2.1. Dana jamstva

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Dana jamstva	–	–	–	*(25)*	*(25)*	*(7)*

U prethodnoj tablici prikazan je opseg izloženosti ERF-a potencijalnim budućim plaćanjima povezanima s jamstvima danima Grupi EIB-a i drugim financijskim institucijama. Iznosi se iskazuju bez financijskih rezervacija ili financijskih obveza priznatih za te programe.

Iznos od 25 milijuna EUR obuhvaća jamstva dana u okviru sljedećih financijskih instrumenata: 11 milijuna EUR u okviru financijskog instrumenta EURITZ, 10 milijuna EUR u okviru Fonda Kulima i 4 milijuna EUR u okviru instrumenta za poticanje poljoprivrednog lanca vrijednosti u Zambiji *(Zambia Agriculture Value Chain Facility)*.

4.2.2. Nepredviđene obveze povezane sa sudskim postupcima

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Sudski postupci u tijeku	–	–	*(11)*	*(7)*	*(18)*	–

U 2022. pokrenuta su tri nova sudska postupka protiv Europske komisije.

Pod ovim naslovom iznos od 11 milijuna EUR odnosi se na nepredviđene obveze povezane s dvjema tužbama u okviru ERF-a za koje još nije određen datum saslušanja ili koje su predmet postupka pred imenovanim arbitrom.

Iznos od 7 milijuna EUR odnosi se na odštetne zahtjeve u predmetima koji se trenutačno vode i za koje još nije određen datum saslušanja ili koji su predmet postupka pred Sudom u Bruxellesu.

4.3. OSTALA VAŽNA OBJAVLJIVANJA

4.3.1. Nepodmirene obveze koje još nisu iskazane kao rashod

Iznos objavljen u nastavku odnosi se na proračunski RAL (fr. „Reste à Liquider”) umanjen za povezane iznose koji su u izvještaju o financijskom rezultatu iskazani kao rashodi. Proračunski RAL iznos je preuzetih obveza za koje još nije izvršeno plaćanje i/ili koje još nisu opozvane. To je uobičajena posljedica višegodišnjih programa.

u milijunima EUR

	Osmi ERF	Deveti ERF	10. ERF	11. ERF	31.12.2022.	31.12.2021.
Nepodmirene obveze koje još nisu iskazane kao rashod	–	*16*	*349*	*4 487*	*4 853*	*6 355*

Smanjenje RAL-a u skladu je sa smanjenjem proračunskog RAL-a, koji je ukupno iznosio 6 459 milijuna EUR (u usporedbi s 7 993 milijuna EUR 2021.), uzrokovanim smanjenjem broja pojedinačnih obveza koje su potpisane tijekom godine.

5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA

Sljedeća objavljivanja o upravljanju financijskim rizicima ERF-a odnose se na operacije riznice koje u ime ERF-a radi izvršenja sredstava Fonda izvršava Komisija.

5.1. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA I AKIVNOSTI ZAŠTITE OD RIZIKA

Pravila i načela upravljanja operacijama riznice utvrđena su Financijskom uredbom o 11. ERF-u i Unutarnjim sporazumom.

Na temelju navedenih propisa primjenjuju se sljedeća glavna načela:

(a) *Države članice doprinose za ERF uplaćuju na posebne račune otvorene pri središnjoj banci svake države članice ili financijske institucije koju država članica odredi. Iznosi doprinosa ostaju na tim posebnim računima do trenutka plaćanja ERF-u.*

(b) *Države članice doprinose za ERF uplaćuju u eurima, dok se plaćanja ERF-a iskazuju u eurima i drugim valutama.*

(c) *Na bankovnim računima koje Komisija otvori u ime ERF-a nije dopušteno prekoračenje.*

Uz posebne račune Komisija u ime ERF-a u financijskim institucijama (središnje banke i komercijalne banke) otvara i druge bankovne račune za potrebe isplata i uplata, osim za doprinose koje države članice uplaćuju u proračun.

Operacije riznice i plaćanja visoko su automatizirane i provode se suvremenim informatičkim sustavima. Kako bi sustav bio siguran i kako bi se osiguralo razdvajanje dužnosti u skladu s Financijskom uredbom, standardima unutarnje kontrole Komisije i revizijskim načelima, primjenjuju se posebni postupci.

Upravljanje operacijama riznice i plaćanja uređeno je pisanim smjernicama i postupcima čiji je cilj ograničiti operativni i financijski rizik i osigurati odgovarajuću razinu kontrole. Njima su obuhvaćene različite operacije, a poštovanje smjernica i postupaka redovito se provjerava.

5.2. VALUTNI RIZIK

Izloženost ERF-a valutnom riziku na kraju godine – neto pozicija

u milijunima EUR

	31.12.2022.				31.12.2021.		
	USD	EUR	Ostalo	Ukupno	USD	EUR	Ukupno
Financijska imovina							
Financijska imovina po amortiziranom trošku	–	6		*6*	–	–	–
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili	14	42	9	*65*	8	30	*39*
*Potraživanja***	*6*	*4*	–	*10*	–	*8*	*8*
Novac i novčani ekvivalenti	*7*	*1 015*	*5*	*1 027*	*3*	*991*	*994*
	27	**1 067**	**14**	**1 108**	**11**	**1 029**	**1 040**
Financijske obveze							
Obveza za financijska jamstva	–	*3*	–	*3*	–	–	–
	–	**3**	**–**	**3**	**–**	**–**	**–**
Ukupno	**27**	**1 069**	**14**	**1 110**	**11**	**1 029**	**1 040**

* Od 2021. reklasifikacija financijske imovine (u okviru ažuriranog EAR-a 11).
** Od 2021. potraživanja ne uključuju odgođene rashode i obračunate prihode (bez valutnog rizika) i ne iskazuju se naplativa sredstva (nisu obuhvaćena ažuriranim EAR-om
*** Od 2021. obveze se više ne iskazuju jer ne izlažu ERF znatnom valutnom riziku (jer je većina u EUR).

Svi doprinosi drže se u eurima, a druge se valute kupuju samo kad su potrebne za izvršavanje plaćanja. Stoga operacije riznice ERF-a nisu izložene valutnom riziku.

5.3. KAMATNI RIZIK

ERF ne uzajmljuje novac, te stoga nije izložen kamatnom riziku.

Kamate se obračunavaju na sredstva koja ERF drži na različitim bankovnim računima. Stoga je Komisija u ime ERF-a uvela mjere kojima se osigurava redovito usklađivanje kamatnih prihoda s tržišnim kamatnim stopama i njihovim eventualnim fluktuacijama.

Doprinose proračunu ERF-a svaka država članica uplaćuje na poseban račun otvoren pri financijskoj instituciji koju odredi država članica. Budući da kamata koja se obračunava na neke od tih računa može u određenom trenutku biti negativna, uvedeni su postupci upravljanja novcem kako bi iznosi na tim računima bili što manji. Osim toga, u skladu s Uredbom Vijeća (EU) 2016/888 sve negativne kamate po tim računima snosi relevantna država članica.

Na prekonoćna salda na računima otvorenima u komercijalnim bankama kamate se obračunavaju svakodnevno. Kamate na sredstva na tim računima obračunavaju se primjenom promjenjivih tržišnih kamatnih stopa na koje se primjenjuje (pozitivna ili negativna) ugovorna marža. Za većinu računa kamate se obračunavaju primjenom tržišne referentne kamatne stope i usklađuju s obzirom na njezine fluktuacije. Stoga ERF nije izložen riziku obračuna kamate po stopi nižoj od tržišne.

5.4. KREDITNI RIZIK (RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku

Kad je riječ o financijskoj imovini, iskazani su iznosi neto knjigovodstvena vrijednost i predstavljaju izloženost ERF-a kreditnom riziku na kraju izvještajnog razdoblja.

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2021.
Financijska imovina		
Zajmovi	*6*	*1*
Novac i novčani ekvivalenti	*1 027*	*994*
*Potraživanja od razmjenskih transakcija**	*11*	*8*
Dana jamstva		*–*
Ugovori o financijskom jamstvu	*12*	*8*
Ukupno na dan 31.12.2022.	**1 056**	**1 011**

** Isključujući odgođene rashode.*

Financijski instrumenti – zajmovi: kreditna kvaliteta

u milijunima EUR

	31.12.2022.				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Kreditni rejting					
Izvrstan i visok rejting	–	–	–	–	–
Viši srednji rejting	–	–	–	–	–
Niži srednji rejting	–	–	–	–	–
Neinvesticijski rejting i status	*7*	–	–	–	*7*
Bruto knjigovodstvena vrijednost	**7**	**–**	**–**	**–**	**7**
Rezervacija za gubitak zbog umanjenja vrijednosti	*1*	–	–	–	1

Neto knjigovodstvena vrijednost	**6**	**–**	**–**	**–**	**6**

Novac i novčani ekvivalenti: kreditna kvaliteta

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2021.
Kreditni rejting		
Izvrstan i visok rejting	*724*	*751*
Viši srednji rejting	*299*	*241*
Niži srednji rejting	*4*	*2*
Neinvesticijski rejting i status neispunjavanja obveza	–	–
Bruto knjigovodstvena vrijednost	**1 027**	**994**
Rezervacija za gubitak zbog umanjenja vrijednosti	–	–
Neto knjigovodstvena vrijednost	**1 027**	**994**

Potraživanja: kreditna kvaliteta

u milijunima EUR

	31.12.2022.					
	Nisu dospjela	Dospjela 0–30 dana	Dospjela 31–90 dana	Dospjela 91 dan – 1 godine	Dospjela > 1 godine	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost	11	–	–	–	–	*11*
Rezervacija za gubitak zbog umanjenja vrijednosti	–	–	–	–	–	–
Neto knjigovodstvena vrijednost	**11**	**–**	**–**	**–**	**–**	*11*

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak: kreditna kvaliteta

Za 2022. financijska imovina po fer vrijednosti kroz višak ili manjak koja je uključena u ove financijske izvještaje odnosi se na vlasnička ulaganja koja ne podliježu kreditnom riziku (vidjeti bilješku **2.1.**).

5.5. RIZIK LIKVIDNOSTI

Analiza dospijeća financijskih obveza prema preostalom ugovornom dospijeću

Financijske obveze i dugovanja pod ovim naslovom iskazani su knjigovodstvenim vrijednostima iz bilance.

u milijunima EUR

	< 1 godine	1–5 godina	> 5	Ukupno
Financijske obveze na dan	*426*	*5*	–	*430*
Financijske obveze na dan	*501*	*6*	–	*508*

Proračunskim načelima koja se primjenjuju na ERF osigurava se da ukupna novčana sredstva za proračunsko razdoblje uvijek budu dovoljna za izvršenje plaćanja. Ukupni doprinosi država članica jednaki su iznosu odobrenih sredstava za plaćanje u relevantnom proračunskom razdoblju.
Doprinosi država članica ERF-u uplaćuju se, međutim, u tri obroka godišnje, dok plaćanja imaju sezonski karakter.

Kako bi se u svakom trenutku osigurao dovoljan iznos sredstava riznice za plaćanja u određenom mjesecu, riznica Komisije i odgovarajuće službe koje izvršavaju plaćanja redovito razmjenjuju informacije o stanju riznice.

Osim toga, u kontekstu dnevnih operacija riznice ERF-a automatiziranim upravljanjem novčanim sredstvima osigurava se dovoljna likvidnost svih bankovnih računa ERF-a na dnevnoj osnovi.

6. OBJAVLJIVANJA O POVEZANIM OSOBAMA

Povezane osobe ERF-a su Skrbnički fond EU-a Bêkou, Skrbnički fond EU-a za Afriku te Europska komisija. Transakcije između tih subjekata provode se u okviru redovnih aktivnosti ERF-a, te stoga u skladu s računovodstvenim pravilima EU-a za te transakcije nisu potrebni posebni zahtjevi za objavljivanje.

ERF nema zasebno upravljanje jer njime upravlja Komisija. Prava ključnog upravljačkog osoblja EU-a, uključujući Komisiju, objavljena su u konsolidiranoj godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Europske unije pod naslovom 7.2. „Prava ključnog upravljačkog osoblja”.

7. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Do datuma slanja ove računovodstvene dokumentacije računovodstveni službenik ERF-a nije otkrio značajna pitanja koja bi u okviru ovog odjeljka nalagala zasebno objavljivanje niti su mu takva pitanja prijavljena. Godišnja računovodstvena dokumentacija i s njome povezane bilješke izrađene su na temelju najnovijih dostupnih informacija i to se odražava u objavljenim informacijama.

8. USKLAĐENJE POSLOVNOG REZULTATA S PRORAČUNSKIM REZULTATOM

Poslovni rezultat godine izračunava se primjenom računovodstvenih načela nastanka poslovnog događaja. Proračunski rezultat izračunava se međutim primjenom računovodstvenog načela blagajne. Budući da se poslovni rezultat i proračunski rezultat odnose na iste poslovne transakcije, korisno je nadzirati njihovu usklađenost. U sljedećoj tablici prikazano je njihovo usklađenje, istaknuti su ključni iznosi usklađenja te razdvajanje stavki prihoda i rashoda. U bilješkama uz tablicu navedene su dodatne informacije o prirodi ključnih usklađenih stavki.

u milijunima EUR

	2022.	2021.
POSLOVNI REZULTAT GODINE	**(2 813)**	**(2 974)**
Prihodi		
Prava koja ne utječu na proračunski rezultat	*(5)*	–
Prava dodijeljena u tekućoj godini koja još nisu naplaćena	*(3)*	(6)
Prava dodijeljena u prethodnim godinama i naplaćena u tekućoj godini	*19*	20
Neto učinak pretfinanciranja	*37*	13
Obračunati prihodi (neto)	*(82)*	(69)
Ostalo	–	–
Rashodi		
Rashodi tekuće godine koji još nisu plaćeni	*16*	*111*
Rashodi prethodnih godina plaćeni u tekućoj godini	*(408)*	*(741)*
Neto učinak pretfinanciranja	*244*	*(295)*
Obračunati rashodi (neto)	*607*	*539*
PRORAČUNSKI REZULTAT GODINE	**(2 387)**	**(3 401)**

8.1. USKLAĐENE STAVKE – PRIHODI

Proračunski prihodi za financijsku godinu odgovaraju prihodima naplaćenima od dodijeljenih prava utvrđenih tijekom godine i iznosima naplaćenima od dodijeljenih prava utvrđenih prethodnih godina.

Dodijeljena prava koja ne utječu na proračunski rezultat evidentiraju se u poslovnom rezultatu, ali se iz proračunske perspektive ne mogu smatrati prihodima jer se naplaćeni iznos prenosi u pričuve i ne može se preraspodijeliti u druge svrhe bez odluke Vijeća.

Za potrebe usklađenja od poslovnog rezultata treba oduzeti **prava dodijeljena u tekućoj godini koja još nisu naplaćena** jer nisu dio proračunskih prihoda. S druge strane, za potrebe usklađenja poslovnom rezultatu treba dodati **prava dodijeljena u prethodnim godinama i naplaćena u tekućoj godini**.

Redak s **neto učinkom pretfinanciranja** odnosi se na poravnanje pretfinanciranja iznosima koje su korisnici vratili. Ti novčani primici čine proračunske prihode, no ne utječu na poslovni rezultat i stoga mu se trebaju dodati za potrebe usklađenja.

Neto obračunati prihodi uglavnom su stavke obračunate za potrebe zaključenja poslovnih knjiga na kraju godine. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. unaprijed obračunati prihodi za tekuću godinu umanjeni za poništene unaprijed obračunate prihode iz prethodne godine.

8.2. USKLAĐENE STAVKE – RASHODI

Rashodi tekuće godine koji još nisu plaćeni dodaju se za potrebe usklađenja jer su uključeni u poslovni rezultat, ali nisu dio proračunskih rashoda. S druge strane, **rashodi prethodnih godina plaćeni u tekućoj godini** oduzimaju se za potrebe usklađenja od poslovnog rezultata jer iako su dio proračunskih rashoda tekuće godine ne utječu na poslovni rezultat niti, u slučaju ispravaka, umanjuju rashode.

Novčani primici od **ukinutih plaćanja** ne utječu na poslovni rezultat, ali utječu na proračunski rezultat.

Neto učinak pretfinanciranja kombinacija je novih iznosa pretfinanciranja plaćenih u tekućoj godini (koji se priznaju kao proračunski rashodi godine) i poravnanja pretfinanciranja plaćenog u tekućoj godini ili prethodnih godina na temelju prihvaćanja prihvatljivih troškova. Potonji predstavljaju rashod u smislu računovodstva na temelju nastanka poslovnog događaja, ali ne i u smislu proračunskog računovodstva jer je plaćanje početnog iznosa pretfinanciranja već uzeto u obzir kao proračunski rashod u trenutku njegova plaćanja.

Neto obračunati rashodi uglavnom su stavke obračunate za potrebe zaključenja poslovnih knjiga na kraju godine, tj. prihvatljivi rashodi korisnika sredstava ERF-a koji ERF-u još nisu prijavljeni. U obzir se uzima samo neto učinak, tj. unaprijed obračunati troškovi za tekuću godinu umanjeni za poništene unaprijed obračunate troškove iz prethodne godine.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a KONSOLIDIRANIH U ERF

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a BÊKOU ZA 2022.

Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na tisuće eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

KONTEKST

Opće informacije o skrbničkim fondovima Unije

Osnivanje

U skladu s člancima 234. i 235. Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Unije[5] i člankom 35. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond[6] Europska komisija može osnivati skrbničke fondove Unije za vanjska djelovanja („skrbnički fondovi EU-a”). Skrbnički fondovi Unije osnivaju se na temelju sporazuma zaključenog s drugim donatorima za djelovanja za pomoć u nuždi i nakon nužde potrebna u svrhu odgovora na krizu ili za tematska djelovanja.

Skrbničke fondove Unije osniva Europska komisija odlukom koju donosi nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Vijećem ili njihova odobrenja. Ta odluka sadržava osnivački sporazum sklopljen s drugim donatorima.

Skrbnički fondovi Unije osnivaju se i izvršavaju pod sljedećim uvjetima:

- postoji dodana vrijednost intervencije Unije: ciljevi skrbničkih fondova Unije, posebno zbog njihova opsega ili potencijalnih učinaka, mogu se bolje postići na razini Unije nego na nacionalnoj razini te se primjenom postojećih instrumenata financiranja ne bi mogli dostatno postići ciljevi politika Unije,
- skrbnički fondovi Unije osiguravaju jasnu političku vidljivost Unije i upravljačke prednosti te bolju kontrolu Unije nad rizicima i isplatama doprinosa Unije i ostalih donatora,
- skrbnički fondovi Unije ne udvostručavaju ostale postojeće kanale financiranja ili slične instrumente bez pružanja ikakve dodatnosti,
- ciljevi skrbničkih fondova Unije usklađeni su s ciljevima instrumenta Unije ili ciljevima proračunske stavke iz koje se financiraju.

Postojeći skrbnički fondovi EU-a

Komisija je dosad osnovala četiri skrbnička fonda EU-a:

- Skrbnički fond EU-a Bêkou, čiji je cilj poduprijeti sve aspekte izlaska Srednjoafričke Republike iz krize i njezinu obnovu. Osnovan je 15. srpnja 2014.
- Skrbnički fond EU-a Madad, regionalni skrbnički fond Europske unije kao odgovor na krizu u Siriji. Osnovan je 15. prosinca 2014.
- Skrbnički fond EU-a za Afriku, krizni skrbnički fond Europske unije za stabilnost i otklanjanje temeljnih uzroka nezakonitih migracija i raseljavanja u Africi. Osnovan je 12. studenoga 2015.
- Skrbnički fond EU-a za Kolumbiju, koji podupire provedbu mirovnog sporazuma na početku razdoblja oporavka i stabilizaciju nakon sukoba. Osnovan je 12. prosinca 2016.

Zadaća

Skrbnički fond EU-a Bêkou osnovan je u svrhu stabilizacije i obnove Srednjoafričke Republike. Njegov glavni cilj, utvrđen u Osnivačkom sporazumu, jest „pružati usklađenu, ciljanu potporu za povećanje otpornosti ranjivih skupina i podupirati sve aspekte povezane s izlaskom iz krize i obnovom Srednjoafričke Republike, koordinirati djelovanja u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te pomagati susjednim zemljama u suočavanju s posljedicama krize”.

Glavne operativne aktivnosti

Skrbnički fond Unije prikuplja sredstva od različitih donatora u svrhu financiranja programâ na temelju dogovorenih ciljeva. Skrbnički fond EU-a Bêkou od svojeg je osnivanja u srpnju 2014. donio 22 programa

[5] Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije.

[6] Uredba Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323.

za više od 2,5 milijuna korisnika. Programi su usmjereni na pomoć Srednjoafričkoj Republici i njezinim stanovnicima nakon krize 2013. Konkretno, ciljevi su Skrbničkog fonda EU-a Bêkou omogućiti pristup osnovnim uslugama (u prvom redu zdravstvo, vodoopskrba i sanitarni uvjeti), podržati gospodarski oporavak i otvaranje radnih mjesta te promicati socijalnu koheziju i pomirenje.

Upravljanje

Skrbničkim fondom EU-a Bêkou upravlja Komisija, koja ima i funkciju tajništva njegovih dvaju upravljačkih tijela: odbora i operativnog odbora skrbničkog fonda. Odbor i Operativni odbor Skrbničkog fonda EU-a Bêkou sastoji se od predstavnika donatora, Komisije i Europskog parlamenta, predstavnika tijela Srednjoafričke Republike i promatrača. Pravila o sastavu odbora i njegova interna pravila utvrđuju se osnivačkim sporazumom skrbničkog fonda Unije.

Glavna je zadaća odbora utvrditi i preispitivati opću strategiju skrbničkog fonda. Operativni odbor zadužen je za odlučivanje o djelovanjima koja se financiraju sredstvima fonda i nadzire njihovu provedbu. Osim toga, odobrava godišnju računovodstvenu dokumentaciju i godišnja izvješća o aktivnostima koje se financiraju sredstvima skrbničkog fonda.

Izvori financiranja

Skrbnički fond EU-a Bêkou financira se doprinosima donatora.

Godišnja računovodstvena dokumentacija

Osnova za pripremu

Pravni okvir i rokovi za pripremu godišnje računovodstvene dokumentacije utvrđeni su u „Sporazumu o osnivanju skrbničkog fonda Europske unije za Srednjoafričku Republiku (Skrbnički fond EU-a Bêkou) i utvrđivanju njegovih internih pravila” („Osnivački sporazum”). U skladu s Osnivačkim sporazumom, godišnja računovodstvena dokumentacija priprema se u skladu s pravilima koja donese računovodstveni službenik Komisije (računovodstvena pravila EU-a, EAR), koja se temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS).

Računovodstveni službenik

Računovodstveni službenik Komisije djeluje kao računovodstveni službenik skrbničkih fondova Unije. Računovodstveni službenik odgovoran je za utvrđivanje računovodstvenih postupaka i računskog plana koji je zajednički svim skrbničkim fondovima Unije. Unutarnji revizor Komisije, OLAF i Revizorski sud imaju iste ovlasti nad skrbničkim fondovima Unije kakve imaju i nad drugim djelovanjima koja provodi Komisija. Skrbnički fondovi Unije svake godine podliježu neovisnoj vanjskoj reviziji.

Izrada godišnje računovodstvene dokumentacije

Godišnja računovodstvena dokumentacija obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca i uključuje financijske izvještaje i izvještaje o izvršenju proračuna. Financijski izvještaji i dopunske bilješke sastavljaju se na osnovi računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja, a izvješća o izvršenju proračuna prvenstveno se temelje na novčanim kretanjima.

Postupak od privremene računovodstvene dokumentacije do razrješnice

Reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije provodi neovisni vanjski revizor. Privremena računovodstvena dokumentacija koju izrađuje računovodstveni službenik prosljeđuje se do 15. veljače sljedeće godine Operativnom odboru, koji je zatim prosljeđuje revizorskom društvu koje subjekt odabere na temelju natječaja. Nakon revizije računovodstveni službenik izrađuje konačnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju i podnosi je Operativnom odboru na odobrenje (članak 8.3.4. točka (c)).

Godišnja računovodstvena dokumentacija Skrbničkog fonda EU-a Bêkou konsolidirana je u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Europskog razvojnog fonda.

Najvažnija operativna postignuća

Postignuća godine

EU je svoj prvi skrbnički fond, pod nazivom Bêkou (što na jeziku sango znači „nada”), osnovao u srpnju 2014. kako bi pomogao Srednjoafričkoj Republici i njezinim stanovnicima nakon krize 2013. Ciljevi su Skrbničkog fonda EU-a Bêkou omogućiti pristup osnovnim uslugama (u prvom redu zdravstvo, vodoopskrba i sanitarni uvjeti) te promicati ruralni razvoj, gospodarski oporavak i pomirenje. Skrbnički fond EU-a Bêkou od svojeg je osnivanja financirao 22 programa, koja su donijela koristi više od polovine stanovnika Srednjoafričke Republike.

Sigurnosna situacija u Srednjoafričkoj Republici bila je napeta i 2022. iako se intenzitet oružanog djelovanja smanjio u usporedbi s 2021. Dezinformacije i govor mržnje nastavili su se širiti. EU je i dalje zabrinut zbog prisutnosti i djelovanja grupe Wagner, na koju se od prosinca 2021. primjenjuju EU-ove mjere ograničavanja. Osim toga, širenje oružanih skupina i paravojnih postrojbi pokazuje da je mirovni proces u Srednjoafričkoj Republici i dalje na mrtvoj točki, unatoč organiziranju „republičkog dijaloga” u ožujku. Godinu 2022. obilježilo je i povećanje političkih napetosti zbog izmjene Ustava koju je predložio predsjednik Touadéra, a koja bi mu omogućila da se kandidira za treći mandat. Kad je riječ o socioekonomskoj situaciji, u 2022. su naglo porasle cijene osnovnih namirnica, a od lipnja vlada kritična nestašica goriva. Kao i na ostatku kontinenta, cijene hrane i energije u Srednjoafričkoj Republici dodatno su porasle zbog rata u Ukrajini. Stanje državnog proračuna kritično je, a zabrinjava i činjenica da je vlada uvela kriptovalutu kao zakonsko sredstvo plaćanja. Prema podacima Ureda Ujedinjenih naroda za koordinaciju humanitarnih pitanja (OCHA) u takvom iznimno nestabilnom kontekstu oko 3,1 milijun ljudi, odnosno 63 % stanovništva Srednjoafričke Republike, 2022. je hitno trebalo humanitarnu pomoć.

Pristup humanitarnoj pomoći i dalje je otežan, ponajprije zbog nesigurnosti, ograničenja kretanja u zemlji, otežanih fizičkih okolnosti (kvaliteta cesta, poplave itd.) i nasilja nad humanitarnim djelatnicima. U prvoj polovini godine pristup se donekle poboljšao, uglavnom zbog ukidanja određenih administrativnih ograničenja ulaska u zemlju nakon ublažavanja mjera za ograničavanje širenja bolesti COVID-19. Nestašica goriva u drugoj polovini godine utjecala je na ulazak partnera u provedbi i osoblja EU-a u zemlju i njihovo kretanje u zemlji. To je otežalo isporuku humanitarne pomoći i pogoršalo kritičnu situaciju osjetljivih skupina stanovništva, kojima je takva pomoć prijeko potrebna.

Izniman događaj koji valja spomenuti zbog njegova utjecaja na rad EU-a u Srednjoafričkoj Republici, uključujući rad Skrbničkog fonda, bio je požar u noći 18. prosinca 2022., koji je uništio prostorije delegacije EU-a. Srećom, nije bilo ljudskih žrtava, ali za sobom je ostavio znatnu materijalnu štetu.

Najvažnija postignuća u posebnim prioritetnim područjima

Najvažnija postignuća 2022. navedena u nastavku odražavaju glavne posebne ciljeve/područja intervencije Skrbničkog fonda.

U području pristupa uslugama Skrbnički fond Bêkou nastavio je podupirati sektor zdravstva i sektor vodoopskrbe, sanitarnih usluga i higijene. U sektoru zdravstva financirao je 408 398 medicinskih ili preventivnih savjetovanja i zdravstvenih intervencija, uglavnom kurativnih (63 %) i savjetovanja o zdravlju majki i djece (15 %). U okviru projekata Skrbničkog fonda EU-a također je poduprta obnova i izgradnja medicinske infrastrukture te osposobljavanje zaposlenika i posrednika u zajednici. U području vodoopskrbe, sanitarnih usluga i higijene, zahvaljujući potpori Skrbničkog fonda EU-a Bêkou, 104 597 stanovnika Srednjoafričke Republike dobilo je bolji pristup izvorima pitke vode ili sanitarnim objektima, obnovljeno je ili izvedeno 119 bušotina, potaknute su promjene u ponašanju i održivost djelovanja osposobljavanjem 20 obrtnika za popravak i senzibiliziranjem 31 021 osobe u pitanjima higijene i sanitarnih usluga.

U području socijalne kohezije većina aktivnosti provedenih uz podršku Skrbničkog fonda EU-a Bêkou imala je za cilj ojačati položaj žena i suzbiti rodno uvjetovano nasilje te ojačati ulogu medija u zemlji. Ukupno 3 243 osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje dobile su psihosocijalnu ili medicinsku pomoć ili drugi oblik potpore, ovisno o svojim potrebama. Osobama koje su preživjele nasilje pruženo je 4 985 usluga potpore u 2022. Nadalje, 50 415 stanovnika Srednjoafričke Republike imalo je izravne koristi od mirotvornih intervencija i intervencija za sprečavanje sukoba, uglavnom u obliku radionica za informiranje o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja. Skrbnički fond EU-a Bêkou također je nastavio suradnju s nacionalnim i lokalnim radijskim postajama: 19 radijskih postaja dobilo je tehničku i financijsku potporu za produkciju i emitiranje programa povezanih s pomirenjem i socijalnom kohezijom.

U području potpore oporavku gospodarskih i proizvodnih sektora Skrbnički fond EU-a Bêkou doprinio je razvoju proizvodne i samoopskrbne poljoprivredi podupiranjem skupina poljoprivrednika i maloposjednika, poticanjem otvaranja novih radnih mjesta (radno intenzivan rad, strukovno osposobljavanje, razvoj dohodovnih djelatnosti) i olakšavanjem pristupa financijskim uslugama za mala poduzeća i pojedince. Primjerice, 2 733 stanovnika Srednjoafričke Republike razvila su vještine u okviru poduzetničkog, financijskog ili strukovnog osposobljavanja. Dodatnih 2 188 osoba ostvarilo je lakši pristup financijskim uslugama preko seoskih štedno-kreditnih zadruga.

Proračun i izvršenje proračuna

Do kraja 2022. doprinosi Skrbničkom fondu EU-a Bêkou iznosili su više od 310 milijuna EUR, kao i 2021. Preuzimanje obveza i sklapanje ugovora za sve primljene doprinose za Skrbnički fond dovršeno je 31. prosinca 2021., osim za sredstva rezervirana za praćenje, evaluaciju, reviziju i komunikaciju, za koja ugovori mogu sklopiti i nakon tog datuma.

Isplaćeni su svi potvrđeni doprinosi iz proračuna EU-a, doprinosi država članica i ostalih donatora, u ukupnom iznosu od više od 267 milijuna EUR, osim 43 milijuna EUR iz ERF-a, što još nije isplaćeno kako bi se smanjile negativne kamate za riznicu.

Kad je riječ o ugovorima, Skrbnički fond EU-a Bêkou potpisao je 10 novih ugovora, uključujući šest ugovora povezanih s provjerom/revizijom rashoda i četiri ugovora povezanih s evaluacijom programa i komunikacijskim aktivnostima, u ukupnoj vrijednosti od malo više od 1 241 milijuna EUR[7].

Naposljetku, 2022. isplaćeno je više od 30 milijuna EUR; od osnivanja Skrbničkog fonda EU-a Bêkou ukupni iznos isplata dosegnuo je više od 263 milijuna EUR.

Učinak aktivnosti u financijskim izvještajima

U financijskim izvještajima učinak navedenih aktivnosti najvidljiviji je u sljedećim područjima:

- rashodi poslovanja: smanjili su se za 25 770 000 EUR zbog likvidacije Skrbničkog fonda i posljedičnog smanjenja broja otvorenih ugovora,
- pretfinanciranje: smanjilo se za 811 000 EUR zato što je poravnanje pretfinanciranja za tekuće ili završene projekte premašilo iznose novog pretfinanciranja na temelju novih ugovora potpisanih 2022.: 2022. potpisano je samo 10 ugovora povezanih s revizijom, evaluacijom i komunikacijskim aktivnostima, u vrijednosti od 1 241 000 EUR,
- znatno manji broj otvorenih ugovora na kraju 2022. zbog likvidacije Skrbničkog fonda doveo je do bitnog smanjenja obračunatih rashoda, i to za 12 239 000 EUR;
- financijske obveze: povećale su se za 9 385 000 EUR, uglavnom zato što su novčani doprinosi donatora bili veći od neto rashoda raspodijeljenih donatorima.

[7] Ukupni iznos od 1 241 milijuna EUR uključuje iznose za koje su preuzete obveze i iznose koji su opozvani u 2022.

BILANCA

u tisućama EUR

	Bilješka	31.12.2022.	31.12.2021.
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Pretfinanciranje	*2.1.*	*336*	*214*
		336	**214**
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Pretfinanciranje	*2.1.*	*10 829*	*11 762*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od	*2.2.*	*3 595*	*4 446*
Novac i novčani ekvivalenti	*2.3.*	*4 316*	*3 792*
		18 740	**20 000**
UKUPNA IMOVINA		**19 076**	**20 214**
DUGOROČNE OBVEZE			
Financijske obveze	*2.4.*	*(12 552)*	*(3 167)*
		(12 552)	**(3 167)**
KRATKOROČNE OBVEZE			
Obveze	*2.5.*	*(4 563)*	*(2 847)*
Obračunati rashodi	*2.6.*	*(1 961)*	*(14 200)*
		(6 524)	**(17 047)**
UKUPNE OBVEZE		**(19 076)**	**(20 214)**
NETO IMOVINA		**–**	**–**

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u tisućama EUR

	Bilješka	2022.	2021.
PRIHODI			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija			
Prihodi od donacija	*3.1.*	*21 504*	*46 995*
Povrat troškova	*3.2.*	*42*	*–*
		21 546	**46 995**
Prihodi od razmjenskih transakcija			
Financijski prihodi	*3.3.*	*40*	*–*
		40	**–**
Ukupni prihodi		**21 586**	**46 995**
RASHODI			
Rashodi poslovanja	*3.4.*	*(20 251)*	*(46 021)*
Financijski troškovi	*3.5.*	*(12)*	*(48)*
Ostali rashodi	*3.6.*	*(1 323)*	*(925)*
Ukupni rashodi		**(21 586)**	**(46 995)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE		**–**	**–**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

u tisućama EUR

	2022.	2021.
Poslovni rezultat godine	–	–
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja	*811*	*5 924*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	*851*	*894*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	*9 385*	*(14 671)*
Povećanje/(smanjenje) obveza	*1 716*	*2 052*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda	*(12 240)*	*2 254*
NETO NOVČANI TOKOVI	**524**	**(3 547)**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	*524*	*(3 547)*
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	*3 792*	*7 339*
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	*4 316*	*3 792*

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI SKRBNIČKOG FONDA EU-a ZA AFRIKU ZA 2022.

Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na tisuće eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

INFORMACIJE O SKRBNIČKOM FONDU EU-a ZA AFRIKU

Opće informacije o skrbničkim fondovima Unije

Osnivanje

U skladu s člancima 234. i 235. Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Unije[8] i člankom 35. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond[9] Europska komisija može osnivati skrbničke fondove Unije za vanjska djelovanja („skrbnički fondovi EU-a"). Skrbnički fondovi Unije osnivaju se na temelju sporazuma zaključenog s drugim donatorima za djelovanja za pomoć u nuždi i nakon nužde potrebna u svrhu odgovora na krizu ili za tematska djelovanja.

Skrbničke fondove Unije osniva Europska komisija odlukom koju donosi nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Vijećem ili njihova odobrenja. Ta odluka sadržava osnivački sporazum sklopljen s drugim donatorima.

Skrbnički fondovi Unije osnivaju se i izvršavaju pod sljedećim uvjetima:

- postoji dodana vrijednost intervencije Unije: ciljevi skrbničkih fondova Unije, posebno zbog njihova opsega ili potencijalnih učinaka, mogu se bolje postići na razini Unije nego na nacionalnoj razini te se primjenom postojećih instrumenata financiranja ne bi mogli dostatno postići ciljevi politika Unije,
- skrbnički fondovi Unije osiguravaju jasnu političku vidljivost Unije i upravljačke prednosti te bolju kontrolu Unije nad rizicima i isplatama doprinosa Unije i ostalih donatora,
- skrbnički fondovi Unije ne udvostručavaju ostale postojeće kanale financiranja ili slične instrumente bez pružanja ikakve dodatnosti,
- ciljevi skrbničkih fondova Unije usklađeni su s ciljevima instrumenta Unije ili ciljevima proračunske stavke iz koje se financiraju.

Postojeći skrbnički fondovi EU-a

Komisija je dosad osnovala četiri skrbnička fonda EU-a:

- Skrbnički fond EU-a Bêkou, čiji je cilj poduprijeti sve aspekte izlaska Srednjoafričke Republike iz krize i njezinu obnovu. Osnovan je 15. srpnja 2014.
- Skrbnički fond EU-a Madad, regionalni skrbnički fond Europske unije kao odgovor na krizu u Siriji. Osnovan je 15. prosinca 2014.
- Skrbnički fond EU-a za Afriku, krizni skrbnički fond Europske unije za stabilnost i otklanjanje temeljnih uzroka nezakonitih migracija i raseljavanja u Africi. Osnovan je 12. studenoga 2015.
- Skrbnički fond EU-a za Kolumbiju, koji podupire provedbu mirovnog sporazuma na početku razdoblja oporavka i stabilizaciju nakon sukoba. Osnovan je 12. prosinca 2016.

Zadaća

Glavni su ciljevi Skrbničkog fonda EU-a za Afriku ojačati sve aspekte stabilnosti i pridonijeti boljem upravljanju migracijama te pokušati riješiti temeljne uzroke destabilizacije, nasilnog raseljavanja i nezakonitih migracija, posebno promicanjem otpornosti, gospodarskih i jednakih mogućnosti, sigurnosti i razvoja te borbi protiv kršenja ljudskih prava.

Glavne operativne aktivnosti

Skrbnički fond Unije prikuplja sredstva od različitih donatora u svrhu financiranja djelovanja na temelju dogovorenih ciljeva. Skrbnički fond EU-a za Afriku djeluje na tri glavna zemljopisna područja, i to u regiji Sahel i na području jezera Čad, u regiji Roga Afrike te u regiji sjeverne Afrike. Susjedne zemlje zemalja

[8] Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije.

[9] Uredba Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2015/323.

koje ispunjavaju uvjete mogu u određenim slučajevima ostvariti koristi od projekata skrbničkog fonda. Skrbnički fond osnovan je na ograničeno razdoblje kako bi se odgovorilo na kratkoročne i dugoročne izazove u navedenim regijama.

Upravljanje

Skrbničkim fondom EU-a za Afriku upravlja Komisija, koja ima i funkciju tajništva njegovih dvaju upravljačkih tijela: odbora i operativnog odbora skrbničkog fonda. Članovi Odbora i Operativnog odbora Skrbničkog fonda EU-a za Afriku predstavnici su donatora i Komisije te, u svojstvu promatrača, predstavnici država članica EU-a koje ne doprinose, tijela zemalja koje ispunjavaju uvjete i regionalnih organizacija. Pravila o sastavu odbora i njegova interna pravila utvrđuju se osnivačkim sporazumom skrbničkog fonda Unije.

Glavna je zadaća odbora utvrditi i preispitivati opću strategiju skrbničkog fonda. Operativni odbor zadužen je za odlučivanje o djelovanjima koja se financiraju sredstvima fonda i nadzire njihovu provedbu. Osim toga, odobrava godišnju računovodstvenu dokumentaciju i godišnja izvješća o aktivnostima koje se financiraju sredstvima skrbničkog fonda.

Izvori financiranja

Skrbnički fond EU-a za Afriku financira se doprinosima donatora. Godišnja računovodstvena dokumentacija

Osnova za pripremu

Pravni okvir i rokovi za pripremu godišnje računovodstvene dokumentacije utvrđeni su u „Ugovoru o osnivanju kriznog skrbničkog fonda Europske unije za stabilnost i otklanjanje temeljnih uzroka nezakonitih migracija i problema raseljenih osoba u Africi i utvrđivanju njegovih internih pravila” („Osnivački sporazum”). U skladu s Osnivačkim sporazumom, godišnja računovodstvena dokumentacija priprema se u skladu s pravilima koja donese računovodstveni službenik Komisije (računovodstvena pravila EU-a, EAR), koja se temelje na Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (MRSJS).

Računovodstveni službenik

Na temelju Osnivačkog sporazuma, računovodstveni službenik Komisije djeluje kao računovodstveni službenik skrbničkog fonda.

Izrada godišnje računovodstvene dokumentacije

Godišnja računovodstvena dokumentacija obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca i uključuje financijske izvještaje i izvještaje o izvršenju proračuna. Financijski izvještaji i dopunske bilješke sastavljaju se na osnovi računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja, a izvješća o izvršenju proračuna prvenstveno se temelje na novčanim kretanjima.

Postupak od privremene računovodstvene dokumentacije do razrješnice

Reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije provodi neovisni vanjski revizor. Privremena računovodstvena dokumentacija koju izrađuje računovodstveni službenik prosljeđuje se do 15. veljače sljedeće godine Operativnom odboru, koji je zatim prosljeđuje revizorskom društvu koje subjekt odabere na temelju natječaja. Nakon revizije računovodstveni službenik izrađuje konačnu godišnju računovodstvenu dokumentaciju i podnosi je Operativnom odboru na odobrenje.

Godišnja računovodstvena dokumentacija Skrbničkog fonda EU-a za Afriku konsolidirana je u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Europskog razvojnog fonda.

Najvažnija operativna postignuća

Postignuća godine

S obzirom na završetak ugovornog razdoblja 31. prosinca 2021., od siječnja 2022. Skrbnički fond EU-a za Afriku više neće financirati nove financijske obveze ni dodatne dodjele sredstava iz proračuna. Ugovori se mogu sklapati samo za financijske obveze povezane s administrativnim aktivnostima, kao što su revizije, evaluacije, praćenje i komunikacijske aktivnosti. Programi Skrbničkog fonda EU-a za Afriku nastavit će se provoditi do kraja 2025.

U 2022. Skrbnički fond EU-a za Afriku ponovno se pokazao kao brz i djelotvoran provedbeni instrument, koji olakšava dijalog o politikama s partnerskim afričkim zemljama, primjenjuje inovativne pristupe i ostvaruje konkretne rezultate u trima regijama (Sahel i jezero Čad, Rog Afrike i sjeverna Afrika).

Skrbnički fond EU-a za Afriku dodatno je konsolidirao svoja postignuća u partnerstvu s razvojnim agencijama država članica EU-a, organizacijama UN-a, nevladinim organizacijama i partnerskim zemljama. Budući da se od kraja 2021. ne sklapaju novi ugovori za Skrbnički fond, ukupni iznos odobrenih operativnih programa ostao je isti kao 2021. (4 935,1 milijun EUR). Od početka Skrbničkog fonda do kraja 2022. odobreno je 248 programa. Do kraja 2022. kumulativna operativna plaćanja dosegnula su iznos od otprilike 4 176 milijuna EUR.

U 2022. Skrbnički fond EU-a za Afriku nastavio je podupirati stabilnost i raditi na rješavanju problema migracija i nasilnog raseljavanja, vodeći računa o njihovim temeljnim uzrocima, ali i povezanim prilikama, u bliskoj suradnji s afričkim partnerima u regiji Sahel i na području jezera Čad te u regijama Roga Afrike i sjeverne Afrike. Ta podrška uključuje borbu protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima te potporu dobrovoljnom povratku migranata i njihovoj održivoj reintegraciji u zemlju podrijetla.

U 2022. ukupne obveze za Skrbnički fond EU-a za Afriku ostale su jednake kao 2021. te su iznosile više od 5 061,7 milijuna EUR, od čega se 623,2 milijuna EUR odnosilo na obveze koje su preuzele države članice EU-a i drugi donatori (Ujedinjena Kraljevina, Norveška i Švicarska).

Odgovornost i transparentnost osigurane su redovitim komunikacijskim aktivnostima: ažuriranjem internetskih stranica Skrbničkog fonda EU-a za Afriku, objavama na društvenim mrežama, organizacijom komunikacijskih događanja itd. Kao i prethodnih godina, izvješća o sustavima praćenja i učenja (dostupna na internetskim stranicama Skrbničkog fonda EU-a za Afriku) u regiji Sahel i na području jezera Čad te u regiji Roga Afrike pokazatelj su vidljivih konkretnih rezultata koje je Skrbnički fond EU-a za Afriku ostvario u različitim područjima djelovanja. Krajem 2021. drugi partner u provedbi preuzeo je sustav praćenja i učenja u regiji sjeverne Afrike. Dostavio je svoje prvo godišnje izvješće s kumulativnim rezultatima za regiju u pogledu napretka u odnosu na skup zajedničkih pokazatelja ostvarenja Skrbničkog fonda.

U 2022. zemlje u navedenim trima regijama suočile su se s rastućim cijenama hrane i energije te migracijskim tokovima koje je potaknula kombinacija sociopolitičkih i gospodarskih čimbenika, pogoršanih sve većim utjecajem klimatskih promjena. Dok je utjecaj pandemije bolesti COVID-19 još bio opipljiv, ruska agresija na Ukrajinu uzrokovala je nagli porast troškova uvoza hrane i goriva. Ta ekonomska inflacija u kombinaciji s velikim sušama, poplavama i lokalnim sukobima negativno je utjecala na ekonomiju, sigurnost opskrbe hranom te migracije i mobilnost na kontinentu.

Sigurnosna situacija u regiji Sahel i na području jezera Čad i dalje izaziva zabrinutost zbog visoke razine nasilja i napetosti među zajednicama i nestabilne političke situacije (osobito u Maliju, Burkini Fasu i Čadu). Rast cijena robe i hrane u kombinaciji s velikim sušama, poplavama i sukobima gurnuo je regiju Sahel i područje jezera Čad u prehrambenu krizu kakva nije viđena više od deset godina. Prema procjeni iz lipnja 2022. 38 milijuna ljudi u zapadnoj Africi trpe glad. Istodobno je sve intenzivnije unutarnje raseljavanje, s 4,6 milijuna raseljenih osoba ili izbjeglica u Burkini Fasu, Maliju, Nigeru, Čadu i Mauritaniji u prvoj polovini 2022. (porast s 4,2 milijuna u prosincu 2021.). Ukupna odobrena sredstva za regiju Sahel i područje jezera Čad od početka Skrbničkog fonda EU-a za Afriku dosegnula su 2 217,8 milijuna EUR.

U regiji Roga Afrike suša i uništavanje okoliša, u kombinaciji s naglim rastom cijena hrane i goriva, doveli su do krize sigurnosti opskrbe hranom, osobito u Etiopiji, Keniji i Somaliji, gdje se oko 20 milijuna ljudi bori za preživljavanje, a procjenjuje se da je 55 milijuna ljudi u cijeloj regiji suočeno s nesigurnošću opskrbe hranom. I poplave su uvelike potaknule raseljavanje, osobito u Sudanu i Južnom Sudanu. Iako su postojana nestabilnost i sukobi dodatno pogoršali stanje u regiji, došlo je i do ohrabrujućeg političkog razvoja događaja: u Etiopiji je potpisan sporazum o prekidu neprijateljstva, u Keniji su opći izbori protekli

relativno mirno, a u Sudanu je potpisan okvirni sporazum o formiranju prijelazne vlade. Odobrena sredstva za regiju Roga Afrike od početka Skrbničkog fonda EU-a za Afriku dosegnula su 1 810 milijuna EUR.

U regiji sjeverne Afrike nestašica hrane i energije u kombinaciji s destabilizirajućim utjecajem ruske agresije na Ukrajinu te i dalje opipljivim gospodarskim i socijalnim posljedicama pandemije bolesti COVID-19, pogoršana sve većim utjecajem klimatskih promjena, stvorila je spregu kriznih utjecaja koji su pogodili zemlje u regiji. Sjevernoafričke zemlje su zemlje podrijetla, tranzitne zemlje i zemlje odredišta za migrante. Više od 90 000 migranata i izbjeglica stiglo je 2022. srednjosredozemnom migracijskom rutom u Europu, uglavnom iz Libije i Tunisa, a podrijetlom ponajprije iz Egipta, Tunisa i Bangladeša. To je povećanje od više od 50 % u usporedbi s 2021. i znači da se povećao broj migranata iz Azije i sjeverne Afrike. Od početka Skrbničkog fonda EU-a za Afriku ukupno su odobrena 907,3 milijuna EUR za regiju sjeverne Afrike.

Proračun i izvršenje proračuna

S obzirom na završetak ugovornog razdoblja 31. prosinca 2021., u 2022. nije bilo novih programa ni dodatnih dodjela sredstava iz proračuna ni za jednu od triju regija Skrbničkog fonda EU-a za Afriku.

Ukupne preuzete obveze za rashode poslovanja i administrativne rashode od početka Skrbničkog fonda EU-a za Afriku dosegnule su 5 056,31 milijun EUR, uzimajući u obzir ukupan iznos preuzetih obveza koji se oduzima od opozvanog iznosa.

U 2022. sklopljena su 34 nova ugovora u vrijednosti od 3,32 milijuna, uzimajući u obzir neto iznos preuzetih obveza i činjenicu da nije bilo opozvanih sredstava, u usporedbi sa 112 milijuna EUR u 2021. Ti ugovori odnosili su se samo na administrativne aktivnosti (revizija, evaluacija, komunikacija, praćenje) jer se od siječnja 2022. operativni programi ili aktivnosti više ne mogu financirati.

Plaćanja su u izvještajnom razdoblju dosegnula 442 milijuna EUR, što je za 306 milijuna EUR manje nego 2021. (748 milijuna EUR). Plaćanja su u 2022. bila niža jer je nekoliko projekata stiglo do kraja razdoblja provedbe; usklađena su s godišnjim predviđenim kretanjima.

Ukupno izvršenje proračuna 2022. u smislu dostupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iskorištenih po obvezama dosegnulo je 99 % (uključujući vraćene i opozvane iznose).

Pandemija bolesti COVID-19 i u 2022. je utjecala na zemlje korisnice Skrbničkog fonda EU-a za Afriku, ali ne tako izrazito kao 2021. Sredstva koja su preusmjerena 2021. i 2020. kako bi se na primjeren način odgovorilo na pandemiju i u 2022. su se koristila za ublažavanje negativnih gospodarskih i socijalnih posljedica bolesti COVID-19, kao i za preventivne aktivnosti i socioekonomske mjere za ublažavanje posljedica pandemije.

Od početka ruske agresije na Ukrajinu naglo su porasle cijene hrane i robe u svijetu, što je teško pogodilo afričke zemlje. Za većinu afričkih zemalja, koje uvelike ovise o uvozu hrane i goriva, rast globalnih cijena robe ima pogubne posljedice za nacionalne proračune, kao i cijene domaće hrane, energije i potrošačke cijene. Ekonomska inflacija utjecala je na provedbu projekata Skrbničkog fonda EU-a jer je umanjila kupovnu moć partnera i korisnika, što je, primjerice, imalo znatan učinak na intervencije koje omogućuju socijalne transfere (u naravi ili novcu).

Učinak aktivnosti u financijskim izvještajima

U financijskim izvještajima učinak navedenih aktivnosti najvidljiviji je u sljedećim područjima:

- **pretfinanciranje**: smanjilo se za 173 980 000 EUR, zato što je poravnanje pretfinanciranja s rashodima za tekuće ili završene projekte premašilo iznose novog pretfinanciranja na temelju novih ugovora potpisanih 2022. U 2022. potpisano je samo 30 ugovora, povezanih s administrativnim aktivnostima (revizijom, evaluacijom, komunikacijom i praćenjem), u vrijednosti od 2,69 milijuna EUR,

- **financijske obveze**: smanjile su se za 190 739 000 EUR, većinom zato što uplaćeni doprinosi u godini nisu bili dovoljni za pokrivanje neto rashoda raspodijeljenih donatorima. To je dovelo do smanjenja novca i novčanih ekvivalenata,

- **rashodi poslovanja**: smanjili su se za 265 746 000 EUR zbog likvidacije Skrbničkog fonda. Godina 2022. bila je prva godina nakon kraja ugovornog razdoblja, što je dovelo do smanjenja broja otvorenih ugovora i stoga do smanjenja rashoda.

BILANCA

u tisućama EUR

	Bilješka	31.12.2022.	31.12.2021.
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Financijska imovina	*2.1.*	*1 943*	*–*
Pretfinanciranje	*2.2.*	*14 927*	*55 305*
		16 870	**55 305**
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Pretfinanciranje	*2.2.*	*304 055*	*437 657*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	*2.3.*	*35 914*	*45 339*
Novac i novčani ekvivalenti	*2.4.*	*157 587*	*179 759*
		497 556	**662 755**
UKUPNA IMOVINA		**514 426**	**718 061**
DUGOROČNE OBVEZE			
Financijske obveze	*2.5.*	*(334 791)*	*(525 530)*
		(334 791)	**(525 530)**
KRATKOROČNE OBVEZE			
Obveze	*2.6.*	*(30 975)*	*(53 143)*
Obračunati rashodi	*2.7.*	*(148 660)*	*(139 388)*
		(179 635)	**(192 531)**
UKUPNE OBVEZE		**(514 426)**	**(718 061)**
NETO IMOVINA		**–**	**–**

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u tisućama EUR

	Bilješka	2022.	2021.
PRIHODI			
Prihodi od nerazmjenskih transakcija			
Prihodi od donacija	*3.1.*	*605 739*	*871 456*
Povrat troškova	*3.2.*	*754*	*16*
		606 493	**871 472**
Prihodi od razmjenskih transakcija			
Financijski prihodi	*3.3.*	*251*	*131*
Ostali razmjenski prihodi	*3.4.*	*18 902*	*16 340*
		19 152	**16 471**
Ukupni prihodi		**625 645**	**887 943**
RASHODI			
Rashodi poslovanja	*3.5.*	*(590 545)*	*(856 291)*
Financijski troškovi	*3.6.*	*(643)*	*(550)*
Ostali rashodi	*3.7.*	*(34 457)*	*(31 103)*
Ukupni rashodi		**(625 645)**	**(887 943)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE		**–**	**–**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

u tisućama EUR

	2022.	2021.
Poslovni rezultat godine	–	–
Poslovanje		
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja	*173 980*	*159 078*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	*9 425*	*(38 992)*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	*(190 739)*	*(20 849)*
Povećanje/(smanjenje) obveza	*(22 168)*	*7 765*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda	*9 272*	*14 786*
Investicijske aktivnosti		
Povećanje/smanjenje neizvedene financijske imovine po fer vrijednosti kroz višak ili manjak	*(1 943)*	–
NETO NOVČANI TOKOVI	**(22 172)**	**121 788**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	*(22 172)*	*121 788*
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	*179 759*	*57 971*
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	*157 587*	*179 759*

KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ERF-a I SKRBNIČKIH FONDOVA EU-a

Treba napomenuti da zbog zaokruživanja iznosa na milijune eura neki financijski podaci u tablicama u nastavku možda ne daju točan zbroj.

KONSOLIDIRANA BILANCA

u milijunima EUR

	31.12.2022.	31.12.2021.
DUGOTRAJNA IMOVINA		
Financijska imovina	*69*	*39*
Pretfinanciranje	*503*	*726*
Potraživanja od razmjenskih transakcija	*7*	*4*
	580	**770**
KRATKOTRAJNA IMOVINA		
Financijska imovina	*3*	*–*
Pretfinanciranje	*1 711*	*1 902*
Potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativa sredstva od nerazmjenskih transakcija	*66*	*85*
Novac i novčani ekvivalenti	*1 189*	*1 177*
	2 970	**3 164**
UKUPNA IMOVINA	**3 550**	**3 934**
DUGOROČNE OBVEZE		
Financijske obveze	*(101)*	*(154)*
	(101)	**(154)**
KRATKOROČNE OBVEZE		
Obveze	*(462)*	*(557)*
Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	*(1 282)*	*(1 162)*
	(1 744)	**(1 719)**
UKUPNE OBVEZE	**(1 845)**	**(1 873)**
NETO IMOVINA	**1 705**	**2 061**
SREDSTVA I PRIČUVE		
Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi	*65 100*	*62 643*
Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih ERF-ova	*2 252*	*2 252*
Poslovni rezultat prenesen iz prethodnih godina	*(62 834)*	*(59 860)*
Poslovni rezultat godine	*(2 813)*	*(2 974)*
NETO IMOVINA	**1 705**	**2 061**

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM REZULTATU

u milijunima EUR

	2022.	2021.
PRIHODI		
Prihodi od nerazmjenskih transakcija		
Aktivnosti povrata	*19*	*27*
Prihodi od donacija skrbničkim fondovima	*169*	*272*
	188	**300**
Prihodi od razmjenskih transakcija		
Financijski prihodi	*3*	*(25)*
Ostali prihodi	*96*	*90*
	99	**64**
Ukupni prihodi	**287**	**364**
RASHODI		
Instrumenti pomoći	*(2 331)*	*(2 218)*
Rashodi drugih subjekata	*(1)*	*–*
Rashodi skrbničkih fondova	*(611)*	*(902)*
Rashodi za sufinanciranje	*4*	*(19)*
Financijski troškovi	*(7)*	*(21)*
Ostali rashodi	*(155)*	*(178)*
Ukupni rashodi	**(3 100)**	**(3 338)**
POSLOVNI REZULTAT GODINE	**(2 813)**	**(2 974)**

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

u milijunima EUR

	2022.	2021.
Poslovni rezultat godine	*(2 813)*	*(2 974)*
Poslovanje		
Povećanje kapitala – doprinosi	*2 458*	*3 657*
(Povećanje)/smanjenje doprinosa skrbničkim fondovima	*(0)*	*–*
(Povećanje)/smanjenje iznosa pretfinanciranja	*414*	*266*
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od razmjenskih transakcija i naplativih sredstava od nerazmjenskih transakcija	*16*	*66*
Povećanje/(smanjenje) rezervacija	*1*	*0*
Povećanje/(smanjenje) financijskih obveza	*(54)*	*(19)*
Povećanje/(smanjenje) obveza	*(96)*	*(104)*
Povećanje/(smanjenje) obračunatih rashoda i odgođenih prihoda	*120*	*(502)*
Ostala nenovčana kretanja	*–*	*–*
Investicijske aktivnosti		
(Povećanje)/smanjenje financijske imovine raspoložive za prodaju	*(33)*	*(7)*
NETO NOVČANI TOKOVI	**12**	**384**
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	12	384
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	1 177	793
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	1 189	1 177

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE

u milijunima EUR

	Kapital fonda – aktivni ERF-ovi (A)	Neupisana sredstva – aktivni ERF-ovi (B)	Upisani kapital fonda – aktivni ERF-ovi (C) = (A) – (B)	Kumulativne pričuve (D)	Upisani kapital fonda prenesen iz zaključenih	Revalorizacijska pričuva (F)	Ukupna neto imovina (C) + (D) + (E) + (F)
STANJE NA DAN 31.12.2020.	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 854)**	**2 252**	**(5)**	**1 379**
Učinak revidiranog EAR-a 11	*–*	*–*	*–*	*(5)*		*5*	
Stanje na dan 1.1.2021.	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 860)**	**2 252**	**–**	**1 379**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(43)*	*(3 700)*	*3 657*	*–*	*–*		*3 657*
Poslovni rezultat godine	*–*	*–*	*–*	*(2 974)*	*–*		*(2 974)*
STANJE NA DAN 31.12.2021.	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Povećanje kapitala – doprinosi	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*				*2 457*
Poslovni rezultat godine			*–*	*(2 813)*			*(2 813)*
STANJE NA DAN 31.12.2022.	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**

IZVJEŠTAJ ERF-a O FINANCIJSKOM IZVRŠENJU

SADRŽAJ

1. KONTEKST 80
1.1. Prethodni ERF-ovi 80
1.2. 10. i 11. ERF 81
2. FINANCIJSKO IZVRŠENJE 82
2.1. FINANCIJSKI REZULTAT 82
2.2. PRIHODI 86
2.3. Rashodi poslovanja i posebni programi 87
3. POJMOVNIK 94

1. KONTEKST

Europski razvojni fond, osnovan 1959., glavni je instrument za pružanje pomoći EU-a u okviru razvojne suradnje s afričkim, karipskim i pacifičkim državama („države AKP-a”) i prekomorskim zemljama i područjima („PZP”). Glavni mu je cilj smanjiti i, u konačnici, iskorijeniti siromaštvo.

ERF je uspostavljen unutarnjim sporazumom predstavnika država članica, a njime upravlja poseban odbor. Sredstva ERF-a čine *ad hoc* doprinosi država članica EU-a, koje odlučuju o ukupnom iznosu sredstava koja će se dodijeliti fondu (u razdoblju od pet godina). Uz navedene doprinose, države članice mogu sklopiti i sporazume o sufinanciranju ili uplatiti dobrovoljne financijske doprinose u ERF. Europska komisija nadležna je za financijsko izvršenje operacija koje se financiraju sredstvima ERF-a. Europska investicijska banka upravlja Investicijskim instrumentom.

ERF je višegodišnji fond. Svaki ERF sklapa se na razdoblje od oko pet godina i uređen je financijskom uredbom koja se na njega primjenjuje i kojom se propisuje izrada financijskih izvještaja za svaki pojedinačni ERF. U skladu s time, financijski izvještaji za dijelove kojima upravlja Komisija izrađuju se zasebno za svaki ERF.

Unutarnji sporazum o uspostavi 11. ERF-a (2014.–2020.) stupio je na snagu 1. ožujka 2015. Suradnja s državama AKP-a od 2021. uključena je u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju. Međutim, tekući projekti financirani iz ERF-a nastavit će se provoditi na pravnoj osnovi odgovarajućeg ERF-a.

Ovo izvješće sastavljeno je u skladu s člankom 39. Financijske uredbe koja se primjenjuje na 11. ERF[10]. Sadržava informacije o operacijama rashoda i prihoda ERF-a, s naglaskom na važnim događajima koji su znatno utjecali na financijsko izvršenje 2020.

Budući da nema tekućih operacija u okviru prethodnih ERF-ova[11], ovo izvješće uključuje samo iznose za 10. i 11. ERF.

1.1. Prethodni ERF-ovi

Šesti i sedmi ERF

Šesti ERF zaključen je 2006., a sedmi ERF 2008. Komisija je 2019. zaključila preostale transakcije za projekte osmog ERF-a.

U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (b) Unutarnjeg sporazuma o devetom ERF-u, salda i opozvana sredstva prethodnih ERF-ova prenesena su u deveti ERF.

Osmi i deveti ERF

U 2021. financijski je i operativno zaključen osmi ERF, s ukupnim rashodima od 10 374 milijuna EUR. Komisija je državama članicama najavila zaključivanje osmog ERF-a u komunikaciji koja je podnesena Vijeću u listopadu 2021.

Završene su sve aktivnosti osmog ERF-a, provedene su sve provjere i kontrole, a svi su ugovori i financijske odluke zaključeni u računovodstvenoj dokumentaciji ERF-a. Svi nalozi za povrat koji su još bili otvoreni nakon operativnog zaključenja unovčeni su ili se od njih odustalo, s izuzetkom 10 naloga za povrat (uključujući šest sudskih predmeta koje prati Pravna služba). U skladu s Odlukom Komisije C(2003) 19044 tih 10 naloga za povrat preneseno je u deveti ERF.

Zaključivanje devetog ERF-a dobro napreduje. Ostalo je otvoreno još 19 ugovora, od kojih se 12 odnosi na djelovanja u Južnom Sudanu (Odluka Vijeća 2011/315/EU). Ti ugovori potpisani su nakon donošenja klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti devetog ERF-a i u načelu bi trebali biti zaključeni do 2024.

[10] UREDBA VIJEĆA (EU) 2018/1877

[11] Osim operacija u Južnom Sudanu.

U razdoblju 2015.–2022. Komisija je u tri navrata provela povrat sredstava osmog/devetog ERF-a, u ukupnom iznosu od 1 868,6 milijuna EUR[12]. Iznos od 43 milijuna EUR vraćen je u siječnju 2023. u kontekstu plaćanja prvog obroka doprinosa država članica ERF-u.

1.2. 10. i 11. ERF

Sporazum o partnerstvu između AKP-a i EZ-a potpisan je 23. lipnja 2000. u Cotonouu između država članica Europske zajednice te afričkih, karipskih i pacifičkih država („države AKP-a"). Stupio je na snagu 1. travnja 2003. i njime je uspostavljen deveti ERF. Sporazum iz Cotonoua izmijenjen je dva puta: prvi put Sporazumom o uspostavi 10. ERF-a potpisanim 25. lipnja 2005. u Luxembourgu, a drugi put Sporazumom o uspostavi 11. ERF-a potpisanim u Ouagadougouu 22. lipnja 2010.

Odluka Vijeća EU-a od 27. studenoga 2001. (2001/822/EZ) o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja (PZP) Europskoj uniji stupila je na snagu 2. prosinca 2001. Ta je odluka izmijenjena 19. ožujka 2007. (Odlukom 2007/249/EZ).

Unutarnji sporazum o financiranju pomoći Zajednice u okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014.–2020. u skladu s revidiranim Sporazumom iz Cotonoua, koji su u kolovozu 2013. donijeli predstavnici vlada država članica Europske zajednice, stupio je na snagu u ožujku 2015.

U skladu sa Sporazumom iz Cotonoua, ukupnim proračunom 10. ERF-a za drugo razdoblje (2008.–2013.) predviđen je iznos od 22 682 milijuna EUR. Od tog iznosa:

- 21 966 milijuna EUR dodijeljeno je državama AKP-a,
- 286 milijuna EUR dodijeljeno je prekomorskim zemljama i područjima, a
- 430 milijuna EUR dodijeljeno je Komisiji u okviru rashoda za potporu programiranju i provedbi ERF-a.

Iznos dodijeljen državama AKP-a raspodijeljen je na sljedeći način:

- 17 766 milijuna EUR dodijeljeno je za financiranje nacionalnih i regionalnih okvirnih programa,
- 2 700 milijuna EUR dodijeljeno je za suradnju unutar AKP-a i među regijama, i
- 1 500 milijuna EUR dodijeljeno je za investicijske instrumente.

Veći dio proračuna namijenjen je za regionalne programe, čime je veća važnost pridana regionalnoj gospodarskoj integraciji kao osnovnom okviru za nacionalni i lokalni razvoj. U 10. ERF-u prvi su put uvedeni „poticajni iznosi" za svaku zemlju.

U skladu sa Sporazumom iz Cotonoua treće razdoblje (2014.–2020.) pomoći Zajednice državama AKP-a i prekomorskim zemljama i područjima financira se iz 11. ERF-a u iznosu od 30 506 milijuna EUR, koji se raspodjeljuje na sljedeći način:

- 29 089 milijuna EUR dodijeljeno je državama AKP-a u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) i člankom 2. točkom (d) Unutarnjeg sporazuma, pri čemu Europska komisija upravlja iznosom od 27 955 milijuna EUR,

- 364,5 milijuna EUR dodijeljeno je prekomorskim zemljama i područjima u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) i člankom 3. stavkom 1. Unutarnjeg sporazuma, pri čemu Europska komisija upravlja iznosom od 359,5 milijuna EUR; a

- 1 052,5 milijuna EUR dodijeljeno je Komisiji za financiranje rashoda za programiranje i provedbu 11. ERF-a, u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) Unutarnjeg sporazuma.

[12] Instrument za premošćivanje u vrijednosti od 1 402,57 milijuna (Odluka Vijeća 2015/0246), 200 milijuna (Odluka Vijeća 2017/1206), 223 milijuna (Odluka Vijeća 2020/1708) i 43 milijuna (Odluka Vijeća 2021/1941).

2. FINANCIJSKO IZVRŠENJE

2.1. FINANCIJSKI REZULTAT

KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA 10. ERF-a

10. ERF
KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA: 31. prosinca 2022.
ANALIZA SREDSTAVA PO INSTRUMENTU

(u milijunima EUR)

	INSTRUMENT	POČETNI IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA	POVEĆANJA/SMANJENJA KUMULATIVNIH SREDSTAVA NA DAN 31. PROSINCA 2021.	POVEĆANJE ILI SMANJENJE SREDSTAVA U 2022.	Bilješka	SADAŠNJE STANJE ODOBRENIH SREDSTAVA
A	*Sufinanciranje*	*0*	*202*			*202*
	Redoviti doprinosi država članica	*20 896*	*(391)*	*337*		*20,842*
K P	MEĐUZBROJ AKP	20 896	(189)	337		21,044
P	*Redoviti doprinosi država članica*	*0*	*240*	*(0)*		*240*
Z P	MEĐUZBROJ PZP	0	240	(0)		240
	UKUPNO 10. ERF	20 896	51	337		21,284

KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA 11. ERF-a

11. ERF
KRETANJA ODOBRENIH SREDSTAVA: 31. prosinca 2022.
ANALIZA SREDSTAVA PO INSTRUMENTU

(u milijunima EUR)

	INSTRUMENT	POČETNI IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA	POVEĆANJA/SMANJENJA KUMULATIVNIH SREDSTAVA NA DAN 31. PROSINCA 2021.	POVEĆANJE ILI SMANJENJE SREDSTAVA U 2022.	Bilješka	SADAŠNJE STANJE ODOBRENIH SREDSTAVA
A	*Sufinanciranje*	*0*	*88*	*2*		*89*
	Unutarnji sporazumi EK-a o razini usluga	*0*	*1*			*1*
K	*Redoviti doprinosi država članica*	*29 008*	*308*	*(602)*		*28,713*
P	MEĐUZBROJ AKP	29 008	395			28,804
P	*Sufinanciranje*	*0*	*0*			*0*
	Unutarnji sporazumi EK-a o razini usluga	*0*	*0*			*0*
Z	*Redoviti doprinosi država članica*	*0*	*352*	*1*		*353*
P	MEĐUZBROJ PZP	0	352			353
	UKUPNO 11. ERF	29 008	870	(721)		29,157

KRETANJA OBVEZA, NAMJENSKIH SREDSTAVA I PLAĆANJA ZA 10. ERF

AGREGIRANA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. prosinca 2022.
VRSTA POMOĆI
AKP + PZP – 10. ERF

(u milijunima EUR)

		SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
			AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKP	Redoviti doprinosi država članica										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	12.370	12.325	(67)	100%	12.283	(50)	100%	12.162	19	99%
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	1.966	1.965	(6)	100%	1.961	(3)	100%	1.959	(0)	100%
	MEĐUZBROJ: SIGURNOST OPSKRBE HRANOM	343	484	484	141%	316	316	65%	232	232	73%
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	527	526		100%	526		100%	522		99%
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	3.628	3.618	(37)	100%	3.549	(3)	98%	3.323	84	94%
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	1.960	1.810	(15)	92%	1.778	(16)	98%	1.694	2	95%
	Sufinanciranje										
	Dodjele										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	185	178	(1)	96%	175	(2)	98%	172	8	98%
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	5	5		111%	5		100%	4	1	78%
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	12	11		91%	11		100%	11		100%
	Pričuva koja se ne može mobilizirati										
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA 10. ERF-A KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	137									
PZP	Redoviti doprinosi država članica										
	Dodjele										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	186	186	(1)	100%	183	0	99%	170	1	93%
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	14	14	(0)	100%	14		100%	14		100%
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	5	5		100%	5		100%	5		100%
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	34	34		100%	34		99%	34	0	100%
	Pričuva koja se ne može mobilizirati										
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA 10. ERF-A KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	17									
	UKUPNO: AKP + PZP (UKLJ. PRIČUVE) (A + B)	21.389	21.162	356	99%	20.841	241	98%	20.302	347	97%

KRETANJA OBVEZA, NAMJENSKIH SREDSTAVA I PLAĆANJA ZA 11. ERF

AGREGIRANA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. prosinca 2022.
VRSTA POMOĆI
AKP + PZP – 11. ERF

(u milijunima EUR)

		SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
			AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKP	Redoviti doprinosi država članica										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	15.449	15.421	(110)	100%	14.413	391	93%	11.062	1.086	77%
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	1.060	1.060	(3)	100%	1.039	22	98%	980	115	94%
	MEĐUZBROJ: INSTRUMENT ZA PREMOŠĆIVANJE	0									
	MEĐUZBROJ: SIGURNOST OPSKRBE HRANOM	112	112	112	100%	21	21	19%	3	3	15%
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	1.067	1.067	(3)	100%	1.063	(0)	100%	910	54	86%
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	4.009	3.907	(1)	97%	3.822	120	98%	3.186	218	83%
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	7.293	7.286	(14)	100%	7.047	56	97%	5.452	526	77%
	Sufinanciranje										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	46	46		100%	45	(0)	98%	26	8	59%
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	4	4		100%	4		100%	0		10%
	MEĐUZBROJ: DODJELE UNUTAR AKP-a	33	33		100%	33		100%	27	4	83%
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	8	6	2	75%	6	2	100%	4		67%
	Pričuva koja se ne može mobilizirati										
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA 11. ERF-A KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	75									
	Unutarnji sporazumi EK-a o razini usluga										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	1	1		52%	1		100%	1		100%
PZP	Redoviti doprinosi država članica										
	Dodjele										
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA A – NACIONALNE DODJELE	211	211	(1)	100%	194	(1)	92%	192	9	99%
	MEĐUZBROJ: OMOTNICA B – NACIONALNE DODJELE	12	12		100%	12		100%	12		99%
	MEĐUZBROJ: INSTRUMENT ZA PREMOŠĆIVANJE	0									
	MEĐUZBROJ: TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA	8	8	(0)	100%	6		77%	5	0	84%
	MEĐUZBROJ: REGIONALNE DODJELE	103	102	(0)	100%	102	0	100%	52	15	51%
	Pričuva koja se ne može mobilizirati										
	MEĐUZBROJ: PRIČUVA 11. ERF-A KOJA SE NE MOŽE MOBILIZIRATI	2									
	UKUPNO: AKP + PZP (UKLJ. PRIČUVE) (A + B)	29.491	29.275	(18)	99%	27.806	611	95%	21.912	2.039	79%

2.2. PRIHODI

Vrsta prihoda

Glavni prihodi ERF-a su doprinosi država članica. Europska komisija i Europska investicijska banka tri puta godišnje pozivaju države članice da uplate doprinos u ERF. Iznos doprinosa za koje se svake godine upućuje poziv iznos je koji treba platiti tijekom godine.

Pregled doprinosa po državama članicama

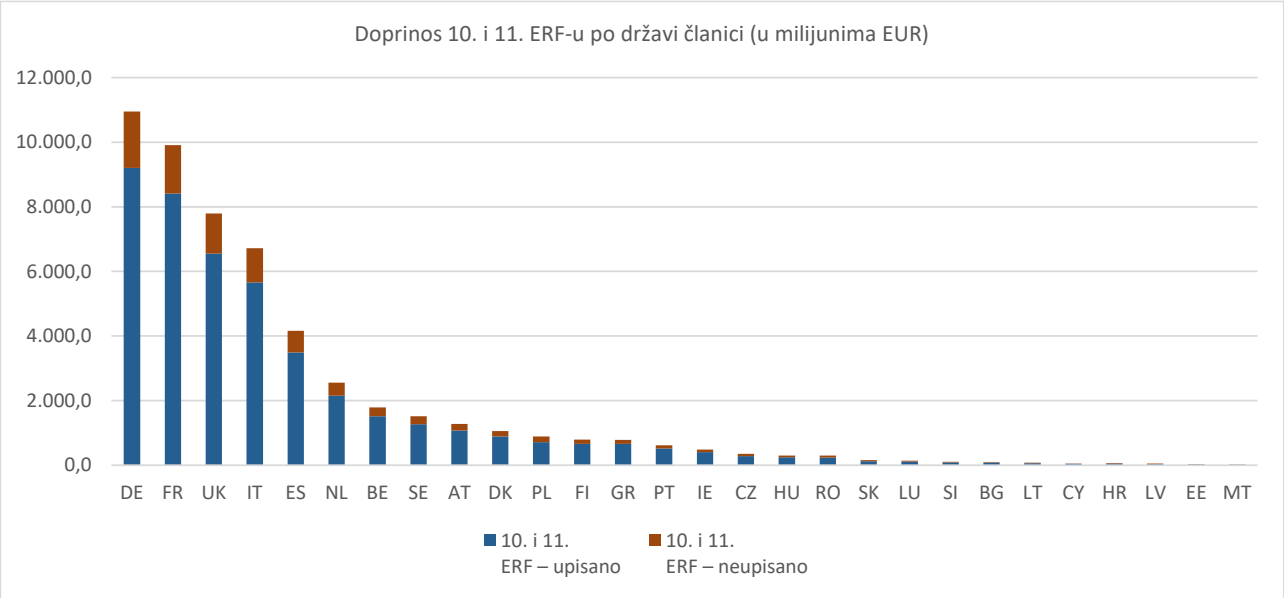

2.3. Rashodi poslovanja i posebni programi

Vrsta rashoda

Iznos dostupan u okviru višegodišnjeg financijskog okvira sastoji se od sredstava koja se dodjeljuju Komisiji za pokriće rashoda za potporu (3 %) i od sredstava koja se dodjeljuju za provedbu projekata ERF-a (97 %). Iznosi se utvrđuju pojedinačnim unutarnjim sporazumima i mogu se povećati dobrovoljnim doprinosima i prihodima ostvarenima od operacija.

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih i plaćenih iznosa po vrsti rashoda:

	SREDSTVA	ODLUKE			NAMJENSKA SREDSTVA			PLAĆANJA		
		AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%	AGREGIRANO	GODIŠNJE	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
TROŠKOVI PROVEDBE I PRIHODI OD KAMATA: 10. I 11. ERF	1,630	1,629	11	99,9 %	1,622	13	99,6 %	1,448	57	89,3 %
OPERATIVNA PROVEDBA (A + B): 10. I 11. ERF	50,442	50,049	338	99,2 %	48,260	853	96,4 %	41,827	2,286	86,7 %
UKUPNO 10. I 11. ERF: AKP + PZP (A + B)	52,071	51,677	349	99,2 %	49,882	866	96,4 %	43,276	2,343	86,8 %

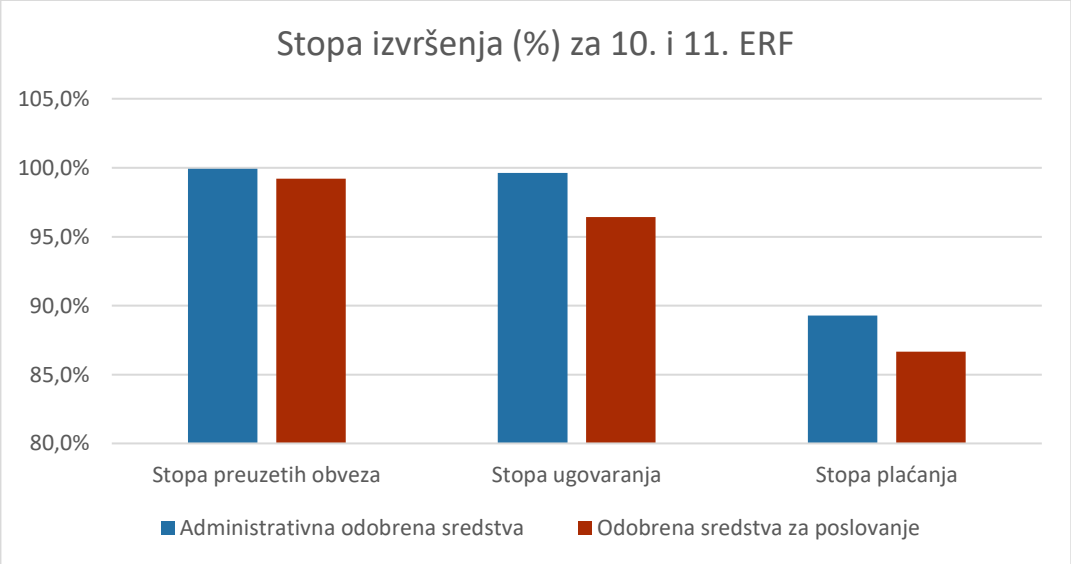

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih i plaćenih iznosa po regiji i zemlji

KUMULATIVNA RAČUNOVODSTVENA DOKUMENTACIJA ERF-a NA DAN 31. prosinca 2022. PO ZEMLJAMA (% ODOBRENIH SREDSTAVA)

	10. + 11. ERF	UKUPNO 10. i 11. ERF (u milijunima EUR)						
	Kumulativno za 2022.	Odobrena sredstva	Odluke	Postotak odobrenih sredstava	Namjenska sredstva	Postotak odobrenih sredstava	Plaćanja	Postotak odobrenih sredstava
	General/enveloppe administrative/intér	1.621	1.615	100%	1.615	100%	1.440	89%
	Réserve/Non réparti par pays	2.671	2.553	96%	2.553	96%	2.403	90%
	Sve države AKP-a	**4.292**	**4.168**	**97%**	**4.168**	**97%**	**3.842**	**90%**
	Angola	348	348	100%	345	99%	289	83%
	Benin	738	736	100%	719	97%	667	90%
	Bocvana	129	129	100%	127	98%	123	95%
	Burkina Faso	1.306	1.302	100%	1.299	99%	1.249	96%
	Burundi	569	569	100%	550	97%	514	90%
	Kamerun	521	521	100%	507	97%	461	89%
	Cabo Verde	146	146	100%	146	100%	144	99%
	Komori	79	79	100%	76	95%	67	85%
	Kongo (Brazzaville)	163	163	100%	159	97%	107	65%
	Kongo (Demokratska Republika)	1.422	1.421	100%	1.358	96%	1.162	82%
	Côte d'Ivoire	706	705	100%	701	99%	663	94%
	Džibuti	186	186	100%	175	94%	140	75%
	Eritreja	215	215	100%	215	100%	35	16%
	Etiopija	1.614	1.609	100%	1.585	98%	1.375	85%
	Gabon	33	33	100%	32	97%	29	89%
	Gambija	314	314	100%	312	99%	253	81%
	Gana	791	787	99%	782	99%	709	90%
	Gvineja Bisau	186	186	100%	185	100%	162	87%
	Gvineja (Conakry)	503	503	100%	495	98%	426	85%
	Mauricijus	82	82	100%	82	100%	81	99%
	Kenija	871	867	100%	856	98%	696	80%
	Lesoto	259	256	99%	247	95%	191	74%
	Liberija	489	489	100%	443	91%	422	86%
	Madagaskar	788	788	100%	732	93%	518	66%
	Malavi	1.025	1.023	100%	943	92%	856	84%
	Mali	1.424	1.423	100%	1.402	98%	1.200	84%
	Mauritanija	345	344	100%	340	99%	305	88%
	Mozambik	1.460	1.453	100%	1.266	87%	1.044	72%
	Namibija	189	188	100%	177	94%	166	88%
	Niger	1.279	1.275	100%	1.257	98%	1.194	93%
	Nigerija	1.141	1.110	97%	1.099	96%	1.008	88%
	Uganda	991	991	100%	978	99%	791	80%
	Srednjoafrička Republika	610	610	100%	584	96%	529	87%
	Ruanda	840	840	100%	836	100%	808	96%
	Sveti Toma i Prinsipe	56	56	100%	54	96%	46	82%
	Senegal	666	666	100%	660	99%	606	91%
	Sejšeli	23	23	100%	23	99%	22	96%
	Sijera Leone	663	663	100%	629	95%	572	86%
	Somalija	901	899	100%	896	99%	884	98%
	Sudan	298	298	100%	298	100%	298	100%
	Južni Sudan	90	90	100%	90	100%	90	100%
AKP	Esvatini	128	126	98%	114	89%	100	78%
	Tanzanija	1.172	1.172	100%	1.114	95%	993	85%
	Čad	936	936	100%	880	94%	756	81%
	Togo	378	378	100%	375	99%	351	93%
	Zambija	834	834	100%	773	93%	593	71%
	Zimbabve	470	470	100%	467	99%	444	94%
	*** Ukupno Afrika**	**28.377**	**28.304**	**100%**	**27.379**	**96%**	**24.139**	**85%**
	Antigva i Barbuda	15	15	100%	15	100%	14	93%
	Barbados	22	22	100%	22	99%	20	91%
	Belize	43	43	100%	41	96%	31	74%
	Dominika	41	41	100%	41	99%	40	98%
	Grenada	21	21	100%	20	99%	20	97%
	Gvajana	79	79	100%	76	97%	76	97%
	Haiti	1.013	1.012	100%	891	88%	754	74%
	Jamajka	236	236	100%	233	99%	219	93%
	Dominikanska Republika	283	283	100%	281	99%	274	97%
	Sveta Lucija	32	32	100%	32	100%	29	91%
	Sveti Kristofor i Nevis	8	8	100%	8	99%	6	72%
	Sveti Vincent i Grenadini	26	26	100%	26	99%	22	83%
	Surinam	27	27	100%	27	99%	20	74%
	Trinidad i Tobago	29	29	100%	28	99%	22	76%
	*** Ukupno Karibi**	**1.875**	**1.873**	**100%**	**1.742**	**93%**	**1.550**	**83%**
	Fidži	49	49	100%	48	99%	46	96%
	Cookovi Otoci	5	5	100%	5	100%	5	100%
	Salomonovi Otoci	69	69	100%	68	99%	61	89%
	Kiribati	42	42	100%	42	99%	30	71%
	Maršalovi Otoci	17	17	100%	17	100%	14	86%
	Mikronezija	23	23	100%	22	97%	11	46%
	Nauru	4	4	100%	4	99%	4	98%
	Niue	3	3	100%	3	100%	3	100%
	Palau	5	5	100%	4	70%	4	68%
	Papua Nova Gvineja	244	240	98%	232	95%	178	73%
	Samoa	67	67	100%	67	100%	66	99%
	Timor-Leste	174	174	100%	172	99%	150	86%
	Tonga	28	28	100%	28	100%	28	99%
	Tuvalu	13	13	100%	13	99%	13	96%
	Vanuatu	55	55	100%	52	96%	46	83%
	*** Ukupno Pacifik**	**798**	**794**	**99%**	**777**	**97%**	**659**	**83%**
	Dodjele unutar AKP-a	**8.118**	8.005	99%	7.589	93%	6.663	82%
	PALOP	**61**	61	100%	59	98%	54	89%
	Južnoafrička regija 10. ERF	**137**	137	100%	137	100%	134	98%
	SREDNJOAFRIČKA REGIJA	**573**	570	99%	538	94%	389	68%
	JUŽNOAFRIČKA REGIJA	**3.109**	3.106	100%	2.968	95%	2.213	71%
	Zapadnoafrička regija	**1.960**	1.957	100%	1.930	98%	1.515	77%
	Karipska regija	**540**	539	100%	505	94%	363	67%
	Pacifička regija	**327**	323	99%	285	87%	196	60%
	Ukupno regionalna suradnja – AKP	**14.826**	**14.699**	**99%**	**14.012**	**95%**	**11.526**	**78%**
	AKP	**50.168**	**49.837**	**99%**	**48.078**	**96%**	**41.716**	**83%**
	Réserve/Non réparti par pays/terri	32	13	41%	11	35%	10	32%
	Sve zemlje PZP-a	**32**	**13**	**41%**	**11**	**35%**	**10**	**32%**
	Angvila	28	28	100%	27	99%	27	99%
	Falklandski Otoci	10	10	100%	10	100%	10	100%
	Otoci Pitcairn	5	5	100%	5	100%	5	100%
	Otoci Turks i Caicos	32	32	100%	32	100%	32	100%
	Britanski Djevičanski Otoci	2	2	100%	2	98%	2	90%
	Montserrat	33	33	100%	33	100%	33	100%
PZP	Sveta Helena	38	38	100%	38	100%	38	100%
	*** Ukupno britanski PZP**	**147**	**147**	**100%**	**146**	**100%**	**146**	**100%**
	Nizozemski Antili	41	40	99%	23	57%	20	49%
	Nizozemski Antili – Bonaire	4	4	100%	4	98%	2	56%
	Nizozemski Antili – Saba	3	3	100%	3	100%	3	100%
	Nizozemski Antili – Sveti Eustazije	2	2	100%	2	100%	2	100%
	Aruba	21	21	100%	21	99%	19	91%
	Sint Maarten	14	14	100%	8	55%	5	33%
	*** Ukupno nizozemski PZP**	**86**	**85**	**99%**	**62**	**72%**	**52**	**61%**
	Wallis i Futuna	39	39	100%	37	95%	27	71%
	Mayotte	29	29	100%	29	100%	29	100%
	Nova Kaledonija	50	50	100%	50	100%	50	100%
	Francuska Polinezija	51	51	100%	50	98%	49	97%
	Saint-Pierre-et-Miquelon	47	47	100%	47	100%	47	100%
	*** Ukupno francuski PZP**	**215**	**215**	**100%**	**212**	**99%**	**202**	**94%**
	Réserve/non réparti par région	137	137	100%	136	99%	86	63%
*	**Ukupno regionalna suradnja – PZP**	**137**	**137**	**100%**	**136**	**99%**	**86**	**63%**
	PZP	617	597	97%	568	92%	497	81%

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih i plaćenih iznosa po području potrošnje za 11. ERF

Raščlamba preuzetih obveza, ugovorenih i plaćenih iznosa po području potrošnje za 11. ERF (oznake sektora prema DAC-u)[13]

(u milijunima EUR)

[13] Bruto iznosi (tj. isključujući opozvana sredstva i naloge za povrat)

Iznosi u stupcima „Preuzete obveze", „Ugovoreno" i „Plaćeno" označeni su bojom prema visini iznosa.

Sektor	Preuzete obveze	Ugovoreno	Plaćeno
Socijalna infrastruktura i usluge			
110 Obrazovanje	1.192,46	1.133,56	958,72
120 Zdravlje	2.131,40	2.485,23	2.201,03
130 Demografske politike/demografski programi i reproduktivno zdravlje	352,44	50,67	30,23
140 Vodoopskrba i sanitarni uvjeti	788,50	833,83	479,83
150 Država i civilno društvo	5.826,12	6.373,64	5.426,96
160 Druga socijalna infrastruktura i usluge	996,71	1.377,42	1.301,39
Socijalna infrastruktura i usluge UKUPNO	11.287,63	12.254,35	10.398,17
Gospodarska infrastruktura i usluge			
210 Prijevoz i skladištenje	1.425,48	2.162,30	990,95
220 Komunikacija	140,96	143,99	101,70
230 Energija	2.015,13	1.893,12	1.065,10
240 Bankarske i financijske usluge	82,03	118,10	68,99
250 Poslovne i druge usluge	343,43	313,63	170,94
Gospodarska infrastruktura i usluge UKUPNO	4.007,01	4.631,15	2.397,68
Sektori proizvodnje			
310 Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.252,66	2.886,40	2.074,39
320 Industrija, mineralni resursi i rudarstvo, građevinarstvo	641,59	450,66	224,19
330 Trgovina i turizam	507,49	416,58	230,57
Sektori proizvodnje UKUPNO	4.401,74	3.753,65	2.529,15
Višesektorska/međusektorska pomoć			
410 Opća zaštita okoliša	989,82	901,85	594,87
430 Druga višesektorska pomoć	3.882,47	2.560,60	1.861,88
Višesektorska/međusektorska pomoć UKUPNO	4.872,29	3.462,45	2.456,75
Pomoć u robi i opća programska pomoć			
510 Opća proračunska potpora	3.116,32	3.598,77	2.837,52
520 Razvojna pomoć u hrani	614,50	389,97	354,32
Pomoć u robi i opća programska pomoć UKUPNO	3.730,82	3.988,75	3.191,84
Mjere povezane s dugom			
600 Mjere povezane s dugom	183,00	183,00	183,00
Mjere povezane s dugom UKUPNO	183,00	183,00	183,00
Humanitarna pomoć			
720 Odgovor na hitne situacije	746,19	473,49	465,38
730 Pomoć za obnovu i sanaciju	137,83	64,96	35,79
740 Pripravnost za katastrofe	72,79	126,50	84,60
Humanitarna pomoć UKUPNO	956,81	664,95	585,77
Administrativni troškovi donatora/nedodijeljeno/nespecificirano			
910 Administrativni troškovi donatora	982,02	967,20	820,72
998 Nedodijeljeno/nespecificirano	183,74	41,41	29,70
N/D Nije dostupno	260,50	5,98	2,02
Administrativni troškovi donatora/nedodijeljeno/nespecificirano UKUPNO	1.426,26	1.014,59	852,44
SVEUKUPNO ZA 11. ERF	**30.865,56**	**29.952,88**	**22.594,80**

Kretanja kumulativnih preuzetih obveza, ugovorenih i plaćenih iznosa po području potrošnje za 11. ERF

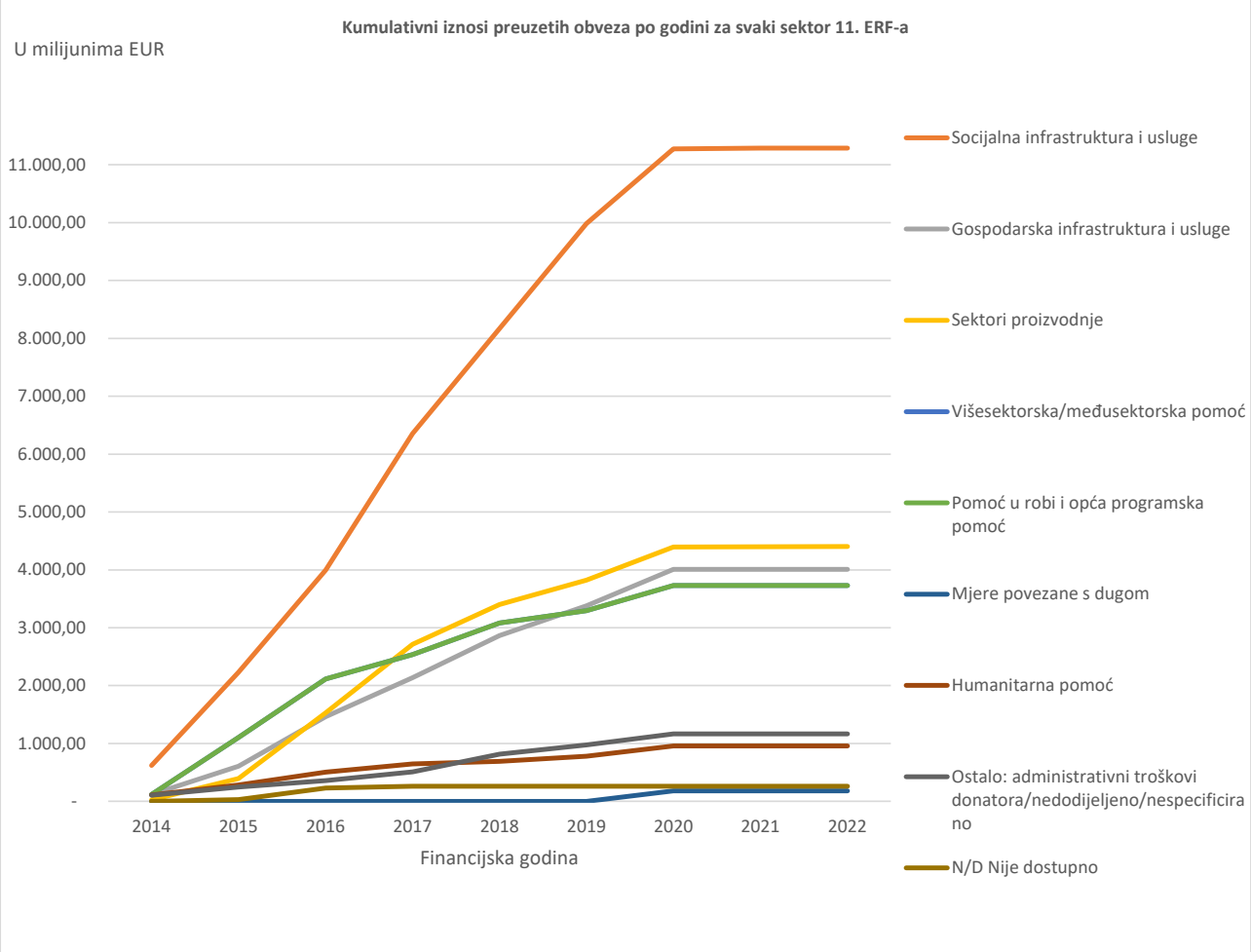

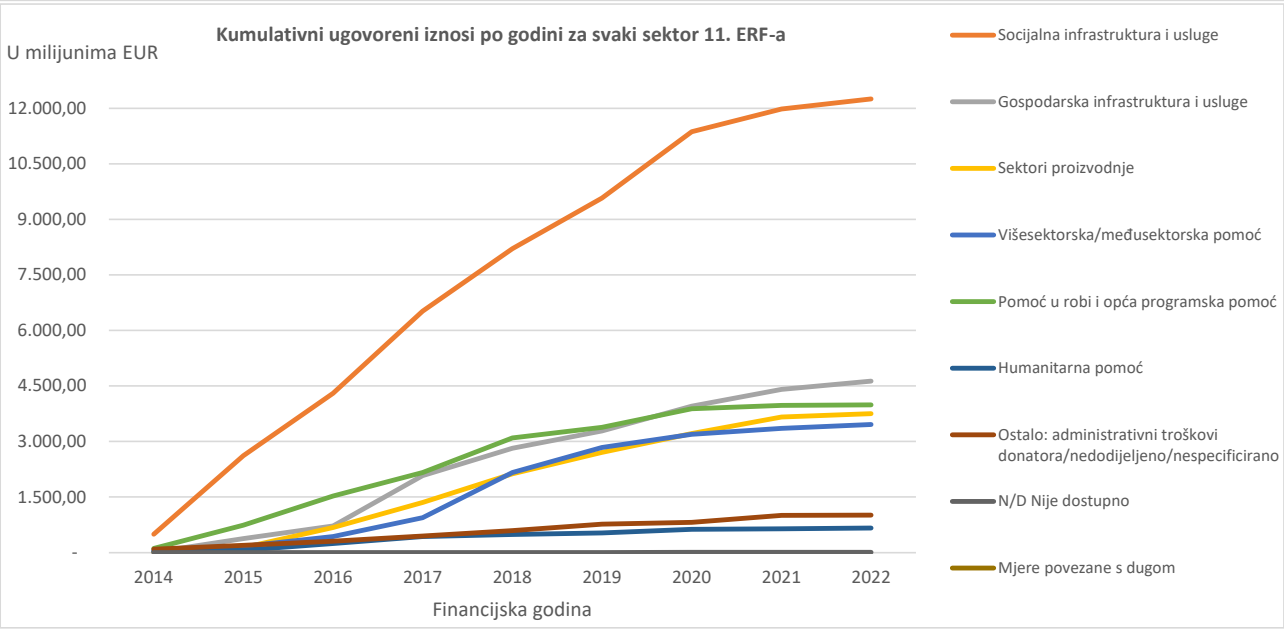

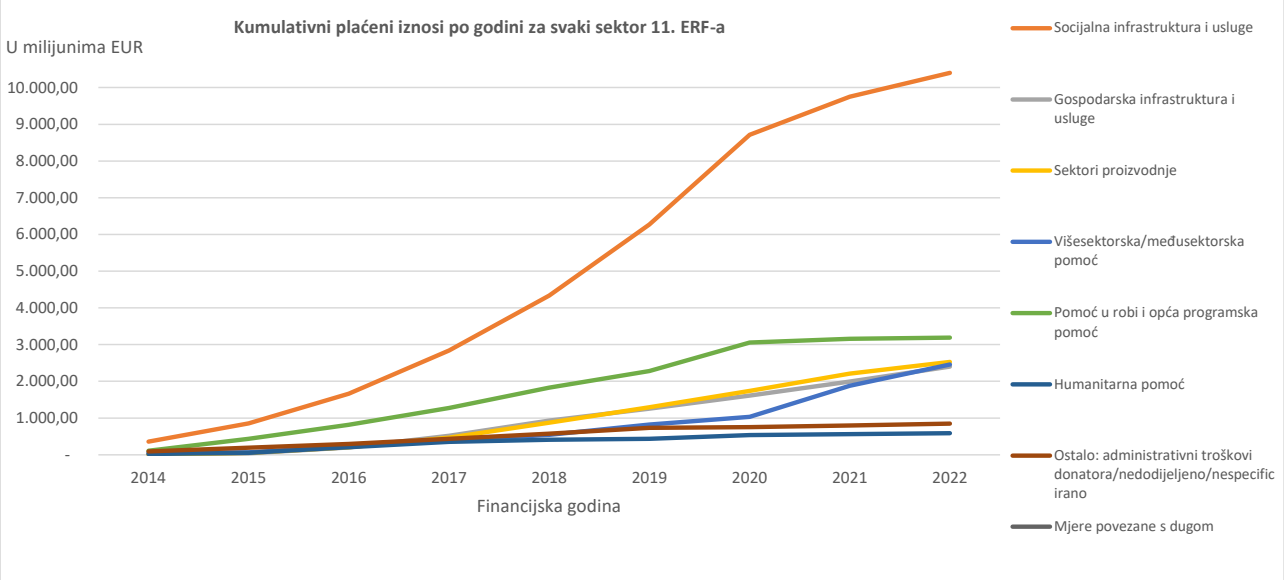
Kumulativni plaćeni iznosi po godini za svaki sektor 11. ERF-a
U milijunima EUR
10.000,00
9.000,00
8.000,00
7.000,00
6.000,00
5.000,00
4.000,00
3.000,00
2.000,00
1.000,00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
Financijska godina
Socijalna infrastruktura i usluge
Gospodarska infrastruktura i usluge
Sektori proizvodnje
Višesektorska/međusektorska pomoć
Pomoć u robi i opća programska pomoć
Humanitarna pomoć
Ostalo: administrativni troškovi donatora/nedodijeljeno/nespecificirano
Mjere povezane s dugom

3. POJMOVNIK

Administrativna odobrena sredstva

Odobrena sredstva za pokrivanje tekućih troškova subjekata (osoblje, zgrade, uredska oprema).

Doneseni proračun

Nacrt proračuna postaje doneseni proračun čim ga odobri proračunsko tijelo.

Izmjena proračuna

Odluka donesena tijekom proračunske godine o izmjeni (povećanje, smanjenje, prijenos) stavki donesenog proračuna za tu godinu.

Odobrena sredstva

Financiranje proračuna.

U proračunu se predviđaju obveze (zakonske obveze osiguranja financiranja) i plaćanja (isplate novca ili bankovni prijenosi korisnicima). Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanje često se razlikuju (diferencirana odobrena sredstva) jer se za višegodišnje programe i projekte obveze često preuzimaju u potpunosti u onoj godini u kojoj su ti programi i projekti doneseni, a plaćanja se izvršavaju tijekom provedbe programa i projekata, koja traje nekoliko godina.

Namjenski prihodi

Prihodi namijenjeni za financiranje određenih stavki rashoda.

Proračunski rezultat

Razlika između prihoda i rashoda, uključujući usklađenja za prijenose iz prethodnog razdoblja, obustavljena plaćanja i tečajne razlike.

U slučaju agencija dobiveni se iznos mora vratiti tijelu koje je osiguralo financiranje.

Izvršenje proračuna

Potrošnja proračuna putem operacija rashoda i prihoda.

Proračunska stavka/proračunska linija/proračunska pozicija

Prihodi i rashodi prikazuju se u strukturi proračuna u skladu s obvezujućim nazivljem koje je uvelo proračunsko tijelo i u kojem se uzimaju u obzir narav i svrha svake stavke. Pojedinačni naslovi (glava, poglavlje, članak ili stavka) služe kao službeni opis nomenklature.

Proračunska obveza

Operacija kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje rezervira proračunska odobrena sredstva potrebna za buduća plaćanja radi ispunjavanja pravnih obveza.

Poništenje odobrenih sredstava

Odobrena sredstva koja se ne iskoriste do kraja financijske godine, a ne mogu se prenijeti, poništavaju se.

Prijenos odobrenih sredstava

Iznimka od načela da se proračun donosi samo za jednu financijsku godinu na temelju koje je moguće odobrena sredstva koja nisu iskorištena u određenoj proračunskoj godini iznimno prenijeti, u skladu sa strogim uvjetima, za upotrebu u narednoj godini.

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza pokrivaju ukupnu vrijednost pravnih obveza (ugovora i sporazuma ili odluka o dodjeli bespovratnih sredstava) koje se mogu potpisati u tekućoj financijskoj godini.

Opoziv

Operacija kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u potpunosti ili djelomično ukida rezervaciju odobrenih sredstava koja je prethodno izvršena putem proračunske obveze.

Diferencirana odobrena sredstva

Diferencirana odobrena sredstva koriste se za financiranje višegodišnjih operacija; njima se pokriva ukupan trošak pravnih obveza preuzetih u financijskoj godini za operacije čija provedba obuhvaća razdoblje dulje od jedne financijske godine.

Poslovni rezultat

Učinak na bilancu rashoda i prihoda na temelju pravila o računovodstvu nastanka poslovnog događaja.

Dodijeljena prava

Pravo na naplatu prihoda od dužnika koje je priznato izdavanjem naloga za povrat.

Tečajna razlika

Razlika koja proizlazi iz deviznih tečajeva koji se primjenjuju na transakcije povezane sa zemljama izvan europodručja ili iz revalorizacije imovine i obveza u stranim valutama na dan podnošenja računovodstvene dokumentacije.

Rashodi

Pojam koji označava potrošnju proračuna iz svih vrsta izvora financiranja.

Bespovratna sredstva

Izravni financijski doprinosi iz proračuna korisnicima koji su treće strane, a sudjeluju u aktivnostima koje služe politikama Unije.

Odobrena sredstva koja će se poništiti

Neiskorištena odobrena sredstva koja se poništavaju na kraju financijske godine. Buduće poništenje znači poništenje svih ili djelomičnih odobrenih rashoda i/ili odobrenih preuzimanja obveza na koje se odnose ta odobrena sredstva.

U slučaju zajedničkih poduzeća (i EIT-a), kako je utvrđeno u njihovim financijskim pravilima, sva neiskorištena odobrena sredstva mogu se knjižiti u procjeni prihoda i rashoda za sljedeće tri financijske godine (tzv. pravilo „N + 3”). Stoga se odobrena sredstva za zajednička poduzeća koja će se poništiti mogu ponovno aktivirati do financijske godine „N + 3”.

Pravna osnova/temeljni akt

Pravni akt koji je donijelo zakonodavno tijelo (najčešće Vijeće i Europski parlament), u kojem se utvrđuje cilj programa potrošnje Unije, svrha odobrenih sredstava, pravila intervencije, datum isteka te relevantna financijska pravila koja će služiti kao pravna osnova za provedbu programa potrošnje.

Pravna obveza

Postupak kojim dužnosnik za ovjeravanje preuzima obvezu prema trećim osobama koja rezultira rashodom u proračunu Unije.

Uobičajeni oblici pravnih obveza su ugovori u slučaju nabave, sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava i odluke o dodjeli bespovratnih sredstava.

Nediferencirana odobrena sredstva

Odobrena sredstva kojima se zadovoljavaju godišnje potrebe, te se za njih stoga moraju preuzeti obveze tijekom proračunske godine. Samo se iznosi koji ispunjavaju uvjete za automatski prijenos mogu isplatiti sljedeće godine. Nediferencirana odobrena sredstva koja se ne iskoriste, tj. za koja se do kraja godine ne preuzmu obveze, ukidaju se (osim ako Komisija odlukom iznimno odobri neautomatski prijenos). Nediferencirana odobrena sredstva koriste se za administrativne rashode, pri čemu su odobrena sredstva za preuzimanje obveza jednaka odobrenim sredstvima za plaćanje.

Odobrena sredstva za poslovanje

Odobrenim sredstvima za poslovanje financiraju se različite politike, uglavnom u obliku bespovratnih sredstava ili u okviru nabave.

Nepodmirene obveze

Nepodmirene obveze (ili „RAL" prema francuskom „reste à liquider") definiraju se kao iznos odobrenih sredstava za koja je preuzeta obveza, no još nisu plaćena. One proizlaze izravno iz postojanja višegodišnjih programa i razlike između odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje.

Odobrena sredstva za plaćanje

Odobrenim sredstvima za plaćanje pokrivaju se rashodi koje treba platiti u tekućoj godini, a koji proizlaze iz pravnih obveza preuzetih u tekućoj godini i/ili prethodnim godinama.

RAL (Reste à liquider)

Preostali iznos koji treba platiti na temelju proračunske obveze u određenom trenutku. Vidjeti „Nepodmirene obveze".

Višak

Pozitivna razlika između prihoda i rashoda koju treba vratiti tijelu koje je osiguralo financiranje. Vidjeti „Proračunski rezultat".

Prijenosi između proračunskih linija

Prijenosi između proračunskih linija znače prijenos odobrenih sredstava iz jedne proračunske linije u drugu tijekom jedne financijske godine, što predstavlja iznimku od proračunskog načela specifikacije.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU – SREDSTVA KOJIMA UPRAVLJA EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA **CA/561/23**

29. ožujka 2023.

UPRAVNO VIJEĆE

INVESTICIJSKI INSTRUMENT

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

NA DAN 31. PROSINCA 2022.

(1) Izvještaj o financijskom položaju

(2) Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

(3) Izvještaj o promjeni sredstava subjekata koji doprinose

(4) Izvještaj o novčanim tokovima

(5) Bilješke uz financijske izvještaje

(6) Izvještaj neovisnog revizora

ORIG.: ENGL. POVJERLJIVO

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU
NA DAN 31. PROSINCA 2022.

(u tisućama EUR)

	Bilješka	31.12.2022.	31.12.2021.
IMOVINA			
Novac i novčani ekvivalenti	5	1 451 970	1 358 564
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	9/17	85 321	85 210
Financijska imovina riznice	10	73 003	–
Izvedeni financijski instrumenti	6	75 852	7
Zajmovi i predujmovi	7	1 849 786	1 986 281
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	8	797 341	697 631
Ostala imovina	11	950	1 086
Ukupna imovina		**4 334 223**	**4 128 779**
OBVEZE I SREDSTVA SUBJEKATA KOJI DOPRINOSE			
OBVEZE			
Izvedeni financijski instrumenti	6	–	18 835
Odgođeni prihodi	12	52 417	48 432
Rezervacije za obveze po zajmovima	14	16 583	16 602
Obveze prema trećim osobama	15	190 927	239 639
Ostale obveze	16	2 419	2 333
Ukupne obveze		**262 346**	**325 841**
SREDSTVA SUBJEKATA KOJI DOPRINOSE			
Upisani doprinosi država članica Instrumentu	17	3 701 695	3 471 695
Zadržana dobit		370 182	331 243
Ukupna sredstva subjekata koji doprinose		**4 071 877**	**3 802 938**
Ukupne obveze i sredstva subjekata koji doprinose		**4 334 223**	**4 128 779**

RAČUN DOBITI I GUBITKA I IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVATNOJ DOBITI ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2022.

(u tisućama EUR)

	Bilješka	Od 1.1.2022. do 31.12.2022.	Od 1.1.2021. do 31.12.2021.
Kamate i slični prihodi*	19	93 786	86 456
Kamate i slični rashodi	19	–5 479	–10 436
Neto kamate i slični prihodi		**88 307**	**76 020**
Prihodi od naknada i provizija	20	511	2 219
Rashodi za naknade i provizije	20	–761	–175
Neto prihodi od naknada i provizija		**–250**	**2 044**
Promjena fer vrijednosti izvedenih financijskih instrumenata		94 680	–51 770
Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	21	24 432	123 627
Neto rezultat zajmova i predujmova koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	7	–3 080	3 568
Neto rezultat tečajnih razlika		–140 104	33 676
Neto rezultat financijskih operacija		**–24 072**	**109 101**
Promjena umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova, bez poništenih iznosa	7	8 562	42 974
Promjena rezervacija za dana jamstva, bez poništenih iznosa	13	–	851
Promjena rezervacija za obveze po zajmovima, bez poništenih iznosa	14	20	16 616
Opći administrativni rashodi	22	–33 628	–53 136
Dobit za godinu		**38 939**	**194 470**
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		**38 939**	**194 470**

* Za godinu koja je završila 31. prosinca 2022. kamate i slični prihodi uključuju iznos od 85,8 milijuna EUR (2021.: 77,5 milijuna EUR) za imovinu koja se drži po amortiziranom trošku, izračunat primjenom metode efektivne kamatne stope.

IZVJEŠTAJ O PROMJENI SREDSTAVA SUBJEKATA KOJI DOPRINOSE ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2022.

(u tisućama EUR)

		Upisani doprinosi	Zadržana dobit	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2022.	**Bilješka**	**3 471 695**	**331 243**	**3 802 938**
Doprinosi država članica upisani tijekom godine	17	230 000	–	230 000
Dobit za 2022.		–	38 939	38 939
Promjene sredstava subjekata koji doprinose		**230 000**	**38 939**	**268 939**
Na dan 31. prosinca 2022.		**3 701 695**	**370 182**	**4 071 877**

		Upisani doprinosi	Zadržana dobit	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2021.		**3 221 695**	**136 773**	**3 358 468**
Doprinosi država članica upisani tijekom godine	17	250 000	–	250 000
Dobit za 2021.		–	194 470	194 470
Promjene sredstava subjekata koji doprinose		**250 000**	**194 470**	**444 470**
Na dan 31. prosinca 2021.		**3 471 695**	**331 243**	**3 802 938**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2022.

(u tisućama EUR)

	Bilješka	Od 1.1.2022. do 31.12.2022.	Od 1.1.2021. do 31.12.2021.
POSLOVANJE			
Dobit za godinu		38 939	194 470
Usklađenja za			
Neto rezultat u fer vrijednosti za dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	8	–9 271	–130 991
Promjena umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova, bez poništenih iznosa	7	–8 562	–42 974
Neto rezultat zajmova i predujmova koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	7	3 080	–3 568
Promjene unaprijed obračunatih kamata i amortiziranih troškova za zajmove i predujmove		2 291	6 462
Neto promjena rezervacija za dana jamstva, bez poništenih iznosa	13	–	–851
Neto promjena rezervacija za obveze po zajmovima, bez poništenih iznosa		–19	–16 550
Promjene fer vrijednosti izvedenica		–94 680	51 770
Promjene unaprijed obračunatih kamata i amortiziranih troškova za financijsku imovinu riznice	10	321	–1 271
Promjene odgođenih prihoda		3 985	18 700
Učinak tečajnih razlika na zajmove	7	–53 747	–84 893
Učinak tečajnih razlika na dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	8	–25 463	–27 230
Učinak tečajnih razlika na novčana sredstva		–12 006	–9 875
(Gubitak) od poslovanja prije promjena imovine i obveza poslovanja		**–155 132**	**–46 801**
Isplate zajmova	7	–260 493	–515 212
Otplate zajmova	7	458 381	339 944
Promjene unaprijed obračunatih kamata na novac i novčane ekvivalente	5	1 822	–304
Stjecanje financijske imovine riznice	10	–920 290	–2 333 691
Rokovi dospijeća financijske imovine riznice	10	847 608	2 684 293
Povećanje dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	8	–139 935	–84 224
Neto primici od dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom		90 219	77 749
Smanjenje ostale imovine		136	977
Povećanje ostalih obveza		86	1 113
(Smanjenje)/Povećanje iznosa obveza prema Europskoj investicijskoj banci		–58 093	34 598
Neto novčani tokovi od (iskorišteni u okviru) poslovanja		**–135 691**	**158 442**
AKTIVNOSTI FINANCIRANJA			
Primljeni doprinosi od država članica		238 450	250 444
Iznosi primljeni od država članica za subvencije za kamate i tehničku pomoć		61 450	63 254
Iznosi plaćeni u ime država članica za subvencije za kamate i tehničku pomoć		–60 619	–27 337
Neto novčani tokovi od aktivnosti financiranja		**239 281**	**286 361**
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		**103 590**	**444 803**
Sažeti izvještaj o novčanim tokovima:			
Novac i novčani ekvivalenti na početku financijske godine		**1 359 005**	**924 077**
Neto novčani tokovi od (iskorišteni u okviru):			
poslovanja		–135 691	158 442
aktivnosti financiranja		239 281	286 361
učinaka promjena tečaja na novac i novčane ekvivalente		–12 006	–9 875
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		**1 450 589**	**1 359 005**
Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju:			
novac u blagajni	5	328 079	434 064
oročene depozite (bez unaprijed obračunatih kamata)	5	963 004	672 730
komercijalne zapise	5	159 506	252 211
		1 450 589	**1 359 005**

Bilješke uz financijske izvještaje na dan 31. prosinca 2022.

1 Opće informacije

Investicijski instrument („Investicijski instrument” ili „Instrument”) uspostavljen je u okviru Sporazuma iz Cotonoua („Sporazum”) o suradnji i razvojnoj pomoći između afričkih, karipskih i pacifičkih država („države AKP-a”) i Europske unije i njezinih država članica od 23. lipnja 2000., revidiranog 25. lipnja 2005. i 22. lipnja 2010.

Instrument nije zaseban pravni subjekt, a Europska investicijska banka („EIB”) upravlja doprinosima u ime država članica („donatori”) u skladu s uvjetima Sporazuma i djeluje kao upravitelj Instrumenta.

Financiranje u okviru Sporazuma osigurava se iz proračuna država članica EU-a. Države članice pridonose iznosima dodijeljenima za financiranje Investicijskog instrumenta te bespovratnim sredstvima za financiranje subvencija za kamate kako je predviđeno u višegodišnjim financijskim okvirima (Prvi financijski protokol za razdoblje 2000.–2007., koji se naziva deveti europski razvojni fond (ERF), Drugi financijski protokol za razdoblje 2008.–2013., koji se naziva 10. ERF, i Treći financijski protokol za razdoblje 2014.–2020., koji se naziva 11. ERF). EIB-u je povjereno upravljanje:

(iv) Instrumentom, koji je obnovljivi fond rizičnog kapitala u vrijednosti od 3 685,5 milijuna EUR namijenjen poticanju ulaganja u privatni sektor u državama AKP-a, od čega je 48,5 milijuna EUR dodijeljeno prekomorskim zemljama i područjima;

(v) bespovratnim sredstvima za financiranje subvencija za kamate u vrijednosti od najviše 1 220,85 milijuna EUR za države AKP-a i najviše 8,5 milijuna EUR za prekomorske zemlje i područja. Najviše 15 % tih subvencija može se iskoristiti za financiranje tehničke pomoći za projekte.

EU i države AKP-a sporazumjeli su se da će izmijeniti odluku o prijelaznim mjerama kako bi se primjena odredaba Sporazuma o partnerstvu AKP-EU produljila do 30. lipnja 2023. ili do stupanja na snagu novog sporazuma ili pak privremene primjene novog sporazuma između Unije i država AKP-a, ovisno o tome što nastupi prije (Odluka br. 3/2019 Odbora veleposlanika AKP-a i EU-a o donošenju prijelaznih mjera na temelju članka 95. stavka 4. Sporazuma o partnerstvu AKP-EU, koja je zatim izmijenjena Odlukom br. 3/2021 Odbora veleposlanika AKP-a i EU-a od 26. studenoga 2021. o izmjeni i Odlukom br. 970/2022 Odbora veleposlanika AKP-a i EU-a od 16. lipnja 2022.).

Uredba o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, koja je stupila na snagu 14. lipnja 2021. (Uredba (EU) 2021/947 od 9. lipnja 2021.), glavna je pravna osnova za pomoć EU-a trećim zemljama u razdoblju 2021.–2027. te za upravljanje novim institucijskim mandatom EIB-a za operacije izvan Europske unije, uključujući regiju AKP-a. To uključuje integraciju tekućeg izvanproračunskog ERF-a u proračun EU-a. Uredba o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju pravna je osnova na temelju koje će Komisija u budućnosti EIB-u povjeravati mandate EU-a za njegovo djelovanje izvan EU-a. Njome će se osigurati i okvir za vanjska ulaganja s pomoću kojeg će Unija surađivati s partnerskim institucijama upotrebljavajući bespovratna sredstva ili jamstva iz proračuna EU-a.

Vijeće je 23. prosinca 2020. odlučilo produljiti razdoblje preuzimanja obveza Investicijskog instrumenta AKP-a za najmanje šest mjeseci. Ubuduće će se vraćena sredstva iz Investicijskog instrumenta AKP-a upotrebljavati u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju tako što će se kombinirati dio Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR+) namijenjen za privatni sektor u državama AKP-a i Skrbnički fond.

Nakon produljenja razdoblja preuzimanja obveza Investicijskog instrumenta EIB je odobravao operacije u skladu sa svojim mandatom do 30. lipnja 2021. (Odluka Vijeća 2020/2233 od 23. prosinca 2020. o preuzimanju obveza za sredstva koja proizlaze iz vraćenih sredstava u okviru Investicijskog instrumenta za zemlje AKP-a za operacije u okviru 9., 10. i 11. Europskog razvojnog fonda, SL L 437, 28.12.2020., str. 188.).

Financijski su se izvještaji pripremali pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, zbog čega se može pretpostaviti da će Investicijski instrument moći podmiriti sve novčane obveze u okviru svih operacija. Trajanje Investicijskog instrumenta nije određeno. Unutarnji sporazum za 11. ERF ostaje na snazi (u skladu s njegovim člankom 14. stavkom 3.) koliko je potrebno za potpuno izvršenje svih operacija financiranih u okviru Sporazuma o partnerstvu AKP-EU, Odluke o prekomorskom pridruživanju i višegodišnjeg financijskog okvira.

Ovim financijskim izvještajima obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022.

Na prijedlog Upravljačkog odbora Upravno vijeće 29. ožujka 2023. donijelo je financijske izvještaje te odobrilo njihovo podnošenje Vijeću guvernera na odobrenje do 25. travnja 2023.

2 Značajne računovodstvene politike

2.2 Osnova za sastavljanje – Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji Instrumenta sastavljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) kako ih je usvojila Europska unija.

2.2 Bitne računovodstvene prosudbe i procjene

Sastavljanje financijskih izvještaja iziskuje primjenu računovodstvenih procjena. Potrebna je i prosudba uprave EIB-a u postupku primjene računovodstvenih politika Investicijskog instrumenta. Zahtjevnija područja ili ona koja iziskuju složenije prosudbe odnosno područja u kojima su pretpostavke i procjene bitne za financijske izvještaje objavljena su kasnije u tekstu.

Najznačajniji primjeri prosudbi i procjena navedeni su u nastavku.

- **Mjerenje fer vrijednosti financijskih instrumenata**

Fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza kojima se trguje na aktivnim tržištima temelje se na kotiranim tržišnim cijenama ili kotacijama burzovnih cijena. Ako nisu dostupne s aktivnih tržišta, fer vrijednosti utvrđuju se raznim tehnikama vrednovanja i primjenom matematičkih modela. Ulazni podaci za te modele preuzimaju se s dostupnih tržišta, ali kad to nije moguće, pri utvrđivanju fer vrijednosti potreban je određeni stupanj prosudbe. Vrednovanja se kategoriziraju u različite razine u hijerarhiji fer vrijednosti na temelju podataka korištenih za tehnike vrednovanja opisane i objavljene u bilješkama 2.4.2. i 4.

- **Gubici od umanjenja vrijednosti po zajmovima i potraživanjima**

Pri mjerenju očekivanog kreditnog gubitka od uprave se zahtijevaju važne prosudbe, osobito procjena znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja, razmatranje informacija o budućnosti te dodatna procjena iznosa i trenutka nastanka budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala pri utvrđivanju gubitaka od umanjenja vrijednosti. Te procjene ovise o brojnim čimbenicima, koji mogu značajno utjecati na vrijeme i iznos rezervacija za umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke koji će se priznati (bilješka 2.4.2.). Relevantne pretpostavke o utjecaju općeg konteksta nesigurnosti i raznih rizika uzrokovanih ruskom invazijom na Ukrajinu na umanjenje vrijednosti detaljno su iznesene u bilješkama 2.4.2.2. i 3.2.3.7.

- **Vrednovanje vlasničkih ulaganja koja ne kotiraju na burzi**

Vrednovanje vlasničkih ulaganja koja ne kotiraju na burzi obično se temelji na nečemu od sljedećeg:

- nedavnim transakcijama po uobičajenim tržišnim uvjetima,
- sadašnjoj fer vrijednosti drugog u biti jednakog instrumenta,
- očekivanim novčanim tokovima diskontiranim primjenom sadašnjih stopa za slične stavke sličnih obilježja rizika,
- metodi prilagođene neto vrijednosti imovine ili
- drugim modelima vrednovanja.

Utvrđivanje novčanih tokova i čimbenika za diskontiranje vlasničkih ulaganja koja ne kotiraju na burzi u velikoj se mjeri oslanja na procjene. Instrument periodično podešava tehnike vrednovanja i testira njihovu valjanost primjenom cijene trenutačno dostupnih tržišnih transakcija istim instrumentom ili drugih dostupnih tržišnih informacija.

- **Konsolidacija subjekata u kojima Instrument ima udjele**

EIB-ove važne prosudbe pokazuju da ni jedan subjekt u kojem Instrument ima udjele nije pod njegovom kontrolom. Razlog je tomu činjenica da u svim tim subjektima isključivu odgovornost za upravljanje i kontrolu poslovanja partnerstva snose glavni partner, upravitelj fonda ili upravni odbor, koji imaju ovlasti za izvršavanje svih radnji nužnih za ostvarivanje svrhe i ciljeva partnerstva u skladu s ulaganjima i smjernicama o politici.

- **Neizvjesnost koja proizlazi iz reforme međubankovnih ponudbenih kamatnih stopa („IBOR")**

Kad je riječ o referentnoj vrijednosti koja je prestala postojati odmah nakon 30. lipnja 2023. (USD LIBOR), Instrument primjenjuje izmjene Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („IASB") 1. faze, koje se odnose na neizvjesnost.

2.3 Promjena računovodstvenih politika

Osim promjena navedenih u nastavku, Instrument je za sva razdoblja prezentirana u ovim financijskim izvještajima dosljedno primjenjivao računovodstvene politike navedene u bilješci 2.4. Instrument je usvojio sljedeće nove standarde i izmjene standarda.

Novi i izmijenjeni standardi koje je Instrument usvojio

Izmjene postojećih standarda navedene u nastavku primjenjuju se za financijske izvještaje Instrumenta od 1. siječnja 2022.:

- Godišnja poboljšanja MSFI-ja u razdoblju 2018.–2020.,
- Upućivanje na Koncepcijski okvir – Izmjene MSFI-ja 3,
- Štetni ugovori – Trošak izvršenja ugovora – Izmjene MRS-a 37.

Navedene izmjene nisu utjecale na iznose priznate u prethodnim razdobljima niti se očekuje da će znatno utjecati na tekuće razdoblje ili buduća razdoblja.

Novi standardi, izmjene i tumačenja koje Instrument još nije usvojio

Na dan 31. prosinca 2022. objavljeni su sljedeći standardi i izmjene postojećih standarda koji nisu bili obvezni za godišnja izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2022.:

Standardi i izmjene postojećih standarda koje je potvrdio EU, a primjenjuju se za godišnja razdoblja koja su započela 1. siječnja 2023. ili nakon tog datuma:

- Izmjene MRS-a 1 Prezentiranje financijskih izvještaja i Izjava o praksama 2 Zaklade za MSFI-je: Objavljivanje računovodstvenih politika,
- Izmjene MRS-a 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške: Definicija računovodstvenih procjena

Izmjene postojećih standarda koje EU (još) nije odobrio:

- Izmjene MRS-a 1 Prezentiranje financijskih izvještaja:
  - Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih (objavljeno 23. siječnja 2020.),
  - Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih – Odgoda datuma stupanja na snagu (objavljeno 15. srpnja 2020.), i
  - Dugoročne obveze s ugovornim uvjetima (objavljeno 31. listopada 2022.).

Na datum odobrenja ovih financijskih izvještaja Instrument nije prijevremeno usvojio nijedan od prethodno navedenih standarda ili izmjena postojećih standarda i nisu objavljena tumačenja koja se primjenjuju i koja Instrument mora uzeti u obzir na bilo koji od datuma izvještavanja. Uprava očekuje da će se sve relevantne objave donijeti za prvo razdoblje koje započinje s datumom objave ili nakon njega i da neće bitno utjecati na financijske izvještaje Instrumenta.

2.4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika

U izvještaju o financijskom položaju imovina i obveze prezentiraju se redom od najlikvidnijih do najnelikvidnijih i ne razlikuju se kratkotrajne/kratkoročne i dugotrajne/dugoročne stavke.

2.4.1 Preračunavanje stranih valuta

Instrument za prikazivanje financijskih izvještaja koristi euro (EUR), koji je i funkcionalna valuta. Osim ako je drukčije navedeno, financijski podaci iskazani u eurima zaokružuju se na najbližu tisućicu.

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u eure po deviznom tečaju koji prevladava na dan transakcije.

Novčana imovina i obveze iskazane u drugim valutama preračunavaju se u eure po deviznom tečaju koji prevladava na datum izvještaja o financijskom položaju. Dobitak ili gubitak koji nastane zbog takvog preračunavanja evidentira se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Nenovčane stavke koje se mjere po povijesnom trošku u stranoj valuti preračunavaju se po deviznim tečajevima koji su važili na datume početnih transakcija. Nenovčane stavke koje se mjere po fer vrijednosti u stranoj valuti preračunavaju se po deviznim tečajevima koji su važili na datum utvrđenja fer vrijednosti.

Tečajne razlike nastale namirom transakcija po tečajevima različitima od onih na dan transakcije i neostvarene tečajne razlike za nepodmirenu novčanu imovinu i obveze u stranoj valuti priznaju se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

2.4.2 Financijska imovina osim izvedenica

Neizvedeni financijski instrumenti početno se priznaju na temelju datuma namire.

Klasifikacija i mjerenje

Financijska imovina

Pri početnom se mjerenju financijska imovina klasificira kao mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, dok se financijska obveza klasificira kao mjerena po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

U skladu s MSFI-jem 9 prvi je korak u klasifikaciji odrediti smatra li se financijska imovina dužničkim ili vlasničkim instrumentom. U MSFI-ju 9 upućuje se na definicije iz MRS-a 32 Financijski instrumenti: prezentiranje.

Dužnički instrumenti oni su instrumenti koji odgovaraju definiciji financijske obveze iz perspektive druge ugovorne strane, zajmovi i dužnički vrijednosni papiri, uključujući obveznice, mjenice ili potvrde koje su izdali strukturirani subjekti, vlada ili trgovačka društva.

Dužnički se instrument klasificira po amortiziranom trošku ako ispunjava oba sljedeća uvjeta i ako nije određen po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

- imovina se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovornih novčanih tokova i
- u skladu s ugovornim uvjetima financijske imovine na određene datume ostvareni su novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice (kriteriji „samo plaćanja glavnice i kamata”).

Dužnički se instrument klasificira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit samo ako ispunjava oba sljedeća uvjeta i ako nije određen po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

- imovina se drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine i
- u skladu s ugovornim uvjetima financijske imovine, na određene datume ostvareni su novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Navedeni bi se zahtjevi trebali primjenjivati na svu financijsku imovinu, čak i ako ona sadržava ugrađene izvedenice.

Vlasnički instrumenti su instrumenti koji odgovaraju definiciji vlasničkog instrumenta iz perspektive izdavatelja, odnosno to su instrumenti koji ne sadržavaju ugovorne obveze plaćanja i koji su dokaz preostalog udjela u neto imovini izdavatelja. Vlasnički se instrumenti mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Pri početnom priznavanju vlasničkog ulaganja koje se ne drži radi trgovanja, Instrument može neopozivo odlučiti da će naknadne promjene prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ta se odluka donosi za svako pojedinačno ulaganje.

Sva ostala financijska imovina klasificira se kao mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Procjena poslovnog modela

EIB kao upravitelj Instrumenta na razini portfelja procjenjuje cilj poslovnog modela u kojem se drži dužnički instrument jer je to najbolji pokazatelj načina na koji se upravlja subjektom i na koji se informacije dostavljaju upravi. Te se informacije odnose na sljedeće:

- postavljene politike i ciljeve portfelja te provedbu tih politika u praksi. Osobito se procjenjuje je li strategija uprave usmjerena na ostvarivanje prihoda od ugovorne kamatne stope, očuvanje određenog profila kamatne stope, usklađenje trajanja financijske imovine s trajanjem obveza koje se financiraju tom imovinom ili realizaciju novčanih tokova prodajom te imovine,
- kako se vrednuju rezultati portfelja i kako se o njima izvještava uprava Instrumenta,
- rizike koji utječu na rezultate poslovnog modela (i financijsku imovinu koja se drži u okviru tog poslovnog modela) te kako se tim rizicima upravlja i
- učestalost, opseg i vrijeme prodaje u prethodnim razdobljima, razloge za takvu prodaju i očekivanu buduću prodaju.

Međutim, informacije o prodaji ne razmatraju se izolirano, nego u okviru ukupne procjene načina ostvarenja postavljenog cilja Instrumenta u smislu upravljanja financijskom imovinom i načina realizacije novčanih tokova.

Poslovni model za izdavanje izravnih zajmova u okviru financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje opisan je i objavljen u bilješci 24.

Kriteriji „samo plaćanja glavnice i kamata”

Za potrebe ove procjene, „glavnica” se definira kao fer vrijednost dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. „Kamata” se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca i kreditni rizik povezan s nepodmirenim iznosom glavnice tijekom određenog razdoblja te za druge osnovne rizike i troškove kreditiranja (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi) te za maržu profita.

Kad se procjenjuje jesu li ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata, razmatraju se ugovorni uvjeti instrumenta. Pritom se procjenjuje i sadržava li financijska imovina ugovorne uvjete koji bi mogli promijeniti vrijeme ili iznos ugovornih novčanih tokova tako da se ne ispuni taj uvjet.

Prestanak priznavanja

Instrument financijsku imovinu prestaje priznavati kad ugovorna prava na novčane tokove iz te financijske imovine isteknu ili kad se prava na primitak ugovornih novčanih tokova prenesu transakcijom u okviru koje Instrument prenosi rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom ili zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva, ali ne zadržava kontrolu nad financijskom imovinom.

Pri prestanku priznavanja financijske imovine ili financijske obveze (bilješka 2.4.4.), razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine ili obveze (ili knjigovodstvene vrijednosti raspoređene na dio imovine ili obveze koja se prestaje priznavati) i zbroja i. primljene ili plaćene naknade i ii. svakog kumulativnog dobitka ili gubitka koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznaje se u dobit ili gubitak, osim kumulativnih dobitaka ili gubitaka priznatih u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za vlasnička ulaganja mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja su po otuđenju prenesena u pričuve, a ne u dobit ili gubitak.

U kontekstu reforme IBOR-a Instrument procjenjuje je li promjena financijskog instrumenta mjerenog po amortiziranom trošku značajna nakon primjene praktičnog rješenja uvedenog u 2. fazi reforme IBOR-a. Kad je riječ o izmjenama koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, Instrument ne prestaje priznavati financijski instrument čiji su ugovorni novčani tokovi promijenjeni kao izravna posljedica reforme, pri čemu je promjena ekonomski istovjetna prethodnoj osnovi za određivanje ugovornih novčanih tokova (odnosno osnovi neposredno prije promjene).

Reklasifikacija

Financijska se imovina ne reklasificira nakon početnog priznavanja, osim u razdoblju nakon što Instrument promijeni svoj poslovni model upravljanja financijskom imovinom.

Izmjena

Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku smatra se izmijenjenom ako se njezini ugovorni novčani tokovi ponovno dogovore ili na neki drugi način izmijene. Ponovno dogovaranje ili izmjene mogu, ali ne moraju, dovesti do prestanka priznavanja starog i početka priznavanja novog financijskog instrumenta.

Znatna ugovorna izmjena novčanih tokova financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku koja dovodi do prestanka priznavanja financijske imovine istodobno dovodi do priznavanja nove financijske imovine po njezinoj fer vrijednosti te bilježenja dobiti ili gubitka na temelju izmjene u konsolidiranom računu dobiti ili gubitka pod odjeljkom „Rezultat financijskih operacija”.

Ugovorna izmjena smatra se znatnom ako se diskontirana sadašnja vrijednost novčanih tokova po revidiranim uvjetima (diskontirana na temelju izvorne efektivne kamatne stope) razlikuje za najmanje 10 % od diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova izvorne financijske imovine. Razmatraju se i kvalitativni faktori, kao što su promjena valute u kojoj je iskazana financijska imovina i parametri konverzije.

U kontekstu reforme IBOR-a Instrument procjenjuje je li promjena financijskog instrumenta mjerenog po amortiziranom trošku značajna nakon primjene praktičnog rješenja uvedenog u 2. fazi reforme IBOR-a. Instrument ažurira efektivnu kamatnu stopu, a da ne mijenja knjigovodstvenu vrijednost financijskog instrumenta ako se osnova za utvrđivanje ugovornih novčanih tokova financijskog instrumenta, mjerenog po amortiziranom trošku, promijeni kao izravna posljedica reforme i ako je promjena ekonomski istovjetna prethodnoj osnovi (odnosno osnovi neposredno prije promjene).

Mjerenje fer vrijednosti financijskih instrumenata

Fer vrijednost je cijena koja bi bila postignuta pri prodaji imovine ili plaćena pri prijenosu obveze u uobičajenoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja na glavnom tržištu, ili ako to nije moguće, na najpovoljnijem tržištu kojem Instrument ima pristup na taj datum.

Kad je to primjenjivo, EIB u ime Instrumenta mjeri fer vrijednost instrumenta primjenom kotirane cijene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako se transakcije povezane s imovinom ili obvezama obavljaju dovoljno često i u dovoljnom obujmu da bi bilo moguće dobiti stalne informacije o cijenama.

Ako nisu dostupne s aktivnih tržišta, fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza iskazanih u izvještaju o financijskom položaju utvrđuju se raznim tehnikama vrednovanja i primjenom matematičkih modela. Ulazni podaci za te modele preuzimaju se s dostupnih tržišta, ali kad to nije moguće, pri utvrđivanju fer vrijednosti potreban je određeni stupanj prosudbe. Odabranom tehnikom vrednovanja uzimaju se u obzir svi čimbenici koje bi tržišni sudionici uzeli u obzir pri određivanju cijene transakcije.

Te tehnike vrednovanja mogu uključivati neto sadašnju vrijednost i modele diskontiranih novčanih tokova, usporedbu sa sličnim instrumentima za koje postoje cijene na tržištu, model Black-Scholes i model polinomnog određivanja cijena opcija te druge tehnike vrednovanja. Pretpostavke i podaci koji se upotrebljavaju u tehnikama vrednovanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže koje se upotrebljavaju pri procjeni diskontnih stopa, cijene obveznica i vlasničkih instrumenata, devizne tečajeve, kapital i cijene kapitala te očekivane volatilnosti i korelacije cijena.

Cilj je tehnika vrednovanja postići mjerenje fer vrijednosti koje odražava cijenu koja bi bila postignuta pri prodaji imovine ili plaćena pri prijenosu obveze u uobičajenoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja.

Za utvrđivanje fer vrijednosti uobičajenih i jednostavnijih financijskih instrumenata, kao što su kamatne stope i valutni ugovori o razmjeni, Banka primjenjuje općepriznate modele u kojima se koriste samo dostupni tržišni podaci i koji iziskuju ograničenu prosudbu i procjenu uprave. Cijene i modeli ulaznih podataka obično su dostupni na tržištu uvrštenih dužničkih vrijednosnih papira i vlasničkih instrumenata, izvedenica kojima se trguje na burzi i jednostavnih OTC izvedenica, kao što su kamatni ugovori o razmjeni. Dostupnost tržišnih cijena i modela ulaznih podataka prisutnih na tržištu smanjuje potrebu za prosudbom i procjenom uprave i nesigurnost pri određivanju fer vrijednosti. Dostupnost tržišnih cijena i ulaznih podataka varira ovisno o proizvodima i tržištima i mijenja se uslijed posebnih događaja i općih uvjeta koji vladaju na financijskim tržištima.

EIB za složenije instrumente primjenjuje vlastite modele osmišljene na temelju priznatih modela vrednovanja. Neki ili svi bitni ulazni podaci za te modele ne moraju biti dostupni na tržištu i izvode se iz tržišnih cijena ili stopa ili se procjenjuju na temelju pretpostavki. Primjeri instrumenata za koje bitni ulazni podaci nisu dostupni na tržištu obuhvaćaju određene zajmove i jamstva za koje ne postoji aktivno tržište. Modeli vrednovanja za koje su potrebni bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu zahtijevaju viši stupanj prosudbe i procjene uprave pri utvrđivanju fer vrijednosti. Prosudba i procjena uprave obično je potrebna za odabir odgovarajuće metode vrednovanja, utvrđivanje očekivanih budućih novčanih tokova od financijskog instrumenta čija se vrijednost određuje, utvrđivanje vjerojatnosti neispunjavanja obveza i prijevremene uplate druge ugovorne strane te odabir odgovarajućih diskontnih stopa.

Instrument mjeri fer vrijednosti primjenom sljedeće hijerarhije fer vrijednosti, koja odražava važnost ulaznih podataka koji se upotrebljavaju pri mjerenju:

- 1. razina: ulazni podaci u obliku nekorigiranih kotiranih cijena na aktivnim tržištima za identične instrumente kojima Instrument ima pristup,
- 2. razina: ulazni podaci, osim kotiranih cijena uključenih u 1. razinu, koji su dostupni na tržištu bilo izravno (tj. kao cijene) ili neizravno (tj. izvedeni iz cijena). Ova kategorija obuhvaća instrumente koji se vrednuju primjenom kotiranih tržišnih cijena na aktivnim tržištima za slične instrumente, kotiranih cijena za identične ili slične instrumente na tržištima koja se smatraju manje aktivnima ili drugih tehnika vrednovanja za koje su svi bitni ulazni podaci izravno ili neizravno dostupni iz tržišnih podataka,
- 3. razina: ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu. Ova kategorija obuhvaća sve instrumente za koje tehnika vrednovanja uključuje ulazne podatke koji se ne temelje na podacima koji su dostupni na tržištu, a podaci koji nisu dostupni na tržištu značajno utječu na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na temelju kotiranih cijena za slične instrumente za koje su radi iskazivanja razlika među instrumentima potrebna znatna usklađenja ili pretpostavke koji nisu dostupni na tržištu.

Instrument priznaje prijenose između razina hijerarhije fer vrijednosti od kraja izvještajnog razdoblja tijekom kojeg je došlo do promjene.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 temelji se na modelu očekivanog kreditnog gubitka usmjerenom na buduće događaje. EIB je utvrdio okvir za izračun „očekivanog kreditnog gubitka" koji je uvjetovan stanjem makroekonomije. To uključuje utvrđivanje parametara kreditnog rizika u određenom trenutku (vjerojatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. *probability of default* – „PD") i gubitak zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. *loss given default* – „LGD")) na temelju sistemskog faktora (kreditni ciklus) na koji utječe makroekonomija i koji se predviđa na osnovi makroekonomskih projekcija ili scenarija. Konačni očekivani kreditni gubitak je vjerojatnošću ponderirani prosjek očekivanih kreditnih gubitaka prema pojedinim makroekonomskim scenarijima. Taj model umanjenja vrijednosti koji je usmjeren na buduće događaje primjenjuje se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku te na izvanbilančne obveze.

U skladu s MSFI-jem 9 rezervacije za gubitke mjere se na jednoj od sljedećih osnova:

- očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci: to su očekivani kreditni gubici u dvanaestomjesečnom razdoblju koji proizlaze iz mogućih neispunjavanja obveza u razdoblju od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma i
- očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta: to su očekivani kreditni gubici koji su posljedica svih mogućih neispunjenja obveza tijekom očekivanog trajanja financijskog instrumenta.

U standardu MSFI 9 utvrđen je model s tri faze za umanjenje vrijednosti na temelju promjena kreditne kvalitete od početnog priznavanja. Financijski instrumenti klasificiraju se u fazu 1, osim instrumenata za koje se utvrdi znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja. To obuhvaća kvantitativne i kvalitativne informacije i analize utemeljene na stručnim informacijama EIB-a, kao što su informacije o budućim kretanjima.

Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke financijska je imovina koja se od trenutka početnog priznavanja klasificira kao faza 3. Za kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke kumulativne promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta nakon početnog priznavanja priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Banka procjenjuje klasifikaciju faza prema MSFI-ju 9 na temelju sekvencijalnog pristupa koji se služi informacijama o drugoj ugovornoj strani ili instrumentu, koji je u skladu s internim smjernicama i postupcima u kojima su posebno obrađeni znakovi ranog upozorenja,

interni rejting (pad za tri ocjene ili više u usporedbi s povijesnim internim rejtingom drugih ugovornih strana čiji je trenutačni interni rejting ispod investicijskog rejtinga) i dospjela nenaplaćena potraživanja (dospjela prije više od 30 dana).

U skladu sa smjernicama koje su donijela tijela za utvrđivanje standarda i s tržišnim praksama EIB smatra da primjena kratkoročnih mjera restrukturiranja zbog bolesti COVID-19 u korist uspješnih drugih ugovornih strana (primjenjuju se do lipnja 2021.), koje su namijenjene ublažavanju sustavnih štetnih gospodarskih posljedica pandemije bolesti COVID-19, sama po sebi nije automatski osnova za zaključak o znatnom povećanju kreditnog rizika. Kao što je navedeno u bilješci 3.2.3.8., EIB procjenu kreditnog rizika takvih drugih ugovornih strana temelji na stručnoj prosudbi.

EIB smatra da se utjecaj općeg konteksta nesigurnosti i raznih rizika uzrokovanih ruskom invazijom na Ukrajinu na umanjenje vrijednosti odražava u postojećem modelu očekivanog kreditnog gubitka usmjerenom na buduće događaje, koji je dovoljno sveobuhvatan da se u obzir uzmu takve ekstremne okolnosti. Konkretno, te su posljedice izravno uzete u obzir u makroekonomskim projekcijama i vremenskoj strukturi PD-a.

EIB smatra da je postojeći model očekivanog kreditnog gubitka usmjeren na buduće događaje dovoljno sveobuhvatan da se u obzir uzmu ekstremne gospodarske okolnosti, koje su izravno uzete u obzir u makroekonomskim projekcijama i vremenskoj strukturi PD-a. Kao što je navedeno u bilješci 3.2.3.8., EIB procjenu kreditnog rizika takvih drugih ugovornih strana temelji na stručnoj prosudbi.

U slučaju znatnog povećanja kreditnog rizika, financijski instrument premješta se u fazu 2, ali još se ne smatra da mu je vrijednost umanjena za kreditne gubitke. Ako mu se vrijednost umanji za kreditne gubitke, financijski se instrument premješta u fazu 3.

Pri utvrđivanju izloženosti u fazi 3 EIB utvrđuje postoje li objektivni dokazi o neprihodonosnoj izloženosti. Smatra se da je financijska imovina u statusu neispunjavanja obveza ako je vjerojatno da zajmoprimac neće u cijelosti podmiriti svoje kreditne obveze prema Instrumentu ukoliko Instrument ne iskoristi svoje pravo na naplatu ili ako zajmoprimac zakasni više od 90 dana s podmirenjem bilo koje značajne kreditne obveze prema Instrumentu.

Stoga se smatra da je vrijednost financijske imovine umanjena kad se utvrdi da Instrument vjerojatno neće moći naplatiti sve dospjele iznose u skladu s izvornim ugovornim uvjetima ili ekvivalentnu vrijednost. Pojedinačne kreditne izloženosti vrednuju se na temelju značajki zajmoprimca, njegova ukupnog financijskog stanja, resursa i urednosti plaćanja, vjerojatnosti potpore od nekog financijski odgovornog jamca te, ovisno o slučaju, ostvarive vrijednosti kolaterala.

Svi zahtjevi za umanjenje vrijednosti preispituju se i analiziraju barem svakih šest mjeseci. Sve naknadne promjene iznosa i vremena očekivanih novčanih tokova u usporedbi s prethodnim procjenama rezultiraju promjenom pričuve za kreditne gubitke i terete se ili odobravaju u računu dobiti i gubitka. Ispravak vrijednosti za umanjenje vrijednosti poništava se samo ako se kreditna kvaliteta poboljša uz razumno jamstvo pravovremene naplate glavnice i kamata u skladu s izvornim ugovornim uvjetima ugovora o potraživanju. Vrijednost se otpisuje ako se potraživanje djelomično ili u cijelosti smatra nenaplativim ili oproštenim. Otpis se evidentira na prethodno utvrđeno smanjenje vrijednosti ili izravno u račun dobiti i gubitka i umanjuje iznos glavnice potraživanja. Naplata prethodno otpisanih iznosa, djelomična ili u cijelosti, evidentira se kao prihod u računu dobiti i gubitka. Otpisana financijska imovina mogla bi i dalje biti predmetom prisilne naplate u skladu s EIB-ovim postupcima za naplatu nepodmirenih iznosa.

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka – ulazni podaci, pretpostavke i tehnike

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta provodi se na imovini iz faze 2 i faze 3, a mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci na imovini iz faze 1.

Očekivani kreditni gubici izračunati su na temelju sljedećih varijabli:

- kreditni rejting i vjerojatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza u određenom trenutku,
- LGD u određenom trenutku,
- izloženost u statusu neispunjavanja obveza.

Kreditni rejting druge ugovorne strane utvrđuje se na određeni datum i na temelju modela kreditnog bodovanja posebno prilagođenih raznim kategorijama drugih ugovornih strana i izloženosti.

Svaka ocjena kreditnog rejtinga povezana je sa specifičnim PD-om koji predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana ne ispuni svoju financijsku obvezu, bilo u sljedećih 12 mjeseci ili tijekom preostalog trajanja obveze. Stoga su rejtinzi glavni ulazni podaci za utvrđivanje vremenske strukture PD-a u određenom trenutku za izloženosti. EIB prikuplja podatke o rezultatima i statusu neispunjavanja obveza u vezi s izloženosti Instrumenta kreditnom riziku. Prikupljeni podaci raščlanjuju se prema vrstama sektora i regija. Različiti sektori i regije koji jednako reagiraju na kreditne cikluse analiziraju se zajedno.

EIB na temelju statističkih modela analizira prikupljene podatke i procjenjuje preostalo vrijeme trajanja PD-a za izloženosti te kako bi se one mogle promijeniti s vremenom i s obzirom na pojedine makroekonomske scenarije.

LGD predstavlja EIB-ov očekivani omjer između gubitka po izloženosti zbog neispunjavanja obveze druge ugovorne strane i nepodmirenog iznosa obveze. LGD se može definirati i kao „1 – Stopa naplate". LGD se procjenjuje uglavnom zemljopisno i po vrsti druge ugovorne strane, uz pet glavnih kategorija izloženosti: države, javne institucije, financijske institucije, trgovačka društva i financiranje projekata. Vrijednosti LGD-a dodatno se usklađuju na temelju specifičnih značajki proizvoda i ugovora na koje se odnosi izloženost.

EIB pri ocjeni znatnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja i pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka uzima u obzir informacije u određenom trenutku i informacije o budućim događajima.

EIB je za mjerenje očekivanog kreditnog gubitka razvio pristup uvjetnog modeliranja (model PD-a u određenom trenutku), koji se koristi za izračun vremenske strukture PD-a, što uključuje:

- utvrđivanje ekonomski razumne funkcije povezanosti između kreditnog ciklusa i makroekonomskih varijabli i
- skup triju makroekonomskih scenarija (jedan osnovni scenarij i dva scenarija koji odražavaju gospodarski rast i pad) s višegodišnjom potencijalnom realizacijom BDP-a i njihovim povezanim vjerojatnostima.

EIB makroekonomske scenarije temelji na polustrukturnom makromodelu globalnog gospodarstva s više zemalja, više jednadžbi i utvrđenim blokovima za pojedine zemlje. Središnji/osnovni scenarij osmišljen je da bude u skladu s najnovijim predviđanjima Europske komisije. Pozitivni i negativni scenariji temelje se na središnjem scenariju i primjenjuju model s više zemalja i više jednadžbi. Scenariji su izvedeni na temelju šokova koji utječu na BDP, ključno mjerilo gospodarske aktivnosti. Šokovi koji utječu na realni BDP kalibrirani su da prikazuju utvrđenu volatilnost varijable. Po potrebi se primjenjuje i stručna prosudba kako bi se utvrdili veličina i intenzitet šokova koji utječu na BDP. Posljedično se šokovi utvrđuju zajedno s funkcijom pada kako bi se odredio njihov učinak tijekom vremena. Vjerojatnost svakog scenarija utvrđuje se na temelju tržišnih pokazatelja (volatilnost) i interno razvijenih pokazatelja/podataka za praćenje koji se dosljedno primjenjuju tijekom vremena kako bi se u obzir uzela neizvjesnost.

U EIB-ovim modelima PD-a u određenom trenutku i LGD-a u određenom trenutku upotrebljavaju se iste projicirane vrijednosti kreditnog ciklusa kao glavni ulazni podaci u sklopu različitih makroekonomskih scenarija. Kreditni ciklus izračunava se na temelju smanjenja kreditne ocjene vanjske agencije za kreditni rejting i projekcija godišnjih stopa rasta realnog BDP-a te razlike između dugoročnih i kratkoročnih kamatnih stopa.

Izloženost statusu neispunjavanja obveza označava očekivanu izloženost u slučaju neispunjavanja obveza te se temelji na trenutačnoj izloženosti drugoj ugovornoj strani i potencijalnim promjenama u trenutačnom dopuštenom iznosu na temelju ugovora, uključujući amortizaciju. Izloženost statusu neispunjavanja obveza neke financijske imovine odgovara njezinoj bruto knjigovodstvenoj vrijednosti. Za obveze kreditiranja i financijska jamstva izloženost statusu neispunjavanja obveza uključuje iskorišteni iznos.

2.4.2.1 Novac i novčani ekvivalenti

Instrument novac i novčane ekvivalente definira kao tekuće račune, kratkoročne depozite ili komercijalne zapise s izvornim dospijećem od najviše tri mjeseca. Novac i novčani ekvivalenti knjiže se po amortiziranom trošku u izvještaju o financijskom položaju.

2.4.2.2 Financijska imovina riznice

Financijska imovina riznice obuhvaća kotirane i nekotirane obveznice koje se namjerava držati do dospijeća i komercijalne zapise s izvornim dospijećem dužim od tri mjeseca, koji se stoga klasificiraju po amortiziranom trošku.

Te se obveznice i komercijalni zapisi početno mjere po trošku nabave, što je fer vrijednost uvećana za sve transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati nabavi. Razlika između početne cijene i otkupne vrijednosti amortizira se u skladu s metodom efektivne kamatne stope tijekom preostalog vijeka trajanja instrumenta.

2.4.2.3 Zajmovi i predujmovi

Portfelj zajmova i predujmova može se sastojati od dužničkih instrumenata, kao što su zajmovi i dužnički vrijednosni papiri, uključujući obveznice, mjenice ili potvrde koje su izdali strukturirani subjekti s namjerom da ih drže do dospijeća i da naplate ugovorne novčane tokove.

Zajmovi i predujmovi uključuju:

- zajmove i predujmove koji se mjere po amortizacijskom trošku,
- zajmove i predujmove koji se obvezno mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Zajmovi koje je odobrio Instrument priznaju se u imovini Instrumenta kad se zajmoprimcima isplate novčana sredstva. Neisplaćeni dijelovi zajma evidentiraju se kao izvanbilančne stavke po nominalnoj vrijednosti. Zajmovi koji zadovoljavaju kriterije „samo plaćanja glavnice i kamata" početno se knjiže po trošku (neto isplaćeni iznosi), što je fer vrijednost novca isplaćenog za odobreni zajam, uključujući sve transakcijske troškove, i naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Dužnički vrijednosni papiri priznaju se u imovini Instrumenta kad se novac isplati izdavatelju te mogu imati oblik ugovorno vezanog dužničkog instrumenta ili dužničkog instrumenta koji se sastoji od jedne tranše. Neisplaćeni dijelovi dužničkih vrijednosnih papira evidentiraju se kao izvanbilančne stavke po nominalnoj vrijednosti. Dužnički vrijednosni papiri najprije se mjere po trošku, što je fer vrijednost uvećana za sve transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati, a zatim se mjere po amortiziranom trošku metodom efektivne kamatne stope. Razlika između početne cijene i otkupne vrijednosti amortizira se u skladu s metodom efektivne kamatne stope tijekom preostalog vijeka trajanja instrumenta.

Politika umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova opisana je u bilješci 2.4.2.

Zajmovi i predujmovi koji ne ispunjavaju kriterij „samo plaćanja glavnice i kamata" obvezno se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Primijenjena tehnika mjerenja fer vrijednosti temelji se na tehnici diskontiranog novčanog toka ili likvidacijskoj vrijednosti.

Učinak reforme IBOR-a na ponovno mjerenje zajmova i predujmova po amortiziranom trošku opisan je u posebnim odlomcima bilješke 2.4.2. – Klasifikacija i mjerenje/Promjena.

2.4.2.4 Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom

U Instrumentu postoje dvije vrste vlasničkih ulaganja: i. izravna vlasnička ulaganja i ii. ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala. Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove. Naknadne promjene fer vrijednosti, uključujući dobitke i gubitke od preračunavanja stranih valuta, priznaju se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u dijelu „neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom".

Dio tih ulaganja za koji su preuzete obveze, ali koji nije iskorišten, evidentira se kao konsolidirane izvanbilančne obveze po nominalnoj vrijednosti.

Mjerenje fer vrijednosti financijskih instrumenata

Fer vrijednost utvrđuje se primjenom metode agregirane neto vrijednosti imovine (čime se pretpostavlja da, neovisno o nedostatku lako utvrdive tržišne vrijednosti, neto vrijednost imovine predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti). Ako se ne može odrediti na temelju informacija s aktivnih tržišta, fer vrijednost nekotiranih ulaganja određuje se primjenom priznatih tehnika vrednovanja (bilješka 4.2.1.).

Pripisana neto vrijednost imovine usklađuje se za događaje nastale od datuma zadnje dostupne neto vrijednosti imovine do datuma bilance u mjeri u kojoj Upravljački odbor takvo usklađenje smatra značajnim. Značajna usklađenja provode se dok Upravno vijeće ne donese financijske izvještaje za godinu. Zbog opće nesigurnosti, raznih rizika uzrokovanih ruskom invazijom na Ukrajinu i opažene volatilnosti rezultata, EIB je unaprijedio svoje tehnike vrednovanja kako bi procijenio eventualna usklađenja fer vrijednosti vlasničkih ulaganja za neto vrijednosti imovine koje upravitelji fondova nisu prijavili na datum izvještavanja na koji se odnose financijski izvještaji Instrumenta.

Za specifična ulaganja za koja se neto vrijednost imovine ne može lako utvrditi mogu se primijeniti druge smjernice, primjerice Međunarodne smjernice za vrednovanje vlasničkog kapitala i poduzetničkog kapitala („IPEV"), kako ih je objavio Odbor IPEV-a, a zahtijeva se i detaljnije praćenje i pregled. Prema toj metodi fondovi se interno klasificiraju u tri kategorije:

- kategorija I – fondovi koji su usvojili zahtjeve u pogledu fer vrijednosti iz MSFI-ja 13 ili Smjernica IPEV, za koje se provodi poseban pregled kako bi se osiguralo da je neto vrijednost imovine pouzdana procjena fer vrijednosti,
- kategorija II – fondovi koji su usvojili druge smjernice za vrednovanje (npr. smjernice EVCA-e iz 2001.) ili standarde za koje se može smatrati da su usklađeni s MSFI-jem 13, za koje se može izračunati ekvivalentna neto vrijednost imovine, i
- kategorija III. – fondovi koji nisu usvojili zahtjeve fer vrijednosti iz MSFI-ja 13 ni druge smjernice za vrednovanje u skladu s MSFI-jem 13.

Procjena značajnog utjecaja

Udjeli koje je Instrument stekao obično predstavljaju ulaganja u privatne fondove vlasničkog ili poduzetničkog kapitala. U skladu s uobičajenom praksom, takva su ulaganja obično zajednička ulaganja većeg broja ulagača od kojih ni jedan ne može samostalno utjecati na svakodnevno poslovanje i ulagačku djelatnost takvog fonda. U skladu s time, bez obzira na moguće sudjelovanje u upravljačkom tijelu određenog fonda, ulagači u načelu ne stječu prava na temelju kojih bi mogli utjecati na svakodnevno poslovanje fonda. Osim toga, pojedinačni ulagači u fondove vlasničkog ili poduzetničkog kapitala ne određuju poslovnu politiku fonda, primjerice politiku raspodjele dividendi ili drugih vrsta raspodjela. Te odluke u pravilu donosi uprava fonda na temelju dioničarskog ugovora kojim su uređena prava i obveze uprave i svih dioničara fonda. Dioničarskim se ugovorom pojedinačnim ulagačima obično zabranjuju značajne bilateralne transakcije s fondom, međusobna razmjena upravljačkog osoblja ili stjecanje povlaštenog pristupa bitnim tehničkim informacijama. Ulaganja Instrumenta u skladu su s navedenom uobičajenom praksom, što je jamstvo da Instrument ta ulaganja ne nadzire i da ni na koji način na njih značajno ne utječe u smislu MSFI-ja 10 i MRS-a 28, što se odnosi i na ulaganja u kojima Instrument drži više od 20 % glasačkih prava.

2.4.3 Financijska jamstva

Ugovor o financijskom jamstvu ugovor je koji od Instrumenta zahtijeva određena plaćanja radi nadoknade gubitaka imatelju koji su nastali jer određeni dužnik nije izvršio plaćanja po njihovu dospijeću u skladu s uvjetima dužničkog instrumenta.

Prema postojećim pravilima, ta jamstva nisu u skladu s definicijom ugovora o osiguranju (MSFI 4 – Ugovori o osiguranju).

Financijska jamstva obračunavaju se u skladu s MSFI-jem 9 – Financijski instrumenti kao izvedenice ili kao financijska jamstva, ovisno o svojim svojstvima i karakteristikama, kako su definirani MSFI-jem 9.

Računovodstvena politika za izvedenice objavljena je u bilješci 2.4.5.

Financijska jamstva početno se priznaju u izvještaju o financijskom položaju pod odjeljkom „Rezervacije za dana jamstva" po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati davanju financijskih jamstava. Pri početnom priznavanju, obveza plaćanja odgovara neto sadašnjoj vrijednosti očekivanih priljeva premija ili početnog očekivanog gubitka.

Nakon početnog priznavanja, financijska jamstva mjere se po većoj od sljedećih vrijednosti:
– iznosu rezervacije za gubitke određenom u skladu s MSFI-jem 9 i
– početno priznatoj premiji umanjenoj za priznati prihod u skladu s načelima MSFI-ja 15.

Svako povećanje ili smanjenje neto obveze (mjerene u skladu s MSFI-jem 9) koja se odnosi na financijska jamstva osim plaćanja aktiviranih jamstava priznaje se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod odjeljkom „Promjena rezervacija za jamstva".

Primljena premija priznaje se u računu dobiti i gubitka i izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod odjeljkom „Prihodi od naknada i provizija" na temelju otplatnog plana u skladu s MSFI-jem 15 u razdoblju trajanja financijskog jamstva.

2.4.4 Financijske obveze osim izvedenica

Klasifikacija i mjerenje

Financijske obveze

Financijska obveza mjeri se po amortiziranom trošku, osim financijskih obveza obuhvaćenih definicijom obveza koje se drže radi trgovanja (npr. izvedene obveze).

Instrument prestaje priznavati financijsku imovinu kad se njegova ugovorna prava razriješe, ponište ili isteknu.

2.4.5 Izvedeni financijski instrumenti

Izvedeni financijski instrumenti uključuju međuvalutne ugovore o razmjeni, međuvalutne kamatne ugovore o razmjeni i kratkoročne valutne ugovore o razmjeni.

Izvedeni financijski instrumenti početno se priznaju obračunavanjem na datum trgovanja.

Tijekom uobičajenog poslovanja Instrument može sklopiti ugovore o razmjeni kako bi od rizika zaštitio određene operacije kreditiranja ili može sklopiti valutne terminske ugovore kako bi od rizika zaštitio svoje valutne pozicije u valutama kojima se aktivno trguje, a koje nisu euro, kako bi poravnao sve gubitke ili dobitke nastale zbog promjena deviznog tečaja.

Sve izvedenice mjere se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i iskazuju kao izvedeni financijski instrumenti. Fer vrijednost utvrđuje se prvenstveno primjenom modela diskontiranih novčanih tokova, modela za određivanje cijena opcija i ponuda trećih osoba.

Izvedenice se knjiže po fer vrijednosti i iskazuju kao imovina kad je njihova fer vrijednost pozitivna ili kao obveza kad je njihova fer vrijednost negativna. Promjene fer vrijednosti izvedenih financijskih instrumenata iskazuju se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod odjeljkom „Promjena fer vrijednosti izvedenih financijskih instrumenata".

U skladu s MSFI-jem 9 zahtjevi o odvajanju ugrađenih izvedenica ukinuti su za financijsku imovinu i financijske obveze, te se stoga s hibridnim ugovorom za potrebe klasifikacije financijske imovine ili financijskih obveza postupa kao s cjelinom.
U skladu s time, novčani tokovi izvedenica utvrđeni su primjenom rezervnih stopa ISDA-e, koje zamjenjuju referentnu kamatnu stopu LIBOR[14]. Učinak reforme IBOR-a na izvedene financijske instrumente opisan je u bilješci 6.

2.4.6 Doprinosi

Doprinosi država članica priznaju se kao potraživanja u izvještaju o financijskom položaju na datum odluke Vijeća kojom se utvrđuju financijski doprinosi koje države članice trebaju uplatiti Instrumentu.

Doprinosi država članica ispunjavaju sljedeće uvjete i stoga se klasificiraju u vlasničke instrumente:
- prema definiciji iz sporazuma o doprinosima, oni državama članicama daju pravo odlučivanja o načinu korištenja neto imovine Instrumenta u slučaju njegove likvidacije,
- pripadaju kategoriji instrumenata koja je podređena svim ostalim kategorijama instrumenata,
- svi financijski instrumenti u istoj kategoriji instrumenata koja je podređena svim ostalim kategorijama instrumenata imaju jednaka obilježja,
- instrument nema obilježja zbog kojih bi se morao klasificirati kao obveza i
- ukupni očekivani novčani tokovi koji se mogu pripisati instrumentu tijekom njegova vijeka trajanja uglavnom se temelje na dobiti ili gubitku, promjeni priznate neto imovine ili promjeni fer vrijednosti priznate i nepriznate neto imovine Instrumenta tijekom vijeka trajanja instrumenta.

Doprinosi se u financijskim izvještajima klasificiraju i mjere po amortiziranom trošku.

[14] Ako referentne kamatne stope USD LIBOR još nisu ukinute, novčani tokovi za koje je USD LIBOR referentna kamatna stopa utvrđuju se primjenom referentne kamatne stope LIBOR.

2.4.7 Kamate i slični prihodi

Kamate na zajmove koje Instrument odobrava knjiže se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti („Kamate i slični prihodi") i u izvještaju o financijskom položaju („Zajmovi i predujmovi") prema načelu nastanka poslovnog događaja primjenom efektivne kamatne stope, tj. stope kojom se procijenjena buduća novčana plaćanja ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja zajma točno diskontiraju na neto knjigovodstvenu vrijednost zajma. Nakon što se zbog umanjenja vrijednosti umanji uknjižena vrijednost zajma, prihod od kamata i dalje se iskazuje s pomoću izvorne efektivne kamatne stope, koja se primjenjuje na novu knjigovodstvenu vrijednost.

Kamate na kupljene ili odobrene zajmove umanjene za kreditne gubitke knjiže se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti („Kamate i slični prihodi") i u izvještaju o financijskom položaju („Zajmovi i predujmovi") prema načelu nastanka poslovnog događaja primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik, tj. stope kojom se točno diskontiraju procijenjena buduća novčana plaćanja ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja zajma na amortizirani trošak zajma.

Subvencije za kamate primljene za sredstva Instrumenta odgađaju se i priznaju kao usklađenje stvarnog prinosa te se evidentiraju pod „Kamate i slični prihodi" u računu dobiti i gubitka u razdoblju od isplate do otplate subvencioniranog zajma.

Naknade za preuzete obveze odgađaju se i iskazuju u prihodima primjenom metode efektivne kamate u razdoblju od isplate do otplate predmetnog zajma i prezentiraju se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao stavke kamata i sličnih prihoda.

2.4.8 Subvencije za kamate i tehnička pomoć

U okviru svojeg poslovanja Instrument u ime država članica upravlja subvencijama za kamate i tehničkom pomoći.

Dio doprinosa država članica namijenjen za isplate subvencija za kamate i tehničke pomoći ne iskazuje se u sredstvima subjekata koji doprinose Instrumentu, nego se klasificira u obveze prema trećim osobama. Instrument obavlja isplate krajnjim korisnicima, a zatim umanjuje iznose obveza prema trećim osobama.

Doprinosi namijenjeni za subvencije za kamate i tehničku pomoć koji se ne dodijele u punom iznosu reklasificiraju se kao doprinos u korist Instrumenta.

2.4.9 Kamatni prihodi od novca i novčanih ekvivalenata

Prihod od kamata na novac i novčane ekvivalente priznaje se u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti Instrumenta prema načelu nastanka poslovnog događaja.

2.4.10 Naknade, provizije i dividende

Naknade za usluge pružene u određenom razdoblju priznaju se kao prihod nakon pružanja tih usluga, dok se naknade za izvršenje neke bitne radnje priznaju kao prihod po izvršenju te bitne radnje. Te se naknade prezentiraju u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao stavke prihoda od naknada i provizija.

Dividende na dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom priznaju se nakon primitka i prezentiraju u računu dobiti i gubitka i u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao stavke neto ostvarenih dobitaka od dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom.

2.4.11 Oporezivanje

Protokolom o povlasticama i imunitetima Europske unije, priloženim Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, propisano je da su vlasništvo, prihodi i ostala imovina institucija Unije oslobođeni od svih izravnih poreza.

3 Upravljanje rizicima

U ovoj bilješci iznose se informacije o izloženosti Instrumenta kreditnom i financijskom riziku te o upravljanju i kontroli kreditnog i financijskog rizika, osobito primarnih rizika upotrebe financijskih instrumenata. To su:

- kreditni rizik – rizik od gubitka zbog neispunjavanja obveza komitenta ili druge ugovorne strane koji nastaje kod svih vrsta kreditne izloženosti, uključujući rizik namire[15],
- rizik likvidnosti – rizik da subjekt neće bez neprihvatljivih gubitaka moći financirati povećanja imovine niti podmiriti dospjele obveze,
- tržišni rizik – rizik da će promjene tržišnih cijena i stopa, kao što su kamatne stope, cijene vlasničkih instrumenata i devizni tečajevi, utjecati na prihode subjekta ili vrijednost njegovih udjela u financijskim instrumentima.

3.1 Organizacija upravljanja rizicima

EIB stalno prilagođava okvir Instrumenta za upravljanje rizicima.

EIB-ova Uprava za upravljanje rizicima neovisno utvrđuje, procjenjuje, prati i bilježi rizike kojima je Instrument izložen. Unutar okvira u kojem se poštuje načelo razdvajanja dužnosti, Uprava za upravljanje rizicima neovisna je o operativnoj jedinici i daje drugo mišljenje o svim prijedlozima operativne jedinice koji utječu na rizike.

Na razini EIB-a glavni službenik za rizike Grupe izvještava Upravljački odbor EIB-a o rizicima Grupe pod nadzorom člana Upravljačkog odbora zaduženog za rizike. Glavni službenik za rizike Grupe ima izravan pristup Odboru za politiku rizika te može izravno pisati i obratiti se Upravnom vijeću EIB-a o svakom pitanju ili području djelovanja.

3.2 Kreditni rizik

Kreditni rizik potencijalni je gubitak koji bi mogao nastati zbog statusa neispunjavanja obveza komitenta ili druge ugovorne strane, a nastaje kod svih vrsta kreditne izloženosti i uključuje rizik namire.

3.2.1 Politika kreditnog rizika

EIB pri kreditnoj analizi drugih ugovornih strana zajma ocjenjuje kreditni rizik i očekivani gubitak kako bi ga kvantificirao i odredio mu cijenu. EIB je izradio metodologiju dodjele internih rejtinga na temelju koje relevantnim drugim ugovornim stranama, zajmoprimcu ili davatelju jamstva, dodjeljuje interne rejtinge. Metodologija se temelji na sustavu bodovanja koji je prilagođen svim glavnim kategorijama drugih ugovornih strana zajma (npr. trgovačka društva, financijske institucije itd.). Uzimajući u obzir i najbolje bankarske prakse koje se primjenjuju na EIB i načela dogovorena u okviru Međunarodnog sporazuma o kapitalu iz Basela (Basel II.), sve druge ugovorne strane koje su bitne za kreditni profil određene transakcije klasificiraju se u kategorije internog rejtinga primjenom metodologije internih rejtinga za konkretnu kategoriju drugih ugovornih strana. Svakoj drugoj ugovornoj strani dodjeljuje se interni rejting koji odražava njezin PD nakon temeljite analize profila poslovanja i financijskog rizika druge ugovorne strane i rizičnosti njezine zemlje. Po potrebi se provode stručne prilagodbe uzimajući u obzir potporu koju pravni subjekti dobivaju od matičnog društva ili vlade, a konačni rejting može se korigirati tako da odražava informacije (npr. određivanje tržišnih cijena) koje nisu uzete u obzir pri ocjenjivanju.

Za kreditnu procjenu financiranja određenog projekta i drugih strukturiranih operacija ograničenog opsega primjenjuju se instrumenti za procjenu kreditnog rizika relevantni za određeni sektor, pri čemu se uglavnom procjenjuje dostupnost novčanih tokova i kapacitet za servisiranje duga. U te se instrumente ubrajaju analiza ugovornog okvira projekta, analiza druge ugovorne strane i simulacije novčanih tokova. Slično kao trgovačkim društvima i financijskim institucijama, svakom se projektu dodjeljuje interni rejting rizika. Naposljetku, Odjel za ekonomske analize određuje rejting trećih zemalja prema statističkom modelu.

Svi interni rejtinzi prate se tijekom trajanja zajma i periodično ažuriraju.

Posebna ograničenja za razinu transakcije i veličinu druge ugovorne strane primjenjuju se na nedržavne operacije, prema potrebi. Ograničenja za druge ugovorne strane utvrđuju se, ovisno o slučaju, na konsolidiranoj razini izloženosti grupe. Ta ograničenja obično odražavaju, među ostalim, opseg vlastitih sredstava drugih ugovornih strana.

Kad je to primjereno i ovisno o pojedinačnom slučaju, EIB primjenjuje razna kreditna poboljšanja radi smanjenja kreditnog rizika, uključujući, među ostalim, vrijednosne papire koji se odnose na drugu ugovornu stranu ili projekt, jamstva i ugovorne klauzule, ovisno o kategoriji zajmoprimca i vrsti operacije.

Instrument za smanjenje kreditnog rizika ne koristi kreditne izvedenice.

[15] Rizik namire definira se kao rizik mogućih gubitaka zbog transakcija koje ostanu nenamirene nakon datuma dospijeća i/ili zbog transakcija koje se namire u roku duljem od primjenjivog tržišnog standarda. Zbog naravi operacija Instrumenta izvedenice koje EIB sklopi, a koje podrazumijevaju razmjenu stranih valuta, najvažniji su instrumenti na koje utječe rizik namire. Upravljanje rizicima namire obrađeno je u Smjernicama o financijskim rizicima.

3.2.2 Maksimalna izloženost kreditnom riziku bez obzira na kolaterale ili druge vrste kreditnog poboljšanja

U sljedećoj tablici prikazana je maksimalna izloženost kreditnom riziku za dijelove izvještaja o financijskom položaju, uključujući izvedenice. Maksimalna izloženost iskazana je u bruto iznosima prije učinka smanjenja rizika upotrebom kolaterala.

Maksimalna izloženost (u tisućama EUR)	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
IMOVINA		
Novac i novčani ekvivalenti	1 451 970	1 358 564
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	85 321	85 210
Financijska imovina riznice	73 003	–
Izvedeni financijski instrumenti	75 852	7
Zajmovi i predujmovi	1 849 786	1 986 281
Ostala imovina	950	1 086
Ukupno	**3 536 882**	**3 431 148**
Rezervacije za obveze po zajmovima	**–16 583**	**–16 602**
IZVANBILANČNE STAVKE		
Nepredviđene obveze		
– Izdana jamstva	–	1 499 675
Obveze		
– Neisplaćeni zajmovi	1 671 851	1 677 411
– Neizdana jamstva	49 378	256 299
Ukupne izvanbilančne stavke	**1 721 229**	**3 433 385**
Ukupna kreditna izloženost	**5 241 528**	**6 847 931**

3.2.3 Kreditni rizik zajmova i predujmova

3.2.3.1 Mjerenje kreditnog rizika zajmova i predujmova

Za zajmove, predujmove i jamstva Instrumenta provodi se sveobuhvatna procjena rizika i kvantitativna procjena očekivanog gubitka, koja se odražava u kreditnoj ocjeni. Načela rizika u okviru općeg mandata primjenjuju se na operacije u okviru financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje (kako je opisano u bilješci 24.), osim posredničkih zajmova, kako je predviđeno u EIB-ovim smjernicama o kreditnom riziku i riziku vlasničkih vrijednosnih papira. Kreditne ocjene utvrđuju se u skladu s općeprihvaćenim kriterijima na temelju kvalitete zajmoprimca, dospijeća zajma, jamstva i, ovisno o slučaju, davatelja jamstva.

Sustav kreditnog ocjenjivanja obuhvaća metodologije, postupke, baze podataka i informacijske sustave koji omogućuju procjenu kreditnog rizika u operacijama kreditiranja i kvantitativnu procjenu očekivanog gubitka. Sustav sadržava veliku količinu informacija na temelju kojih se određuje relativni rejting kreditnih rizika zajmova. Kreditne ocjene odražavaju sadašnju vrijednost procijenjene razine „očekivanog gubitka”, koji je rezultat PD-a glavnih dužnika, izloženosti riziku i ozbiljnosti gubitka u slučaju nastanka statusa neispunjavanja obveza. Kreditne ocjene koriste se u sljedeće svrhe:

- kao pomagalo pri izradi preciznije i kvantitativno utemeljenije procjene rizika kreditiranja,
- kao pokazatelj varijacija kreditnog rizika za potrebe davanja prednosti praćenju,
- kao opis kvalitete portfelja zajma u bilo kojem trenutku, i
- kao ulazni podaci za donošenje odluka o cijeni rizika.

Na kreditnu ocjenu utječu sljedeći čimbenici:

i) kreditna sposobnost zajmoprimca: u Glavnoj upravi za upravljanje rizicima provodi se neovisna analiza zajmoprimaca i ocjenjuje njihova kreditna sposobnost na temelju internih metodologija i vanjskih podataka. U skladu s odabranim pristupom zasnovanim na internim rejting-sustavima koji se temelji na okviru Basel III., EIB je izradio metodologiju internih rejtinga kojom se zajmoprimcima i davateljima jamstava dodjeljuje interni rejting. Temelji se na sustavu bodovanja određenih kategorija drugih ugovornih strana;

ii) korelacija s nastankom statusa neispunjavanja obveza: služi za kvantificiranje vjerojatnosti istovremenih financijskih poteškoća zajmoprimca i davatelja jamstva. Što je povezanost vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza zajmoprimca i davatelja jamstva veća, to je vrijednost jamstva manja i stoga je kreditna ocjena niža (slabija);

iii) vrijednost jamstvenih instrumenata i vrijednosnih papira: procjenjuje se na temelju kreditne sposobnosti izdavatelja i vrste instrumenta;

iv) stopa naplate: pretpostavljeni iznos povrata nakon nastanka statusa neispunjavanja obveza relevantne druge ugovorne strane; iskazuje se kao postotak relevantne izloženosti zajma;

v) ugovorni okvir: kvalitetan ugovorni okvir povećava kvalitetu zajma i poboljšava njegovu kreditnu ocjenu.

vi) trajanje zajma odnosno novčanih tokova od zajma: ako su svi drugi uvjeti jednaki, dulje trajanje zajma znači veći rizik otežanog servisiranja zajma tijekom njegova trajanja.

Očekivani gubitak od zajma izračunava se kombiniranjem pet prethodno navedenih elemenata. Ovisno o razini tog gubitka, zajam se razvrstava u jednu od sljedećih kategorija kreditnih ocjena:

„A” – prvorazredni zajmovi koji se dalje svrstavaju u tri potkategorije:

„A0” – zajmovi ili jamstva države članice s očekivanim gubitkom od 0 %.

„A+” – zajmovi odobreni subjektima koji nisu države članice (ili zajmovi za koje ti subjekti jamče) bez očekivanog pada kvalitete tijekom njihova trajanja.

„A–” – operacije kreditiranja upitnog očuvanja aktualnog statusa, ali uz nepovoljne promjene ograničena učinka.

„B” – zajmovi visoke kvalitete: kategorija imovine u koju EIB ima povjerenja, premda nije isključen neznatan pad kvalitete u budućnosti. Svrstavanje u kategoriju B+ i B– odražava relativnu vjerojatnost pada kvalitete.

„C” – kvalitetni zajmovi: to su, primjerice, neosigurani zajmovi solidnim bankama i trgovačkim društvima koji se isplaćuju jednokratno po isteku sedmogodišnjeg dospijeća ili u obrocima od datuma isplate zajma s jednakim rokom dospijeća.

„D” – ovaj je rejting razdjelnica je između zajmova „prihvatljive kvalitete” i zajmova s poteškoćama. Ta se razlika preciznije utvrđuje svrstavanjem u potkategorije D+ i D–. Zajmovi koji imaju rejting D– zahtijevaju pojačano praćenje.

„E” – razina rizičnosti zajma viša je od općeprihvaćene. Ova kategorija obuhvaća i zajmove koji su u svojem vijeku trajanja bili izloženi ozbiljnim poteškoćama, za koje nije isključena mogućnost gubitka. Zato se zajmovi iz ove kategorije pomno i strogo prate. Potkategorije E+ i E– razlikuju se po intenzitetu posebnog postupka praćenja. Velika je vjerojatnost da se zajmovi rejtinga E– neće redovito i pravovremeno servisirati i da će dug na neki način trebati restrukturirati, što bi moglo uzrokovati gubitak zbog umanjenja vrijednosti.

„F” – zajmovi neprihvatljive rizičnosti. Rejting F– dodjeljuje se isključivo zajmovima iz nezaključenih transakcija kod kojih su nakon potpisivanja zabilježene nepredviđene, iznimne i dramatično nepovoljne okolnosti. Svim operacijama u kojima Instrument bilježi gubitak glavnice dodjeljuje se rejting F i za njih se primjenjuje posebna rezervacija.

U tablici u odjeljku 3.2.3.3. prikazana je analiza kreditne kvalitete portfelja zajmova Instrumenta na temelju prethodno opisanih kategorija ocjena.

3.2.3.2 Analiza izloženosti kreditnom riziku pri odobravanju zajmova

U tablici u nastavku prikazana je maksimalna izloženost (neto knjigovodstvena vrijednost) kreditnom riziku za potpisane zajmove i predujmove (isplaćene i neisplaćene) prema kategoriji zajmoprimca uzimajući u obzir jamstva koja su osigurali davatelji jamstava:

Na dan 31.12.2022. **u tisućama EUR**	**Zajmovi s jamstvom**	**Ostale vrste kreditnog poboljšanja**	**Zajmovi bez jamstva**	**Ukupno**	**Postotak ukupno isplaćenih zajmova**
Financijske institucije	64 625	–	1 095 467	**1 160 092**	**63 %**
Trgovačka društva	182 460	–	285 216	**467 676**	**25 %**
Javna tijela	18 902	–	218	**19 120**	**1 %**
Države	–	311	202 587	**202 898**	**11 %**
Ukupno isplaćeni zajmovi	**265 987**	**311**	**1 583 488**	**1 849 786**	**100 %**
Neisplaćeni zajmovi	**149 506**	**–**	**1 505 762**	**1 655 268**	
Ukupno isplaćeni i neisplaćeni zajmovi	**415 493**	**311**	**3 089 250**	**3 505 054**	

Na dan 31.12.2021. **u tisućama EUR**	**Zajmovi s jamstvom**	**Ostale vrste kreditnog poboljšanja**	**Zajmovi bez jamstva**	**Ukupno**	**Postotak ukupno isplaćenih zajmova**
Financijske institucije	74 086	–	1 115 656	**1 189 742**	**60 %**
Trgovačka društva	211 067	–	368 877	**579 944**	**29 %**
Javna tijela	20 776	–	664	**21 440**	**1 %**
Države	–	917	194 238	**195 155**	**10 %**
Ukupno isplaćeni zajmovi	**305 929**	**917**	**1 679 435**	**1 986 281**	**100 %**
Neisplaćeni zajmovi	**193 663**	**–**	**1 467 146**	**1 660 809**	
Ukupno isplaćeni i neisplaćeni zajmovi	**499 592**	**917**	**3 146 581**	**3 647 090**	

Uprava za upravljanje portfeljem i praćenje portfelja prati zajmoprimce i davatelje jamstva, kao i financiranje projekata i ugovore. Kontinuirano se prate zajmovi Instrumenta, kreditna sposobnost zajmoprimaca i davatelja jamstva, i to najmanje jedanput godišnje, ali i češće prema potrebi te u slučaju kreditnih događaja. Uprava za upravljanje portfeljem i praćenje portfelja posebno preispituje poštuju li se ugovorna prava i, u slučaju pada rejtinga i/ili neispunjenja ugovornih obveza, poduzima korektivne mjere. Mjere za smanjenje rizika primjenjuju se kad god je potrebno u skladu sa smjernicama za kreditni rizik. Pri obnavljaju bankovnih jamstava dobivenih za zajmove osigurava se pravovremena zamjena jamstava ili poduzimanje potrebnih mjera.

3.2.3.3 Analiza kreditne kvalitete po kategorijama zajmoprimaca

U tablicama u nastavku prikazana je analiza kreditne kvalitete portfelja zajmova Instrumenta na dan 31. prosinca 2022. i na dan 31. prosinca 2021. prema kreditnoj ocjeni zajmova na temelju izloženosti potpisanih zajmova (isplaćenih i neisplaćenih).

Na dan 31.12.2022. u tisućama EUR		**Visoka ocjena**	**Standardna ocjena**	**Najniži prihvatljivi rizik**	**Visok rizik**	**Bez ocjene***	**Ukupno**	**Postotak ukupnog iznosa**
		A do B–	**C**	**D+**	**D– i manje**			
Zajmoprimac	Financijske institucije	293 458	349 628	103 133	1 030 131	–	**1 776 350**	**51 %**
	Trgovačka društva	96 413	52 092	–	703 374	226 750	**1 078 629**	**31 %**
	Javna tijela	–	18 902	–	–	218	**19 120**	**1 %**
	Države	51 976	2 771	8 363	567 845	–	**630 955**	**17 %**
Ukupno		**441 847**	**423 393**	**111 496**	**2 301 350**	**226 968**	**3 505 054**	**100 %**

* Izdani zajmovi koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Na dan 31.12.2021. u tisućama EUR		**Visoka ocjena**	**Standardna ocjena**	**Najniži prihvatljivi rizik**	**Visok rizik**	**Bez ocjene***	**Ukupno**	**Postotak ukupnog iznosa**
		A do B–	**C**	**D+**	**D– i manje**			
Zajmoprimac	Financijske institucije	285 924	109 219	443 921	1 130 146	–	**1 969 210**	**54 %**
	Trgovačka društva	108 621	49 059	12 253	532 735	315 011	**1 017 679**	**28 %**
	Javne institucije	–	20 776	–	–	664	**21 440**	**1 %**
	Države	917	2 529	3 360	631 955	–	**638 761**	**17 %**
Ukupno		**395 462**	**181 583**	**459 534**	**2 294 836**	**315 675**	**3 647 090**	**100 %**

* Izdani zajmovi koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

3.2.3.4 Koncentracije rizika zajmova i predujmova

3.2.3.4.1 Geografska analiza

Prema državi zajmoprimca portfelj zajmova Instrumenta može se raščlaniti na sljedeće geografske regije (u tisućama EUR):

Država zajmoprimca	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
Kenija	338 790	321 069
Egipat	309 312	345 810
Nigerija	266 294	237 992
Etiopija	107 988	96 391
Ruanda	94 247	64 169
Mauricijus	93 509	101 446
Barbados	82 735	85 058
Regionalno – AKP	69 920	208 795
Zambija	56 729	52 345
Kamerun	56 586	42 097
Uganda	51 388	61 033
Senegal	38 153	42 968
Kongo (Demokratska Republika)	36 772	48 766
Tanzanija	33 431	46 423
Nova Kaledonija	31 684	37 098
Dominikanska Republika	25 879	19 076
Zimbabve	23 147	14 708
Jamajka	18 902	20 776
Gvineja	15 242	18 972
Mauritanija	11 029	11 921
Côte d'Ivoire	10 976	–
Mali	9 856	12 120
Malavi	9 587	14 898
Cabo Verde	9 016	11 718
Gana	8 648	15 835
Kajmanski Otoci	8 521	8 692
Mozambik	7 094	9 107
Burkina Faso	4 767	3 581
Sveta Lucija	4 674	–
Francuska Polinezija	3 118	5 783
Benin	2 958	4 023
Sejšeli	2 933	2 529
Mikronezija	2 811	2 872
Esvatini	1 515	1 792
Samoa	645	909
Vanuatu	525	866
Haiti	332	1 208
Kongo	73	–
Angola	–	12 253
Niger	–	1 182
Ukupno	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.4.2 Raščlamba prema industrijskim sektorima

U sljedećoj tablici portfelj zajmova Instrumenta raščlanjen je prema industrijskom sektoru zajmoprimca. Zajmovi koji su prije isplate konačnom korisniku prvo isplaćeni financijskom posredniku prikazani su pod „Tercijarni sektor i ostalo" (u tisućama EUR):

Industrijski sektor zajmoprimca	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
Financijske usluge	1 160 133	1 190 407
Javna uprava	202 898	195 154
Električna energija	193 597	211 761
Kemikalije	108 652	111 251
Telekomunikacije	62 862	12 253
Zdravstvena zaštita	36 833	170 000
Poslovne usluge, IT i mediji	31 127	34 306
Infrastruktura zračnog i pomorskog prometa	18 902	20 776
Farmaceutski proizvodi i medicinska oprema	12 388	13 684
Investicijska roba	8 853	9 269
Metalurgija i rudarstvo	8 415	8 667
Oporaba i recikliranje otpada	4 577	5 326
Pružanje kombiniranih usluga	525	866
Tercijarni sektor i ostalo	24	2 561
Ukupno	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.5 Izloženosti kreditnom riziku za svaki interni rejting rizika

EIB koristi metodologiju dodjele internih rejtinga u skladu s pristupom zasnovanim na internim rejting-sustavima koji se temelji na okviru Basel III. Većini drugih ugovornih strana Instrumenta dodjeljuje se interni rejting primjenom te metodologije. U sljedećoj tablici prikazana je raščlamba kreditnog portfelja Instrumenta po boljim internim rejtinzima zajmoprimca ili izdavatelja jamstva, ako je taj podatak dostupan. Ako interni rejting nije dostupan, za potrebe analize koriste se vanjski rejtinzi.

U tablici su prikazane izloženosti za potpisane zajmove (isplaćene i neisplaćene) i rizikom ponderirane izloženosti na temelju interne metodologije koju Instrument primjenjuje za upravljanje ograničenjima.

		2022.					
U tisućama EUR	**Ekvivalent rejtinga agencije Moody's**	**Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci**	**Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke**	**Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka**	**Ukupno**
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku							
Interni rejting 1 – minimalan kreditni rizik	Aaa	–	56 320	–	–	–	**56 320**
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	82 745	–	–	–	–	**82 745**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	421	–	–	–	–	**421**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	346 538	–	–	–	–	**346 538**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	82 126	–	–	–	–	**82 126**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	679 725	189 519	–	–	–	**869 244**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	41 450	273 167	–	–	–	**314 617**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	63 474	–	–	**63 474**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	–	**142 263**	**142 263**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**–11 370**	**–28 817**	**–21 303**	–	**–46 472**	**–107 962**
Knjigovodstvena vrijednost zajmova i predujmova		**1 221 635**	**490 189**	**42 171**	–	**95 791**	**1 849 786**
Obveze po zajmovima							
Interni rejting 1 – minimalan kreditni rizik	Aaa	–	–	–	–	–	**–**
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	86 796	–	–	–	–	**86 796**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	316 707	–	–	–	–	**316 707**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	109 095	–	–	–	–	**109 095**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	175 880	–	–	–	–	**175 880**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	538 504	50 000	–	–	–	**588 504**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	62 966	105 669	–	–	–	**168 635**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	50 000	–	–	**50 000**
Interni rejting nije dodijeljen*		44 982	–	–	–	–	**44 982**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i		–	–	–	–	**131 252**	**131 252**

gubitka						
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti	**–4 834**	**–11 749**	–	–	–	**–16 583**
Knjigovodstvena vrijednost obveza po zajmovima	**1 330 096**	**143 920**	**50 000**	–	**131 252**	**1 655 268**

* Ugovori o zastupanju u kojima na izvještajni datum nije bilo odnosnih drugih ugovornih strana.

3.2.3.5 Izloženost kreditnom riziku za svaki interni rejting rizika (nastavak)

		2021.					
U tisućama EUR	**Ekvivalent rejtinga agencije Moody's**	**Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci**	**Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke**	**Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka**	**Ukupno**
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku							
Interni rejting 1 – minimalan kreditni rizik	Aaa	–	64 876	–	–	–	**64 876**
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	85 059	–	–	–	–	**85 059**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	1 056	–	–	–	–	**1 056**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	46 507	–	–	–	–	**46 507**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	435 300	12 288	–	–	–	**447 588**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	556 705	237 898	–	–	–	**794 603**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	55 928	258 220	–	–	–	**314 148**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	69 180	–	–	**69 180**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	–	**272 917**	**272 917**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**–3 565**	**–33 268**	**–30 169**	–	**–42 651**	**–109 653**
Knjigovodstvena vrijednost zajmova i predujmova		**1 176 990**	**540 014**	**39 011**	**–**	**230 266**	**1 986 281**
Obveze po zajmovima							
Interni rejting 2 – vrlo nizak kreditni rizik	Aa1 – Aa3	86 796	–	–	–	–	**86 796**
Interni rejting 3 – nizak kreditni rizik	A1 – A3	87 000	–	–	–	–	**87 000**
Interni rejting 4 – umjeren kreditni rizik	Baa1 – Baa3	61 060	–	–	–	–	**61 060**
Interni rejting 5 – druga ugovorna strana lošeg financijskog stanja	Ba1 – Ba3	173 963	–	–	–	–	**173 963**
Interni rejting 6 – visok kreditni rizik	B1 – B3	777 195	18 595	–	–	–	**795 790**
Interni rejting 7 – vrlo visok kreditni rizik	niži od Caa1	45 955	167 782	–	–	–	**213 737**
Interni rejting 8 – druga ugovorna strana u statusu neispunjavanja obveza	niži od Caa1, ali u statusu neispunjavanja obveza	–	–	10 000	–	–	**10 000**
Interni rejting nije dodijeljen*		129 669	27 365	–	–	–	**157 034**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		–	–	–	–	**92 031**	**92 031**
Rezervacija za gubitke i usklađenje fer vrijednosti		**–1 693**	**–14 909**	–	–	–	**–16 602**
Knjigovodstvena vrijednost obveza po zajmovima		**1 359 945**	**198 833**	**10 000**	–	**92 031**	**1 660 809**

* Ugovori o zastupanju u kojima na izvještajni datum nije bilo odnosnih drugih ugovornih strana.

EIB kontinuirano prati događaje koji utječu na zajmoprimce i davatelje jamstva. Konkretno, EIB u svakom pojedinačnom slučaju provjerava svoja ugovorna prava u slučaju pada rejtinga i nastoji poduzeti mjere za smanjenje rizika. Pomno prati i obnavljanje bankovnih jamstava dobivenih za zajmove kako bi se pobrinuo za njihovu pravovremenu zamjenu ili poduzimanje potrebnih mjera.

3.2.3.6 Dospjela nenaplaćena potraživanja za zajmove i umanjenja vrijednosti

Iznosi dospjelih nenaplaćenih potraživanja utvrđuju se, prate i bilježe u skladu s postupcima definiranima u „Smjernicama i postupcima za praćenje financiranja", koje se primjenjuju na razini EIB-a. Ti su postupci u skladu s najboljim bankarskim praksama i primjenjuju se za sve zajmove kojima upravlja EIB.

Postupak praćenja strukturiran je na način kojim se osigurava: i. da se potencijalna dospjela nenaplaćena potraživanja propisno otkriju i prijave nadležnim službama s minimalnom odgodom; ii. da se kritični slučajevi odmah proslijede na odgovarajuću operativnu razinu i razinu odlučivanja; iii. da se osigura redovito izvještavanje uprave Instrumenta o cjelokupnom statusu.

Dospjela nenaplaćena potraživanja i umanjenja vrijednosti za zajmove i predujmove mogu se raščlaniti kako slijedi (u tisućama EUR):

	Zajmovi i predujmovi 31.12.2022.	Zajmovi i predujmovi 31.12.2021.
Knjigovodstvena vrijednost	**1 849 786**	**1 986 281**
Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta		
Bruto iznos	63 474	69 180
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke	–21 303	–30 169
Umanjena knjigovodstvena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	**42 171**	**39 011**
Dospjeli, ali neumanjeni za kreditne gubitke		
Raspodjela dospjelih stavki		
0–30 dana	670	2 334
30–90 dana	118	9
90–180 dana	95	–
više od 180 dana	25	–
Knjigovodstvena vrijednost dospjelih zajmova neumanjenih za kreditne gubitke	**908**	**2 343**
Knjigovodstvena vrijednost nedospjelih zajmova neumanjenih za kreditne gubitke	**1 806 707**	**1 944 927**
Ukupna knjigovodstvena vrijednost zajmova i predujmova	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.7. Osjetljivost očekivanog kreditnog gubitka na buduće ekonomske uvjete (u tisućama EUR)

Očekivani kreditni gubitak osjetljiv je na ocjene i pretpostavke koje se odnose na izradu scenarija usmjerenih na buduće događaje. EIB provodi analizu osjetljivosti očekivanog kreditnog gubitka priznatog u značajnim kategorijama svoje imovine.

Predviđanja budućih ekonomskih uvjeta (na temelju makroekonomskih scenarija) ulazni su podaci za model predviđanja u kojem se utvrđuju uvjetni parametri rizika, koji pak služe kao ulazni podaci za izračun rezervacije za gubitke.

Scenariji se izvode na temelju šokova koji utječu na BDP, koji je ključno mjerilo gospodarske aktivnosti. Šokovi koji utječu na realni BDP kalibrirani su da prikazuju prošlu volatilnost varijable. Osim toga, po potrebi se primjenjuje i stručna prosudba kako bi se utvrdili veličina i intenzitet šokova koji utječu na BDP. Posljedično se šokovi utvrđuju zajedno s funkcijom pada kako bi se odredio njihov učinak tijekom vremena. Vjerojatnost svakog scenarija utvrđuje se tako da odražava tržišne pokazatelje (volatilnost) i interno razvijene pokazatelje/podatke za praćenje koji se dosljedno primjenjuju tijekom vremena kako bi prikazali neizvjesnost. Ponderiranje pozitivnih i negativnih šokova ovisi o ravnoteži rizika za gospodarstvo. U prosjeku su negativni šok od –9 908 EUR (2021.: –15 250 EUR) i pozitivni šok od 8 356 EUR (2021.: 11 780 EUR) primijenjeni na tromjesečna predviđanja u prethodnom postupku izračuna.

U tablici u nastavku prikazana je rezervacija za gubitke za zajmove i predujmove u fazama 1 i 2. Na svaki scenarij usmjeren na buduće događaje (npr. pozitivni, osnovni i negativni) primijenjen je ponder od 100 %, umjesto da se na sva tri scenarija primijene ponderi vjerojatnosti scenarija.

	2022.		
(u tisućama EUR)	**Pozitivni**	**Osnovni**	**Negativni**
Bruto izloženost	3 229 247	3 229 247	3 229 247
Rezervacija za gubitke	43 821	52 177	62 085

	2021.		
(u tisućama EUR)	**Pozitivni**	**Osnovni**	**Negativni**
Bruto izloženost	3 319 800	3 319 800	3 319 800
Rezervacija za gubitke	37 862	49 642	64 892

3.2.3.8 Ponovni pregovori o zajmovima i njihovo restrukturiranje

EIB smatra restrukturiranima zajmove (tj. zajmove, dužničke vrijednosne papire i obveze po zajmovima) koji su predmet mjera restrukturiranja. Mjere restrukturiranja obuhvaćaju „ustupke" koje EIB odluči odobriti dužniku za kojeg smatra da zbog financijskih poteškoća ne može ispuniti ugovorne uvjete servisiranja duga kako bi mu se omogućilo servisiranje duga ili potpuno ili djelomično refinanciranje ugovora. Izloženosti se smatraju restrukturiranima ako je odobren ustupak, neovisno o tome je li određeni iznos dospio ili je izloženost svrstana u status neispunjavanja obveza. Izloženosti se ne smatraju restrukturiranima ako dužnik nema financijskih poteškoća.

U redovitom bi se poslovanju pad kvalitete predmetnih zajmova otkrio primjenom odredaba EIB-ovih smjernica i postupaka te pratio prije ponovnih pregovora. EIB bi po završetku tih ponovnih pregovora nastavio pomno pratiti te zajmove. Ako bi se vrijednost financijskog instrumenta umanjila za kreditne gubitke, on bi se premjestio u fazu 3 i redovito pratio u skladu s EIB-ovim postupcima.

Kao odgovor na gospodarske posljedice pandemije bolesti COVID-19 EIB je svojim klijentima ponudio određene mjere potpore, kao što su: i. privremeno ublažavanje (uključujući izuzeće od primjene) financijskih klauzula i drugih bitnih odredaba, ii. ponovno profiliranje novčanih tokova utvrđivanjem novih planova otplate ili privremenih odgoda obveza otplate i iii. dodatne mjere potpore, kao što je potpisivanje novih ugovora, ubrzavanje isplata zajmova i povećanje iznosa isplaćenih zajmoprimcima. EIB je u svakom slučaju zasebno ocijenio zahtjeve za takve mjere u granicama određenih posebnih uvjeta. Te su mjere bile namijenjene zajmoprimcima bez strukturnih financijskih poteškoća ili poteškoća sa solventnosti za koje se u trenutku odobravanja mjera smatralo da vremenski neograničeno posluju. Ako je ocjena pokazala da zajmoprimac ne ispunjava te zahtjeve ili ako je EIB utvrdio rizike za dugoročnu održivost klijentova poslovnog modela, razmotrio je druge primjerene mjere te prema potrebi, primijenio svoje standardne postupke restrukturiranja.

Od lipnja 2021. Grupa više ne nudi takve mjere potpore.

Mjere i postupci restrukturiranja koje je EIB proveo u okviru svojih aktivnosti restrukturiranja u izvještajnom razdoblju uključuju, među ostalim, produljenje dospijeća, odgodu plaćanja samo glavnice, odgodu plaćanja glavnice i kamata, povredu bitnih klauzula i kapitalizaciju dospjelih nenaplaćenih potraživanja.

3.2.3.8. Ponovni pregovori o zajmovima i njihovo restrukturiranje (nastavak)

Operacije koje su predmet mjera restrukturiranja navedene su u tablici u nastavku.

U tisućama EUR	31.12.2022.		31.12.2021.	
	Prihodonosno	Neprihodonosno	Prihodonosno	Neprihodonosno
Broj ugovora za restrukturiranje	12	7	16	9
Knjigovodstvene vrijednosti (uključujući kamate i iznose dospjelih nenaplaćenih potraživanja)	144 399	45 497	210 553	58 742
Priznata rezervacija za očekivane kreditne gubitke	16 008	14 323	16 124	20 475
Kamatni prihodi od restrukturiranih ugovora	7 745	2 280	11 583	3 563

		Mjere restrukturiranja					
U tisućama EUR	31.12.2021.	Produljenje dospijeća	Odgoda plaćanja glavnice i kamata	Povreda bitnih financijskih klauzula	Ostalo	Ugovorna otplata, raskid i/ili otpis	31.12.2022.
Financijske institucije	149 326	–	–	4 119	–	–67 694	85 751
Trgovačka društva	119 969	–	–	–	–	–15 824	104 145
Ukupno	**269 295**	**–**	**–**	**4 119**	**–**	**–83 518**	**189 896**

3.2.4 Kreditni rizik za novac i novčane ekvivalente

Dostupna sredstva ulažu se u skladu s planom isplata Instrumenta u skladu s ugovornim obvezama. Od 31. prosinca 2022. i 31. prosinca 2021. ulaganja su bila u obliku bankovnih depozita, potvrda o depozitu i komercijalnih zapisa.

Ovlašteni subjekti imaju rejting sličan kratkoročnom i dugoročnom rejtingu koji se zahtijeva za plasmane EIB-ove vlastite riznice. Ako dvije ili više agencija za procjenu kreditnog rejtinga dodijele različite rejtinge, u obzir se uzima najniži rejting. Najviši odobreni limit za banke koje imaju odobrenje za rad zasad iznosi 50 000 000 EUR (pedeset milijuna EUR). Iznimka od tog pravila odobrena je društvu Société Générale, u kojem Instrument ima svoje operativne gotovinske račune. Kratkoročni kreditni limit odobren društvu Société Générale na dan 31. prosinca 2022. i 31. prosinca 2021. iznosio je 110 000 000 EUR (sto deset milijuna EUR). Povećani limit odnosi se na zbroj iznosa novčanih sredstava koja se drže na operativnim gotovinskim računima i instrumenata koje je ta druga ugovorna strana izdala i koji se drže u portfelju riznice.

Sva ulaganja izvršena su kod subjekata koji imaju odobrenje za rad, s najduljim dospijećem od tri mjeseca od datuma valute. Sva prekoračenja limita kreditne izloženosti prijavljena su opunomoćenicima. Na dan 31. prosinca 2022. i 31. prosinca 2021. svi oročeni depoziti, komercijalni zapisi i novac u blagajni u portfelju riznice Instrumenta imali su barem rejting P-2 (ekvivalent rejtinga agencije Moody's) na dan namire.

U sljedećoj tablici prikazano je stanje novca i novčanih ekvivalenata uključujući unaprijed obračunate kamate (u tisućama EUR):

Najniži kratkoročni rejting (ocjena agencije Moody's)	Najniži dugoročni rejting (ocjena agencije Moody's)	31.12.2022.		31.12.2021.	
P-1	Aaa	200 167	14 %	299 814	22 %
P-1	Aa2	24 955	2 %	160 066	12 %
P-1	Aa3	4 992	0 %	67 036	5 %
P-1	A1	300 627	21 %	82 730	6 %
P-1	A2	340 252	22 %	199 879	15 %
P-1	A3	491 224	34 %	444 064	32 %
P-2	A3	29 956	2 %	104 975	8 %
P-2	Baa1	59 797	4 %	–	0 %
P-2		**1 451 970**	**100 %**	**1 358 564**	**100 %**

3.2.5 Kreditni rizik izvedenica

3.2.5.1 Politika kreditnog rizika za izvedenice

Kreditni rizik izvedenica iskazuje se kao gubitak koji bi za određenu stranu nastao ako njezina druga ugovorna strana ne bi mogla ispuniti svoje ugovorne obveze. Kreditni rizik izvedenica ovisi o mnogim čimbenicima (kao što su kamatna stopa i devizni tečaj) i općenito odgovara tek malom dijelu njihove zamišljene vrijednosti.

Tijekom uobičajenog poslovanja Instrument može sklapati ugovore o razmjeni kako bi određene operacije kreditiranja zaštitio od rizika ili valutne terminske ugovore kako zaštitio od rizika svoje devizne pozicije u valutama kojima se aktivno trguje, a koje nisu euro. Sve ugovore o razmjeni izvršava EIB s vanjskom drugom ugovornom stranom. Uvjeti ugovora o razmjeni utvrđuju se istim standardiziranim ugovorima o razmjeni i prilozima o instrumentima osiguranja koje potpisuju EIB i njegove vanjske druge ugovorne strane.

3.2.5.2 Mjerenje kreditnog rizika izvedenica

Na sve ugovore o razmjeni koje izvršava EIB, a koji se odnose na Instrument, primjenjuju se isti ugovorni okvir i metodologije kao i za izvedenice koje EIB ugovara za vlastite potrebe. Konkretno, EIB utvrđuje prihvatljivost drugih ugovornih strana u ugovorima o razmjeni na temelju jednakih uvjeta prihvatljivosti koje primjenjuje na svoje opće poslovanje s ugovorima o razmjeni.

EIB za potrebe izvještavanja i praćenja limita mjeri izloženost kreditnom riziku u transakcijama koje uključuju ugovore o razmjeni i izvedenice primjenom pristupa trenutačne neosigurane izloženosti i potencijalne buduće izloženosti. Ti pokazatelji primjenjuju se na sve izvedenice koje se odnose na Investicijski instrument.

Instrument sklapa kratkoročne valutne ugovore o razmjeni kako bi se zaštitio od valutnog rizika pri isplati zajmova u valutama koje nisu euro. Valutni ugovori o razmjeni imaju rok dospijeća od najviše tri mjeseca i redovito se obnavljaju. Zamišljeni iznos valutnih ugovora o razmjeni iznosio je 1 790,0 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2022., u odnosu na 1 530,0 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2021. Fer vrijednost valutnih ugovora o razmjeni iznosila je 71,1 milijun EUR na dan 31. prosinca 2022., u odnosu na –16,3 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2021.

Instrument sklapa međuvalutne ugovore o razmjeni kako bi se zaštitio od valutnog rizika pri isplati zajmova u valutama koje nisu euro. Međuvalutni ugovori o razmjeni imaju dugoročno dospijeće. Zamišljeni iznos valutnih ugovora o razmjeni iznosio je 47,0 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2022., u odnosu na 51,9 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2021. Fer vrijednost valutnih ugovora o razmjeni iznosila je 4,8 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2022., u odnosu na –2,6 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2021.

3.2.6 Kreditni rizik financijske imovine riznice

U sljedećoj tablici prikazano je stanje portfelja riznice, koji se u cijelosti sastoji od komercijalnih zapisa koje su izdala državna tijela niže razine vlasti, banke i nebankarski subjekti s izvornim dospijećem od više od tri mjeseca. Prihvatljivi izdavatelji su države članice EU-a i njihove agencije, banke i nebankarski subjekti. Najviši odobreni limit za svakog ovlaštenog izdavatelja iznosi 50 000 000 EUR (pedeset milijuna EUR). I ulaganja u srednjoročne i dugoročne obveznice mogla bi biti prihvatljiva ovisno o likvidnosnim zahtjevima.

U tisućama EUR

Najniži kratkoročni rejting (ocjena agencije Moody's)	Najniži dugoročni rejting (ocjena agencije Moody's)	31.12.2022.		31.12.2021.	
P-1	Aa2	32 974	45 %	_	0 %
P-1	Aa3	4	0 %	_	0 %
P-1	A3	39 843	55 %	_	0 %
P-2	A3	182	0 %	_	0 %
Ukupno		**73 003**	**100 %**	**_**	**0 %**

3.3 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti odnosi se na sposobnost subjekta da financira povećanja imovine i podmiri dospjele obveze bez neprihvatljivih gubitaka. Može se podijeliti na rizik financiranja likvidnosti i rizik tržišne likvidnosti. Rizik financiranja likvidnosti rizik je da kreditna institucija neće moći uspješno zadovoljiti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, a da ne utječe na svoje dnevne operacije ili na vlastiti financijski rezultat. Rizik tržišne likvidnosti rizik je da subjekt neće moći jednostavno prebiti ili eliminirati poziciju po tržišnoj cijeni bilo zbog nedovoljne dubine tržišta bilo zbog tržišnog poremećaja.

3.3.1 Upravljanje rizikom likvidnosti

Instrument se prvenstveno financira godišnjim doprinosima država članica te vraćenim sredstvima iz vlastitih operacija. Instrument rizikom financiranja likvidnosti upravlja prije svega planiranjem svojih neto potreba za likvidnosti i propisanih godišnjih doprinosa država članica.

Pri izračunu godišnjih doprinosa država članica analizira se struktura isplata postojećeg i planiranog portfelja, koja se prati tijekom cijele godine. Pri korekciji godišnjih zahtjeva za likvidnost u obzir se uzimaju posebni događaji, kao što su prijevremena otplata, prodaja dionica ili nastanak statusa neispunjenja obveza.

Instrument u svrhu dodatnog smanjenja rizika održava pričuvu likvidnosti dovoljnu da u bilo kojem trenutku može pokriti predviđene novčane isplate, o čemu redovito izvješćuje kreditni odjel EIB-a. Sredstva se ulažu na tržištu novca i tržištima obveznica u obliku međubankovnih depozita i drugih kratkoročnih financijskih instrumenata vodeći računa o Instrumentovim obvezama novčanih isplata. Likvidnom imovinom Instrumenta upravlja EIB-ova riznica u cilju održanja odgovarajuće likvidnosti da bi Instrument mogao ispunjavati svoje obveze. U skladu s Odlukom Vijeća 2020/2233 vraćena sredstva iz Investicijskog instrumenta AKP-a koriste se u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju. Međutim, raspoloživost tih vraćenih sredstava za prijenos ovisi o održavanju odgovarajuće razine likvidnosti u okviru Investicijskog instrumenta AKP-a.

U skladu s načelom razdvajanja dužnosti između operativne jedinice i jedinice za potporu, za operacije namire koje se odnose na ulaganje te imovine odgovorna je EIB-ova služba za planiranje i namiru operacija. Osim toga, odobravanje drugih ugovornih strana i limita za ulaganja riznice te praćenje tih limita u djelokrugu su EIB-ove uprave za upravljanje rizicima.

3.3.2 Mjerenje rizika likvidnosti

U tablicama u ovom odjeljku raščlanjene su financijske obveze Instrumenta prema dospijeću na temelju kriterija preostalog vremena između datuma bilance i datuma ugovorenog dospijeća (na temelju kriterija nediskontiranih novčanih tokova).

U smislu neizvedenih financijskih obveza, obveze Instrumenta su neisplaćene tranše na temelju potpisanih ugovora o zajmu, neisplaćene tranše potpisanih upisa kapitala/ugovora o ulaganju, odobrena jamstva za zajmove te odobrene subvencije za kamate i tehnička pomoć.

Zajmovi koje Investicijski instrument odobrava imaju rok za isplatu. Isplate se međutim izvršavaju u rokovima i iznosima koji odražavaju napredak odnosnih investicijskih projekata. Osim toga, zajmovi koje odobrava Investicijski instrument izvršavaju se u razmjerno nepostojanom poslovnom okruženju te je i njihov isplatni plan prilično nesiguran.

Kapitalna ulaganja dospijevaju u trenutku kad upravitelji investicijskih fondova objave valjane pozive za upis kapitala u skladu s razvojem svojih investicijskih aktivnosti. Razdoblje povlačenja obično je tri godine, uz česta produljenja za jednu ili dvije godine. Neke obveze isplate obično ne prestaju nakon završetka razdoblja povlačenja sve do potpune likvidacije odnosnih ulaganja jer je likvidnost fonda povremeno nedovoljna za izvršenje obveza plaćanja naknada ili drugih rashoda.

Specifične obveze isplate ne odnose se na jamstva, osim ako korisnik ne aktivira jamstvo. Iznos nepodmirenog jamstva smanjuje se prema planu otplate svakog zajma s jamstvom.

Odljevi gotovine za odobrene subvencije za kamate u načelu nastaju u slučaju subvencioniranih zajmova koje EIB financira vlastitim sredstvima. Stoga iskazani odljevi označavaju samo obveze koje se odnose na te zajmove, a ne ukupni iznos odobrenih neisplaćenih subvencija za kamate. Kao i kad je riječ o zajmovima, njihov je isplatni plan nesiguran.

„Bruto nominalni odljev" odobrene tehničke pomoći u tablici „Profil dospijeća neizvedenih financijskih obveza" odnosi se na ukupni iznos neisplaćene tranše potpisanih ugovora o tehničkoj pomoći. Vremenski raspored isplata prilično je nesiguran. Novčani odljevi razvrstani pod „tri mjeseca ili kraće" predstavljaju iznos neplaćenih računa primljenih prije izvještajnog datuma.

Obveze za neizvedene financijske obveze za koje nije definiran ugovorni datum dospijeća razvrstavaju se pod „Nedefinirano dospijeće". Obveze za koje na izvještajni datum postoji evidentiran zahtjev za isplatu razvrstavaju se u odgovarajuće vremensko razdoblje.

U smislu izvedenih financijskih obveza profil dospijeća predstavlja ugovorne nediskontirane bruto novčane tokove ugovora o razmjeni, uključujući međuvalutne ugovore o razmjeni, međuvalutne kamatne ugovore o razmjeni, kratkoročne valutne ugovore o razmjeni i kamatne ugovore o razmjeni.

3.3.2. Mjerenje rizika likvidnosti (nastavak)

Profil dospijeća neizvedenih financijskih obveza u tisućama EUR na dan 31.12.2022.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Nedefiniran o dospijeće	Bruto nominalni odljev
Odljevi za odobrene, ali neisplaćene zajmove	87 210	21 208	–	–	1 563 433	1 671 851
Odljevi za odobrena investicijska sredstva i upis dionica	4 676	–	–	–	406 496	411 172
Ostalo (potpisana neizdana jamstva, izdana jamstva)	–	–	–	–	49 378	49 378
Odljevi za odobrene subvencije za kamate	–	–	–	–	350 282	350 282
Odljevi za odobrenu tehničku pomoć	924	–	–	–	32 149	33 073
Ukupno	**92 810**	**21 208**	**–**	**–**	**2 401 738**	**2 515 756**

Profil dospijeća neizvedenih financijskih obveza u tisućama EUR na dan 31.12.2021.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Nedefiniran o dospijeće	Bruto nominalni odljev
Odljevi za odobrene, ali neisplaćene zajmove	–	–	–	–	1 677 411	1 677 411
Odljevi za odobrena investicijska sredstva i upis dionica	6 322	–	–	–	466 678	473 000
Ostalo (potpisana neizdana jamstva, izdana jamstva)	–	–	–	–	1 755 974	1 755 974
Odljevi za odobrene subvencije za kamate	–	–	–	–	379 620	379 620
Odljevi za odobrenu tehničku pomoć	1 519	–	–	–	37 617	39 136
Ukupno	**7 841**	**–**	**–**	**–**	**4 317 300**	**4 325 141**

Profil dospijeća izvedenih financijskih obveza u tisućama EUR na dan 31.12.2022.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Bruto nominalni priljev/odljev
Međuvalutni ugovori o razmjeni – priljevi	88	9 474	38 431	147	48 140
Međuvalutni ugovori o razmjeni – odljevi	–108	–11 965	–30 450	–146	–42 669
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – priljevi	1 790 000	–	–	–	1 790 000
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – odljevi	–1 724 227	–	–	–	–1 724 227
Ukupno	**65 753**	**–2 491**	**7 981**	**1**	**71 244**

Profil dospijeća izvedenih financijskih obveza u tisućama EUR na dan 31.12.2021.	Tri mjeseca ili kraće	Od tri mjeseca do godine dana	Od jedne do pet godina	Dulje od pet godina	Bruto nominalni priljev/odljev
Međuvalutni ugovori o razmjeni i međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni – priljevi	82	3 340	34 870	9 394	47 686
Međuvalutni ugovori o razmjeni i međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni – odljevi	–115	–8 470	–47 250	–10 329	–66 164
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – priljevi	1 530 000	–	–	–	1 530 000
Kratkoročni valutni ugovori o razmjeni – odljevi	–1 547 698	–	–	–	–1 547 698
Ukupno	**–17 731**	**–5 130**	**–12 380**	**–935**	**–36 176**

3.3.3 Dugotrajna financijska imovina i dugoročne financijske obveze

U sljedećoj tablici prikazane su neizvedena financijska imovina i neizvedene financijske obveze za koje se očekuje da će biti plaćeni ili podmireni u roku duljem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

U tisućama EUR	31.12.2022.	31.12.2021.
Financijska imovina		
Zajmovi i predujmovi	1 922 784	2 074 642
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	797 341	697 631
Ostala imovina	–	1 086
Ukupno	**2 720 125**	**2 773 359**
Financijske obveze		
Obveze prema trećim osobama*	136 867	179 593
Rezervacije za obveze po zajmovima	16 583	16 602
Ukupno	**153 450**	**196 195**

* Obveze prema trećim osobama uključuju neisplaćene subvencije za kamate i tehničku pomoć državama članicama za koje dospijeće uglavnom nije definirano.

3.4. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promjene tržišnih cijena i stopa, kao što su kamatne stope, cijene vlasničkih instrumenata i devizni tečajevi, utjecati na prihode subjekta ili vrijednost njegovih udjela u financijskim instrumentima.

3.4.1 Kamatni rizik

Kamatni rizik nastaje zbog volatilnosti ekonomske vrijednosti ili prihoda koji proizlaze iz kamatonosnih pozicija zbog nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.

Na Instrument izravno ne utječe fluktuacija njegove ekonomske vrijednosti ili cjenovna neusklađenost različite imovine, obveza i instrumenata za zaštitu od rizika jer i. nema izravnih troškova zaduživanja ili kamatonosnih obveza i ii. Instrument prihvaća učinak promjena kamatnih stopa na prihode od svojih ulaganja.

Instrument mjeri osjetljivost svojeg portfelja zajmova i s njim povezanih ugovora za zaštitu od rizika na mikrorazini u odnosu na kamatne fluktuacije izračunom vrijednosti baznog boda.

Izračunom vrijednosti baznog boda mjeri se povećanje ili smanjenje neto sadašnje vrijednosti relevantnog portfelja na temelju povećanja kamatnih stopa za jedan bazni bod (0,01 %) pri određenim razredima ročnosti: „tržište novca – do godine dana", „vrlo kratko – od 2 do 3 godine", „kratko – od 4 do 6 godina", „srednje – od 7 do 11 godina" „dugo – od 12 do 20 godina" ili „vrlo dugo – dulje od 21 godine".

Za određivanje neto sadašnje vrijednosti novčanih tokova zajmova u eurima Instrument koristi tromjesečnu krivulju razmjene u eurima. Neto sadašnja vrijednost novčanih tokova zajmova u valutama koje nisu euro određuje se na temelju tromjesečne krivulje razmjene u eurima i osnovice za međuvalutne ugovore o razmjeni. Za valute za koje nije dostupna pouzdana i potpuna diskontna krivulja, umjesto nje upotrebljava se diskontna krivulja za eure ili za američke dolare.

Za izračun neto sadašnje vrijednosti ugovora za zaštitu od rizika na mikrorazini Instrument koristi krivulju razmjene kamata u eurima za novčane tokove u eurima, a u dolarima za novčane tokove u američkim dolarima.

3.4.2 Kamatni rizik (nastavak)

Kako je prikazano u tablici u nastavku, neto sadašnja vrijednost portfelja zajmova, uključujući ugovore o zaštiti od rizika na mikrorazini, na dan 31. prosinca 2022. smanjila bi se za 500 000 EUR (na dan 31. prosinca 2021.: smanjenje za 769 000 EUR) kad bi sve relevantne krivulje kamatnih stopa istodobno porasle za jedan bazni bod.

Vrijednost baznog boda u tisućama EUR	**Tržište novca**	**Vrlo kratko**	**Kratko**	**Srednje**	**Dugo**	**Vrlo dugo**	**Ukupno**
Na dan 31.12.2022.	**Godina dana**	**Od dvije do tri godine**	**Od četiri do šest godina**	**Od sedam do 11 godina**	**Od 12 do 20 godina**	**21 godina**	
Ukupna osjetljivost zajmova i ugovora za zaštitu od rizika na mikrorazini	–34	–98	–154	–162	–50	–2	**–500**

Vrijednost baznog boda u tisućama EUR	**Tržište novca**	**Vrlo kratko**	**Kratko**	**Srednje**	**Dugo**	**Vrlo dugo**	**Ukupno**
Na dan 31.12.2021.	**Godina dana**	**Od dvije do tri godine**	**Od četiri do šest godina**	**Od sedam do 11 godina**	**Od 12 do 20 godina**	**21 godina**	
Ukupna osjetljivost zajmova i ugovora za zaštitu od rizika na mikrorazini	–46	–120	–371	–218	–14	–	**–769**

Reforma IBOR-a

Vrsta i opseg rizika i upravljanje rizikom

Referentne kamatne stope, kao što je londonska međubankovna ponudbena kamatna stopa („LIBOR”), često se primjenjuju u financijskim ugovorima. Posljednjih godina narušeno je povjerenje u njihovu pouzdanost i stabilnost, a regulatorna tijela u cijelom svijetu zagovarala su reformu referentnih kamatnih stopa. Globalni prelazak na alternativne referentne kamatne stope jedna je od najzahtjevnijih reformi koju treba provesti na financijskim tržištima.

U veljači 2018. EIB-ov Odbor za imovinu i obveze (ALCO) osnovao je posebnu radnu skupinu niže razine od ALCO-a koja se bavi IBOR-ima – radnu skupinu za IBOR, za proaktivno praćenje razvoja događaja u vezi s prelaskom na alternativne kamatne stope.
Neki su od ciljeva radne skupine za IBOR bili pomno pratiti kretanja povezana s reformom referentne kamatne stope te utvrditi koliko se napredovalo u prelasku na alternativne stope. Među ostalim, pratila je napredak u pogledu izmjena ugovorâ, bilateralnih pregovora s klijentima, ažuriranja informacijskih sustava i aplikacija, uvođenja odredaba o rezervnim stopama u nove ugovore te redovitog praćenja izloženosti IBOR-ima prema valuti i kategoriji imovine.
Redovito se pratio napredak u provedbi utvrđenog plana rada te se o tom napretku raspravljalo na sastancima ALCO-a i periodično izvješćivalo više rukovodstvo EIB-a.

Glavni rizici kojima je Instrument izložen zbog reforme IBOR-a su operativni rizici. Riječ je, primjerice, o ažuriranju sustava koji primjenjuju IBOR krivulje i reviziji operativnih kontrola povezanih s reformom i regulatornim rizicima, ponovnom dogovaranju ugovora o zajmovima na temelju bilateralnih pregovora s korisnicima, ažuriranju ugovornih odredaba, prilagodbi infrastrukture za namiru i plaćanja. Financijski rizik pretežno je ograničen na kamatni rizik.

Rizici nisu doveli do promjene strategije upravljanja rizicima Instrumenta.

Izloženost prema kategoriji i tranzicijskom statusu financijskih instrumenata

U okviru svojih aktivnosti kreditiranja Instrument je uglavnom izložen posljedicama reforme IBOR-a u pogledu kredita s promjenjivom kamatnom stopom u američkim dolarima. Imovina s promjenjivom kamatnom stopom uglavnom se knjiži po amortiziranom trošku u izvještaju o financijskom položaju Instrumenta. Osim toga, Instrument koristi izvedene financijske instrumente kako bi na mikrorazini zaštitio od rizika operacije uzimanja i davanja zajmova s fiksnim kamatnim stopama te za praćenje svoje globalne kamatne stope i pozicija u stranim valutama.

Na dan 31. prosinca 2021. Instrument je, primjenom rezervnog protokola ISDA-e, proveo „migraciju” cijelog portfelja svojih izvedenica čije su referentne stope bili LIBOR-i. Stoga nema učinka na financijske izvještaje zaključene na dan 31. prosinca 2022.

Zajmovi su druga po veličini kategorija imovine koja je izravno izložena stopama IBOR-a. EIB je 2022. nastavio s „migracijom” zajmova indeksiranih u LIBOR-u za USD. Većina zajmoprimaca već je izrazila sklonost određenom proizvodu i očekuje se da će se ažurirani ugovori potpisati početkom 2023. „Migracija” većine izloženosti trebala bi se dovršiti do prvog datuma plaćanja kamata nakon datuma prestanka upotrebe LIBOR-a 30. lipnja 2023., a vjerojatno će biti potrebno djelomično oslanjanje na sintetski LIBOR. Usporedno s „migracijom” EIB je prilagodio svoj portfelj kreditnih proizvoda radi odobravanja novih zajmova.

3.4.2 Valutni rizik

Valutni rizik za Investicijski instrument rizik je od gubitka dobiti ili ekonomske vrijednosti zbog nepovoljnih kretanja deviznih tečajeva.

S obzirom na referentnu računovodstvenu valutu (euro za Investicijski instrument), Instrument je izložen valutnom riziku kad god postoji valutna neusklađenost između njegove imovine i obveza u nereferentnoj računovodstvenoj valuti. Valutni rizik uključuje i posljedice promjena vrijednosti budućih novčanih tokova u nereferentnoj računovodstvenoj valuti, npr. plaćanja kamata i dividendi, zbog fluktuacije deviznog tečaja.

3.4.2.1 Valutni rizik i imovina riznice

Imovina riznice Instrumenta izražena je u eurima ili u američkim dolarima.

Za zaštitu od valutnog rizika koriste se promptne ili terminske devizne transakcije, valutni ugovori o razmjeni ili međuvalutni ugovori o razmjeni. Kad to smatra potrebnim i primjerenim, EIB-ova riznica može, u skladu s politikom EIB-a, upotrijebiti bilo koje druge instrumente kojima se osigurava zaštita od tržišnih rizika nastalih u okviru financijskih djelatnosti Investicijskog instrumenta.

3.4.2.2 Valutni rizik i operacije koje Instrument financira ili za koje jamči

Doprinosi država članica Investicijskom instrumentu uplaćuju se u eurima. Operacije koje Instrument financira ili za koje jamči, kao i subvencije za kamate, mogu biti u eurima, američkim dolarima ili bilo kojoj drugoj dopuštenoj valuti.

Izloženost valutnom riziku (u odnosu na referentnu valutu – euro) nastaje kad god se transakcije u drugim valutama ne zaštite od rizika. U nastavku su navedene smjernice Investicijskog instrumenta za zaštitu od valutnog rizika.

3.4.2.2.1. Zaštita od rizika operacija u američkim dolarima

Operacije Investicijskog instrumenta u američkim dolarima štite se od valutnog rizika na agregiranoj osnovi valutnim ugovorima o razmjeni EUR/USD, koji se redovito obnavljaju i čiji se iznos redovito usklađuje. Valutni ugovori o razmjeni imaju dvostruku svrhu. S jedne strane, postiže se potrebna likvidnost za nove isplate (zajmove i vlasnički kapital), a s druge se strane osigurava zaštita od valutnog rizika na makrorazini.

Na početku svakog razdoblja na temelju planiranih ili očekivanih vraćenih sredstava/isplata procjenjuju se novčani priljevi i odljevi u američkim dolarima tijekom sljedećeg razdoblja. Zatim se obnavljaju valutni ugovori o razmjeni koji dospijevaju, a njihov se iznos usklađuje da bi se pokrile barem predviđene potrebe za likvidnošću u američkim dolarima tijekom sljedećeg razdoblja.

Jedanput mjesečno pozicija u američkim dolarima iznad relevantnog limita štiti se od valutnog rizika promptnim ili terminskim operacijama.

Neočekivani manjkovi likvidnosti u američkim dolarima u razdoblju obnavljanja ugovora pokrivaju se *ad hoc* valutnim ugovorima o razmjeni, dok se viškovi likvidnosti ulažu u imovinu riznice ili preračunavaju u eure ako su posljedica povećanja valutne pozicije.

3.4.2.2.2. Zaštita od rizika operacija u valutama koje nisu euro ili američki dolar

Operacije Investicijskog instrumenta u valutama koje nisu euro ili američki dolar štite se od rizika međuvalutnim ugovorima o razmjeni jednakog financijskog profila kao odnosni zajam ako postoji aktivno tržište ugovora o razmjeni.

Investicijski instrument provodi operacije u valutama za koje nema lako dostupnih instrumenata za zaštitu od rizika ili su dostupni po visokoj cijeni. To su operacije u lokalnim valutama koje se namiruju u eurima ili američkim dolarima. Okvir Investicijskog instrumenta za financijski rizik, koji je Odbor Investicijskog instrumenta odobrio 22. siječnja 2015., omogućuje zaštitu od izloženosti valutnom riziku u lokalnim valutama koje su prema sintetskim pokazateljima u znatnoj pozitivnoj korelaciji s američkim dolarom preko izvedenica u američkim dolarima. Lokalne valute koje su od rizika zaštićene sintetski izvedenicama u američkim dolarima navedene su u odjeljku 3.4.2.2.3. pod stavkom „Lokalne valute (sintetska zaštita od rizika)”, dok su lokalne valute bez sintetske zaštite od rizika u američkim dolarima navedene u istoj tablici pod stavkom „Lokalne valute (bez sintetske zaštite od rizika)”.

3.4.2.2.3 Valutna pozicija (u tisućama EUR)

U tablicama u ovoj bilješki prikazana je valutna pozicija Instrumenta.

Valutna pozicija iskazana je u tablicama u nastavku u skladu s politikama zaštite od rizika Investicijskog instrumenta (kako su opisane u okviru za financijske rizike Investicijskog instrumenta). U skladu s politikama zaštite od rizika valutna pozicija temelji se na računovodstvenim iznosima i definirana je kao ravnoteža između odabrane imovine i obveza. Imovina i obveze definirane u valutnoj poziciji odabrane su u skladu s politikama zaštite od rizika kako bi se osiguralo da će se ostvareni dobici po primitku preračunati u izvještajnu valutu (EUR).

Promjena fer vrijednosti dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom uključuje se u valutnu poziciju u skladu s politikama zaštite od rizika, kao i umanjenja vrijednosti zajmova i predujmova. Izvedenice uključene u valutnu poziciju u skladu s politikama zaštite od rizika uzimaju se u obzir po njihovoj nominalnoj, a ne po fer vrijednosti, radi njihova usklađenja sa zadržanom vrijednošću imovine, koja se uzima u obzir i po nominalnoj vrijednosti usklađenoj za umanjenje vrijednosti zajmova.

U tablicama u nastavku preostali dio imovine i obveza, koji uključuje uglavnom unaprijed obračunate kamate na zajmove, izvedenice i subvencije, iskazan je pod stavkom „Valutna pozicija koja nije obuhvaćena politikama zaštite od rizika”.

Na dan 31. prosinca 2022.	**Imovina i obveze**			**Preuzete i nepredviđene obveze**
Valute	**Pozicija u stranim valutama u skladu s politikama rizika**	**Pozicija u stranim valutama koja nije obuhvaćena politikama rizika**	**Bilančne pozicije u stranim valutama**	
USD	–318 423	–11 114	–329 537	844 247
*Lokalne valute (sintetska zaštita)**				
KES	129 513	36,883	166,396	–
TZS	7,355	123	7,478	–
DOP	24,533	301	24,834	–
UGX	32,632	489	33,121	–
RWF	75 037	698	75,735	–
*Lokalne valute (bez sintetske zaštite)**				–
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	86 929	–479	86 450	–
Ukupno valute koje nisu EUR	**37 576**	**26 901**	**64 477**	**844 247**
EUR	**–**	**4 009 151**	**4 009 151**	**1 726 301**
Ukupno EUR i valute koje nisu EUR	**37 576**	**4 036 052**	**4 073 628**	**2 570 548**

* Vidjeti odjeljak 3.4.2.2.2. za objašnjenja o sintetskoj zaštiti.

3.4.2.2.3. Valutna pozicija (u tisućama EUR) (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2021.		Imovina i obveze		Preuzete i nepredviđene obveze
Valute	**Pozicija u stranim valutama u skladu s politikama rizika**	**Pozicija u stranim valutama koja nije obuhvaćena politikama rizika**	**Bilančne pozicije u stranim valutama**	
USD	–130 383	–29 399	–159 782	756 190
*Lokalne valute (sintetska zaštita)**				
KES	90 567	7 138	97 705	–
TZS	16 478	333	16 811	–
DOP	18 783	301	19 084	–
UGX	36 935	978	37 913	–
RWF	49 667	365	50 032	–
*Lokalne valute (bez sintetske zaštite)**				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	96 450	–517	95 933	–
Ukupno valute koje nisu EUR	**178 497**	**–20 801**	**157 696**	**756 190**
EUR	**–**	**3 645 241**	**3 645 241**	**628 913**
Ukupno EUR i valute koje nisu EUR	**178 497**	**3 624 440**	**3 802 937**	**1 385 103**

* Vidjeti odjeljak 3.4.2.2.2. za objašnjenja o sintetskoj zaštiti.

3.4.2.3 Analiza osjetljivosti na promjenu deviznih tečajeva

Na dan 31. prosinca 2022. deprecijacija eura za 10 % u odnosu na druge valute uzrokovala bi povećanje sredstava subjekata koji doprinose za 7,2 milijuna EUR (31. prosinca 2021.: 17,5 milijuna EUR). Aprecijacija eura za 10 % u odnosu na druge valute uzrokovala bi smanjenje sredstava subjekata koji doprinose za –5,9 milijuna EUR (31. prosinca 2021.: –14,3 milijuna EUR).

3.4.2.4 Stope konverzije

Za izradu bilance na dan 31. prosinca 2022. i na dan 31. prosinca 2021. primijenjene su sljedeće stope konverzije:

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2021.
Valute izvan EU-a		
bocvanska pula (BWP)	13,59	13,27
dominikanski peso (DOP)	59,84	64,83
fidžijski dolar (FJD)	2,32	2,36
haićanski gourde (HTG)	154,37	113,16
jamajčanski dolar (JMD)	161,59	173,48
kenijski šiling (KES)	131,68	128,26
mauritanska ouguiya (MRU)	39,04	40,99
mauricijska rupija (MUR)	46,83	49,30
mozambijski metikal (MZN)	67,54	71,70
nigerijska naira (NGN)	478,02	467,07
ruandski franak (RWF)	1 132,20	1 162,53
tanzanijski šiling (TZS)	2 487,37	2 610,48
ugandski šiling (UGX)	3 965,00	4 027,00
američki dolar (USD)	1,07	1,13
CFA franak (XAF/XOF)	655,96	655,96
južnoafrički rand (ZAR)	18,10	18,06
zambijska kvača (ZMW)	19,28	18,88

3.4.3 Rizik cijene vlasničkih instrumenata

Rizik cijene vlasničkih instrumenata rizik je smanjenja fer vrijednosti vlasničkih ulaganja zbog promjena razina cijena vlasničkih instrumenata i/ili vrijednosti pojedinačnih vlasničkih ulaganja.

Investicijski instrument izložen je riziku cijene vlasničkih instrumenata zbog svojih izravnih vlasničkih ulaganja i ulaganja u fondove poduzetničkog kapitala.

Vrijednost nekotiranih vlasničkih pozicija nije lako dostupna za potrebe kontinuiranog praćenja i kontrole. Za takve pozicije najbolji dostupni pokazatelji uključuju cijene izračunate bilo kojom odgovarajućom tehnikom vrednovanja.

Učinak na sredstva subjekata koji doprinose Instrumentu (kao posljedica promjene fer vrijednosti portfelja vlasničkih instrumenata) zbog promjene vrijednosti pojedinačnih izravnih vlasničkih ulaganja i ulaganja poduzetničkog kapitala od +/–10 %, pri čemu su sve ostale varijable nepromijenjene, iznosi 79,7 milijuna EUR, odnosno –79,7 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2022. (69,8 milijuna EUR, odnosno –69,8 milijuna EUR na dan 31. prosinca 2021.).

4 Fer vrijednosti financijskih instrumenata

4.1 Računovodstvene klasifikacije i fer vrijednosti

U sljedećoj tablici prikazane su knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza, uključujući njihove razine u hijerarhiji fer vrijednosti. One ne obuhvaćaju informacije o fer vrijednosti za financijsku imovinu i financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku jer je knjigovodstvena vrijednost razumna aproksimacija fer vrijednosti.

Na dan 31. prosinca 2022.	Knjigovodstvena vrijednost						Fer vrijednost			
u tisućama EUR	Izvedeni financijski instrumenti	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Novac, zajmovi i predujmovi	Financijska imovina riznice	Ostala financijska imovina/ob veze	Ukupno	1. razina:	2. razina:	3. razina:	Ukupno
Financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	75 852	–	–	–	–	**75 852**	–	75 852	–	**75 852**
Fond poduzetničkog kapitala	–	684 564	–	–	–	**684 564**	–	–	684 564	**684 564**
Izravna vlasnička ulaganja	–	112 777	–	–	–	**112 777**	–	–	112 777	**112 777**
Zajmovi i predujmovi	–	–	95 604	–	–	**95 604**	–	–	95 604	**95 604**
Ukupna financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**75 852**	**797 341**	**95 604**	**–**	**–**	**968 797**	**–**	**75 852**	**892 945**	**968 797**
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku										
Novac i novčani ekvivalenti	–	–	1 451 970	–	–	**1 451 970**				
Zajmovi i predujmovi	–	–	1 754 182	–	–	**1 754 182**				
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	–	–	85 321	–	–	**85 321**				
Financijska imovina riznice	–	–	–	73 003	–	**73 003**				
Ostala imovina	–	–	–	–	950	**950**				
Ukupna financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	**–**	**–**	**3 291 473**	**73 003**	**950**	**3 365 426**				
Ukupna financijska imovina	**75 852**	**797 341**	**3 387 077**	**73 003**	**950**	**4 334 223**				
Financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	–	–	–	–	–	**–**	–	–	–	**–**
Ukupne financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Financijske obveze po amortiziranom trošku										
Rezervacije za dana jamstva	–	–	–	–	–	**–**				
Rezervacije za obveze po zajmovima	–	–	–	–	–16 583	**–16 583**				
Obveze prema trećim osobama	–	–	–	–	–190 927	**–190 927**				
Ostale obveze	–	–	–	–	–2 419	**–2 419**				

Ukupne financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku	**–**	**–**	**–**	**–**	**–209 929**	**–209 929**
Ukupne financijske obveze	**–**	**–**	**–**	**–**	**–209 929**	**–209 929**

4 Fer vrijednosti financijskih instrumenata (nastavak)

4.1 Računovodstvene klasifikacije i fer vrijednosti (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2021.	Knjigovodstvena vrijednost						Fer vrijednost			
u tisućama EUR	Izvedeni financijski instrumenti	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Novac, zajmovi i predujmovi	Financijska imovina riznice	Ostala financijska imovina/obveze	Ukupno	1. razina:	2. razina:	3. razina:	Ukupno
Financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	7	–	–	–	–	**7**	–	7	–	**7**
Fond poduzetničkog kapitala	–	590 570	–	–	–	**590 570**	–	–	590 570	**590 570**
Izravna vlasnička ulaganja	–	107 061	–	–	–	**107 061**	–	–	107 061	**107 061**
Zajmovi i predujmovi	–	–	229 991	–	–	**229 991**	–	–	229 991	**229 991**
Ukupna financijska imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**7**	**697 631**	**229 991**	**–**	**–**	**927 629**	**–**	**7**	**927 622**	**927 629**
Financijska imovina po amortiziranom trošku										
Novac i novčani ekvivalenti	–	–	1 358 564	–	–	**1 358 564**				
Zajmovi i predujmovi	–	–	1 756 290	–	–	**1 756 290**				
Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose	–	–	85 210	–	–	**85 210**				
Financijska imovina riznice	–	–	–	–	–	**–**				
Ostala imovina	–	–	–	–	1 086	**1 086**				
Ukupna financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	**–**	**–**	**3 200 064**	**–**	**1 086**	**3 201 150**				
Ukupna financijska imovina	**7**	**697 631**	**3 430 055**	**–**	**1 086**	**4 128 779**				
Financijske obveze koje se obvezno mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka										
Izvedeni financijski instrumenti	–18 835	–	–	–	–	**–18 835**	–	–18 835	–	**–18 835**
Ukupne financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	**–18 835**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–18 835**	**–**	**–18 835**	**–**	**–18 835**
Financijske obveze po amortiziranom trošku										
Rezervacije za dana jamstva	–	–	–	–	–	**–**				
Rezervacije za obveze po zajmovima	–	–	–	–	–16 602	**–16 602**				
Obveze prema trećim osobama	–	–	–	–	–239 639	**–239 639**				
Ostale obveze	–	–	–	–	–2 333	**–2 333**				
Ukupne financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku	**–**	–	–	–	**–258 574**	**–258 574**				

Ukupne financijske obveze	**–18 835**	**–**	**–**	**–**	**–258 574**	**–277 409**

4.2. Mjerenje fer vrijednosti

4.2.1 Tehnike vrednovanja i bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu

U tablici u nastavku navedeni su podaci o tehnikama vrednovanja i bitnim ulaznim podacima koji nisu dostupni na tržištu, a upotrebljavaju se za mjerenje financijskih instrumenata, kategorizirani kao 2. razina i 3. razina u hijerarhiji fer vrijednosti:

	Tehnike vrednovanja	Bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu	Utjecaj ulaznih podataka koji nisu dostupni na tržištu na mjerenje fer vrijednosti
Financijski instrumenti iskazani po fer vrijednosti			
Izvedeni financijski instrumenti	Diskontirani novčani tokovi: budući novčani tokovi procjenjuju se na temelju terminskih deviznih tečajeva/kamatnih stopa (iz vidljivih terminskih deviznih tečajeva i krivulja prinosa na kraju izvještajnog razdoblja) i ugovornih terminskih/kamatnih stopa diskontiranih po stopama koje odražavaju kreditni rizik različitih drugih ugovornih strana.	Ne primjenjuje se.	Ne primjenjuje se.
Fond poduzetničkog kapitala	Metoda prilagođene neto vrijednosti imovine: Fer vrijednost se određuje primjenom postotka vlasništva Instrumenta u osnovnom subjektu na neto vrijednost imovine iz posljednjeg izvještaja usklađene za novčane tokove ili, ako je taj podatak dostupan, točne vrijednosti dionice na isti datum, i dostavlja se relevantnom upravitelju fonda. Kako bi se premostio interval između posljednje dostupne neto vrijednosti imovine i izvještavanja na kraju godine, provodi se postupak provjere naknadnih događaja te se prema potrebi usklađuje iskazana neto vrijednost imovine.	Usklađenje za vrijeme koje je proteklo između posljednjeg izvještajnog datuma fonda poduzetničkog kapitala i datuma mjerenja, uzimajući u obzir: rashode poslovanja i naknade za upravljanje, naknadne promjene fer vrijednosti odnosne imovine fonda poduzetničkog kapitala, dodatne nastale obveze, promjene na tržištu ili druge promjene ekonomskih uvjeta.	Što je dulje razdoblje između datuma mjerenja fer vrijednosti i posljednjeg izvještajnog datuma fonda poduzetničkog kapitala, veće je i usklađenje za proteklo vrijeme.
Izravna vlasnička ulaganja	Usklađena vrijednost neto imovine.	Usklađenje za vrijeme proteklo od posljednjeg izvještajnog datuma subjekta u koji se ulaže i datuma mjerenja, uzimajući u obzir: rashode poslovanja, naknadne promjene fer vrijednosti odnosne imovine subjekta u koji se ulaže, dodatne nastale obveze, promjene na tržištu ili druge promjene ekonomskih uvjeta, povećanje kapitala, prodaju/promjenu kontrole. Diskont za manjak utrživosti (likvidnosti), koji se određuje na temelju cijena prethodnih transakcija sa sličnim vlasničkim udjelima u istoj zemlji/regiji, kreće se u rasponu od 5 do 30 %.	Što je viši diskont za utrživost, to je fer vrijednost manja.
Zajmovi po fer vrijednosti (financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje)	Za zajmoprimce s vremenskom neograničenošću poslovanja: diskontirani novčani tokovi uz primjenu ugovornih/očekivanih budućih novčanih tokova diskontiranih po odgovarajućoj diskontnoj stopi prilagođenoj s obzirom na rizik, u kojoj se odražava rizik svojstven zajmu (uključujući kreditni rizik zajmoprimca). Diskontna stopa uspoređuje se s bilo kojom relevantnom tržišnom referentnom stopom ili se ocjenjuje u odnosu na nju. Za zajmoprimce bez vremenske neograničenosti poslovanja: pristup neto imovine (pristup likvidacijske vrijednosti).	Komponente diskontne stope trebaju odražavati kreditni rizik zajmoprimca u odnosu na nerizične tržišne stope.	Što je diskontna stopa viša, to je fer vrijednost manja.

4.2.2 Tehnike vrednovanja i bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu (nastavak)

	Tehnike vrednovanja	Bitni ulazni podaci koji nisu dostupni na tržištu	Utjecaj ulaznih podataka koji nisu dostupni na tržištu na mjerenje fer vrijednosti
Financijski instrumenti koji nisu iskazani po fer vrijednosti			
Zajmovi i predujmovi	Diskontirani novčani tokovi: u modelu vrednovanja koriste se ugovorni novčani tokovi uvjetovani urednim ispunjavanjem dužnikovih obveza i ne uzimaju se u obzir vrijednosti kolaterala niti mogućnost prijevremene otplate. Kako bi se dobila neto sadašnja vrijednost zajmova, u primijenjenom modelu diskontiraju se ugovorni novčani tokovi za svaki zajam primjenom prilagođene krivulje tržišnog diskonta. Zatim se neto sadašnja vrijednost pojedinačnog zajma usklađuje za relevantni očekivani gubitak. Zbrajanjem rezultata dobije se fer vrijednost zajmova i predujmova.	Ne primjenjuje se.	Ne primjenjuje se.
Financijska imovina riznice	Diskontirani novčani tokovi.	Ne primjenjuje se.	Ne primjenjuje se.

Primjenom standarda MSFI 13 prilagodbe vrednovanja uključuju se u fer vrijednost izvedenica na dan 31. prosinca 2022. i 31. prosinca 2021., i to:

- prilagodbe kreditnom vrednovanju (CVA), koje odražavaju kreditni rizik druge ugovorne strane po transakcijama izvedenicama, u iznosu od –12 800 EUR na dan 31. prosinca 2022. i –167 800 EUR na dan 31. prosinca 2021.,
- dugovna strana vrijednosnog usklađenja (DVA), koje odražava vlastiti kreditni rizik po transakcijama izvedenicama, u iznosu od +11 700 EUR na dan 31. prosinca 2022. i +2 700 EUR na dan 31. prosinca 2021.

4.2.2 Prijenosi između 1. i 2. razine

Politika je Instrumenta da se prijenosi između razina priznaju od datuma nastanka događaja ili promjene okolnosti koje su prouzročile prijenos.

Instrument u 2022. i 2021. nije vršio prijenose s 1. na 2. razinu ni s 2. na 1. razinu hijerarhije fer vrijednosti.

4.2.3 Fer vrijednosti 3. razine

Usklađenje fer vrijednosti 3. razine

U tablicama u nastavku prikazane su promjene instrumenata 3. razine[16] za godinu koja je završila 31. prosinca 2022. i godinu koja je završila 31. prosinca 2021.:

U tisućama EUR	**Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom**
Stanje na dan 1. siječnja 2022.	**697 631**
Dobici ili gubici uključeni u dobit ili gubitak:	
Razmjena vlasničkih instrumenata	99
Neto promjena fer vrijednosti dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	9 172
Ukupno	**9 271**
Isplate	139 935
Otplate	–74 959
Tečajne razlike	25 463
Stanje na dan 31. prosinca 2022.	**797 341**

U tisućama EUR	**Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom**
Stanje na dan 1. siječnja 2021.	**526 810**
Dobici ili gubici uključeni u dobit ili gubitak:	
Prestanak priznavanja usklađenja fer vrijednosti zbog prodaje	13 489
Neto promjena fer vrijednosti dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	117 502
Ukupno	**130 991**
Isplate	84 224
Otplate	–71 624
Tečajne razlike	27 230
Stanje na dan 31. prosinca 2021.	**697 631**

Instrument u 2022. i 2021. nije vršio prijenose s 3. razine ili na 3. razinu hijerarhije fer vrijednosti.

[16] zajmovi mjereni po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iskazani su u bilješci 7.

5 Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju:

u tisućama EUR	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
Novac u blagajni	328 079	434 064
Oročeni depoziti	963 004	672 730
Komercijalni zapisi	159 506	252 211
Novac i novčani ekvivalenti u izvještaju o novčanim tokovima	**1 450 589**	**1 359 005**
Unaprijed obračunate kamate	1 381	–441
Novac i novčani ekvivalenti u izvještaju o financijskom položaju	**1 451 970**	**1 358 564**

6 Izvedeni financijski instrumenti

Glavne komponente izvedenih financijskih instrumenata koji su klasificirani kao namijenjeni trgovanju su sljedeće:

Na dan 31. prosinca 2022.	**Fer vrijednost**		**Zamišljeni iznos**
u tisućama EUR	**Imovina**	**Obveze**	
Međuvalutni ugovori o razmjeni	4 778	–	47 033
Valutni ugovori o razmjeni	71 074	–	1 790 000
Ukupno: izvedeni financijski instrumenti	**75 852**	**–**	**1 837 033**

Na dan 31. prosinca 2021.	**Fer vrijednost**		**Zamišljeni iznos**
u tisućama EUR	**Imovina**	**Obveze**	
Međuvalutni kamatni ugovori o razmjeni	7	–2 568	51 865
Valutni ugovori o razmjeni	–	–16 267	1 530 000
Ukupno: izvedeni financijski instrumenti	**7**	**–18 835**	**1 581 865**

Nakon ukidanja EONIA-e i zahvaljujući razvoju tržištâ EIB se u prosincu 2022. prebacio s diskontiranja prema stopi EONIA na diskontiranje prema stopi ESTR, što je imalo utjecaj na dobit i gubitak u iznosu od 18 966 EUR.

7 Zajmovi i predujmovi

7.1 Zajmovi i predujmovi

U tablici u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja zajmova i predujmova:

U tisućama EUR	Globalni zajmovi*	Nadređeni zajmovi	Podređeni zajmovi	Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 1. siječnja 2022.	**1 260 960**	**549 115**	**–**	**–**	**1 810 075**
Isplate	186 211	68 638	–	–	**254 849**
Otpis	–	–	–	–	**–**
Otplate	–246 403	–74 267	–	–	**–320 670**
Kapitalizirane kamate	–	–	–	–	**–**
Tečajne razlike	36 119	19 791	–	–	**55 910**
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2022.	**1 236 887**	**563 277**	**–**	**–**	**1 800 164**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 1. siječnja 2022.	**–43 723**	**–22 191**	**–**	**–**	**–65 914**
Neto promjene očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci	–7 009	–750	–	–	**–7 759**
Neto promjene neumanjene vrijednosti očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	4 305	1 176	–	–	**5 481**
Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	–	–393	–	–	**–393**
Poništenje umanjene vrijednosti očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	11 082	151	–	–	**11 233**
Tečajne razlike	–2 259	–791	–	–	**–3 050**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 31. prosinca 2022.	**–37 604**	**–22 798**	**–**	**–**	**–60 402**
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2022.	**1 199 283**	**540 479**	**–**	**–**	**1 739 762**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 1. siječnja 2022.	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**–**	**272 016**
Isplate	–	5 644	–	**–**	**5 644**
Otplate	–	–4 544	–133 167	**–**	**–137 711**
Tečajne razlike	–	887	–	**–**	**887**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2022.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**–**	**140 836**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 1. siječnja 2022.	**–1 080**	**–24 613**	**–16 332**	**–**	**–42 025**
Neto promjena fer vrijednosti	–	–1 680	–1 400	–	**–3 080**
Tečajne razlike	–	–127	–	–	**–127**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2022.	**–1 080**	**–26 420**	**–17 732**	**–**	**–45 232**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2022.	**–**	**46 503**	**49 101**	**–**	**95 604**
Amortizirani trošak	–3 450	–3 718	–	–	**–7 168**
Kamate	11 809	9 741	38	–	**21 588**
Zajmovi i predujmovi na dan 31. prosinca 2022.	**1 207 642**	**593 005**	**49 139**	**–**	**1 849 786**

* Uključujući ugovore o zastupanju.

7 Zajmovi i predujmovi (nastavak)

7.1. Zajmovi i predujmovi (nastavak)

U tisućama EUR	Globalni zajmovi*	Nadređeni zajmovi	Podređeni zajmovi	Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 1. siječnja 2021.	**1 151 398**	**572 864**	**–**	**–**	**1 724 262**
Isplate	274 020	62 869	–	–	**336 889**
Otpis	–	–	–	–	**–**
Otplate	–225 990	–113 215	–	–	**–339 205**
Tečajne razlike	61 532	26 597	–	–	**88 129**
Nominalna vrijednost zajmova po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2021.	**1 260 960**	**549 115**	**–**	**–**	**1 810 075**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 1. siječnja 2021.	**–68 243**	**–35 550**	**–**	**–**	**–103 793**
Neto promjene očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci	6 509	6 836	–	–	**13 345**
Neto promjene neumanjene vrijednosti očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	6 327	6 045	–	–	**12 372**
Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	–249	–742	–	–	**–991**
Poništenje umanjene vrijednosti očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	15 875	2 373	–	–	**18 248**
Tečajne razlike	–3 942	–1 153	–	–	**–5 095**
Umanjenje vrijednosti – rezervacija za gubitke na dan 31. prosinca 2021.	**–43 723**	**–22 191**	**–**	**–**	**–65 914**
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2021.	**1 217 237**	**526 924**	**–**	**–**	**1 744 161**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 1. siječnja 2021.	**1 080**	**61 493**	**30 000**	**–**	**92 573**
Isplate	–	8 323	170 000	–	**178 323**
Otplate	–	–739	–	–	**–739**
Tečajne razlike	–	1 859	–	–	**1 859**
Nominalna vrijednost zajmova po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2021.	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**–**	**272 016**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 1. siječnja 2021.	**–1 080**	**–25 893**	**–18 291**	**–**	**–45 264**
Neto promjena fer vrijednosti	–	1 609	1 959	–	**3 568**
Tečajne razlike	–	–329	–	–	**–329**
Usklađenje fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2021.	**–1 080**	**–24 613**	**–16 332**	**–**	**–42 025**
Zajmovi i predujmovi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na dan 31. prosinca 2021.	**–**	**46 323**	**183 668**	**–**	**229 991**
Amortizirani trošak	–3 151	–3 736	–	–	**–6 887**
Kamate	10 295	8 686	35	–	**19 016**
Zajmovi i predujmovi na dan 31. prosinca 2021.	**1 224 381**	**578 197**	**183 703**	**–**	**1 986 281**

* Uključujući ugovore o zastupanju.

7.2. Umanjenje vrijednosti zajmova i predujmova – rezervacije za gubitke

U tisućama EUR	2022. Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta: Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku					
Stanje na dan 1. siječnja 2022.	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**–**	**65 914**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”	2 293	–7 061	–	–	**–4 768**
Prijenos u stavku „neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta”	–489	3 160	–	–	**2 671**
Prijenos u stavku „umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta”	–	–617	393	–	**–224**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	4 101	–2 472	–6 045	–	**–4 416**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	1 878	1 670	–	–	**3 548**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	–24	–160	–5 189	–	**–5 373**
Tečajne razlike	46	1 029	1 975	–	**3 050**
Stanje na dan 31. prosinca 2022.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**–**	**60 402**

U tisućama EUR	2021. Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja instrumenta: Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Kupljena ili stvorena imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Zajmovi i predujmovi po amortiziranom trošku					
Stanje na dan 1. siječnja 2021.	**16 389**	**43 976**	**43 428**	**–**	**103 793**
Prijenos u stavku „očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci”	–	–	–	–	**–**
Prijenos u stavku „neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta”	–5 008	–1 019	–	–	**–6 027**
Prijenos u stavku „umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta”	–	–77	249	–	**172**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	–8 480	–8 912	–15 309	–	**–32 701**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	504	1 039	–	–	**1 543**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	–361	–3 405	–2 195	–	**–5 961**
Otpis	–	–	–	–	**–**
Tečajne razlike	521	1 666	2 908	–	**5 095**
Stanje na dan 31. prosinca 2021.	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**–**	**65 914**

8 Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom

U tablici u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja vlasničkih ulaganja.

U tisućama EUR	Fondovi poduzetničkog kapitala	Izravna vlasnička ulaganja	Ukupno
Troškovi na dan 1. siječnja 2022.	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Isplate	139 935	–	139 935
Otplata/prodaja	–74 959	–	–74 959
Razmjena vlasničkih instrumenata	–	3 598	3 598
Tečajne razlike	22 397	635	23 032
Troškovi na dan 31. prosinca 2022.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Neostvareni dobici i gubici na dan 1. siječnja 2022.	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Neto promjena neostvarenih dobitaka i gubitaka	4 149	5 023	9 172
Prestanak priznavanja usklađenja fer vrijednosti zbog razmjene vlasničkih instrumenata	–	–3 499	–3 499
Tečajne razlike	2 472	–41	2 431
Neostvareni dobici i gubici na dan 31. prosinca 2022.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom na dan 31. prosinca 2022.	**684 564**	**112 777**	**797 341**

U tisućama EUR	Fondovi poduzetničkog kapitala	Izravna vlasnička ulaganja	Ukupno
Troškovi na dan 1. siječnja 2021.	**452 161**	**76 258**	**528 419**
Isplate	84 224	–	84 224
Otplata/prodaja	–71 624	–	–71 624
Tečajne razlike	28 400	1 220	29 620
Troškovi na dan 31. prosinca 2021.	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Neostvareni dobici i gubici na dan 1. siječnja 2021.	**–15 019**	**13 410**	**–1 609**
Neto promjena neostvarenih dobitaka i gubitaka	101 418	16 084	117 502
Prestanak priznavanja usklađenja fer vrijednosti zbog prodaje	13 489	–	13 489
Tečajne razlike	–2 479	89	–2 390
Neostvareni dobici i gubici na dan 31. prosinca 2021.	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom na dan 31. prosinca 2021.	**590 570**	**107 061**	**697 631**

9 Iznosi potraživanja od subjekata koji doprinose

Iznosi potraživanja od 85,3 milijuna EUR (2021.: 85,2 milijuna EUR) od subjekata koji doprinose u potpunosti se sastoje od upisanih doprinosa država članica koji nisu uplaćeni.

10 Financijska imovina riznice

Portfelj riznice sadržava kotirane obveznice s preostalim rokom do dospijeća kraćim od tri mjeseca na izvještajni datum. U sljedećoj tablici prikazane su promjene portfelja riznice.

U tisućama EUR	
Stjecanja	920 290
Dospijeća	–847 608
Promjena amortizacije premije/diskonta	247
Promjena unaprijed obračunatih kamata	74
Stanje na dan 31. prosinca 2022.	**73 003**

U tisućama EUR	
Stanje na dan 1. siječnja 2021.	**351 873**
Stjecanja	2 333 691
Dospijeća	–2 684 293
Promjena amortizacije premije/diskonta	301
Promjena unaprijed obračunatih kamata	–1 572
Stanje na dan 31. prosinca 2021.	**–**

11 Ostala imovina

Glavne komponente ostale imovine su sljedeće:

U tisućama EUR	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
Iznos potraživanja od EIB-a	940	877
Financijska jamstva	10	209
Ukupno ostala imovina	**950**	**1 086**

12 Odgođeni prihodi

Glavne komponente odgođenih prihoda su sljedeće:

U tisućama EUR	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
Odgođene subvencije za kamate	51 498	47 981
Odgođene provizije za zajmove i predujmove	919	451
Ukupno odgođeni prihodi	**52 417**	**48 432**

13 Rezervacije za dana jamstva, bez poništenih iznosa

U tablicama u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja rezervacije za financijska jamstva.

U tisućama EUR	2022.			
	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Ukupno
Izdana jamstva				
Stanje na dan 1. siječnja	**–**	**–**	**–**	**–**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	–	–	–	**–**
Stanje na dan 31. prosinca	**–**	**–**	**–**	**–**

U tisućama EUR	2021.			
	Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci	Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta	Ukupno
Izdana jamstva				
Stanje na dan 1. siječnja	**851**	**–**	**–**	**851**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	–851	–	–	**–851**
Stanje na dan 31. prosinca	**–**	**–**	**–**	**–**

14 Rezervacije za obveze po zajmovima

U tablicama u nastavku prikazano je poravnanje početnog i završnog stanja rezervacije za gubitke za neisplaćene zajmove (obveze po zajmovima).

	2022.			
U tisućama EUR	**Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci**	**Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Ukupno**
Obveze po zajmovima				
Stanje na dan 1. siječnja	**1 693**	**14 909**	**–**	**16 602**
Prijenos u stavku „neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta”	–302	4 687	–	**4 385**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	3 147	–6 797	–	**–3 650**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	428	354	–	**782**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	–142	–1 395	–	**–1 537**
Tečajne razlike	1	–	–	**1**
Stanje na dan 31. prosinca	**4 825**	**11 758**	**–**	**16 583**

	2021.			
U tisućama EUR	**Očekivani kreditni gubici u razdoblju od 12 mjeseci**	**Neumanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Umanjena vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja instrumenta**	**Ukupno**
Obveze po zajmovima				
Stanje na dan 1. siječnja	**6 817**	**26 335**	**–**	**33 152**
Neto mjerenje rezervacije za gubitke	–4 089	–7 013	–	**–11 102**
Nova financijska imovina, stvorena ili kupljena	869	3 015	–	**3 884**
Financijska imovina koja se prestala priznavati	–1 942	–7 456	–	**–9 398**
Tečajne razlike	38	28	–	**66**
Stanje na dan 31. prosinca	**1 693**	**14 909**	**–**	**16 602**

15 Obveze prema trećim osobama

Glavne komponente obveza prema trećim osobama su sljedeće:

U tisućama EUR	**31.12.2022.**	**31.12.2021.**
Neto obveze prema EIB-u za opće administrativne rashode	33 628	53 136
Ostale obveze prema EIB-u	1 460	40 045
Obveze prema državama članicama za neisplaćene subvencije za kamate i tehničku pomoć	155 839	146 458
Ukupne obveze prema trećim osobama	**190 927**	**239 639**

16 Ostale obveze

Glavne komponente ostalih obveza su sljedeće:

U tisućama EUR	31.12.2022.	31.12.2021.
Otplate zajmova primljene unaprijed	1 790	1 793
Odgođeni prihod od subvencija za kamate	629	540
Ukupno ostale obveze	**2 419**	**2 333**

17 Upisani doprinosi država članica (u tisućama EUR)

Države članice	Doprinos Instrumentu	Doprinos za subvencije za kamate i tehničku pomoć	Ukupni doprinosi	Upisani neuplaćeni doprinosi*
Austrija	94 197	13 448	107 645	2 398
Belgija	137 519	19 343	156 862	3 249
Bugarska	2 616	749	3 365	219
Hrvatska	1 081	338	1 419	225
Cipar	1 544	437	1 981	112
Češka	9 538	2 728	12 266	797
Danska	76 883	11 088	87 971	1 980
Estonija	975	279	1 254	86
Finska	54 813	8 139	62 952	1 509
Francuska	815 190	109 410	924 600	17 813
Njemačka	819 351	115 484	934 835	20 580
Grčka	49 970	7 909	57 879	1 507
Mađarska	9 107	2 574	11 681	615
Irska	27 733	4 755	32 488	940
Italija	467 727	69 791	537 518	12 530
Latvija	1 341	384	1 725	116
Litva	2 212	632	2 844	181
Luksemburg	10 344	1 480	11 824	255
Malta	518	147	665	38
Nizozemska	186 958	26 881	213 839	4 777
Poljska	24 190	6 916	31 106	2 007
Portugal	39 011	6 206	45 217	1 197
Rumunjska	7 590	2 189	9 779	718
Slovačka	4 156	1 195	5 351	376
Slovenija	3 092	878	3 970	225
Španjolska	248 728	41 237	289 965	7 932
Švedska	102 172	15 331	117 503	2 939
Ujedinjena Kraljevina	503 139	79 048	582 187	–
Ukupno na dan 31. prosinca 2022.	**3 701 695**	**548 996**	**4 250 691**	**85 321**
Ukupno na dan 31. prosinca 2021.	**3 471 695**	**478 996**	**3 950 691**	**85 210**

* Vijeće je 14. studenoga 2022. utvrdilo iznos financijskih doprinosa koji svaka država članica treba uplatiti do 23. siječnja 2023. Na dan 31. prosinca 2022. još nisu bila uplaćena 85,3 milijuna EUR.

18 Preuzete i nepredviđene obveze

U tisućama EUR	31.12.2022.	31.12.2021.
Obveze		
Neisplaćeni zajmovi	1 671 851	1 677 411
Neisplaćena preuzeta obveza za dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	411 172	473 000
Izdana jamstva	–	1 499 675
Subvencije za kamate i tehnička pomoć	441 630	478 011
Nepredviđene obveze		
Potpisana neizdana jamstva	49 378	256 299
Ukupne preuzete i nepredviđene obveze	**2 574 031**	**4 384 396**

19 Kamate i slični prihodi i rashodi

Glavne komponente kamata i sličnih prihoda su sljedeće:

U tisućama EUR	Od 1.1.2022. do 31.12.2022.	Od 1.1.2021. do 31.12.2021.
Novac i novčani ekvivalenti	1 999	–
Zajmovi i predujmovi	82 162	80 395
Subvencije za kamate	9 625	6 061
Ukupno kamate i slični prihodi	**93 786**	**86 456**

Glavne komponente kamata i sličnih prihoda su sljedeće:

U tisućama EUR	Od 1.1.2022. do 31.12.2022.	Od 1.1.2021. do 31.12.2021.
Izvedeni financijski instrumenti	–5 080	–4 800
Novac i novčani ekvivalenti	–	–3 598
Financijska imovina riznice	–399	–2 038
Ukupno kamate i slični rashodi	**–5 479**	**–10 436**

20 Prihodi od naknada i provizija, rashodi za naknade i provizije

Glavne komponente prihoda od naknada i provizija su sljedeće:

U tisućama EUR	**Od 1.1.2022. do 31.12.2022.**	**Od 1.1.2021. do 31.12.2021.**
Naknade i provizije za zajmove i predujmove	42	1 702
Naknade i provizije za financijska jamstva	469	517
Ostali prihodi od naknada i provizija	**511**	**2 219**

Glavne komponente neto rashoda za naknade i provizije su sljedeće:

U tisućama EUR	**Od 1.1.2022. do 31.12.2022.**	**Od 1.1.2021. do 31.12.2021.**
Provizije plaćene trećim osobama za dionice i druge vrijednosne papire s varijabilnim prinosom	–761	–175
Ukupno rashodi za naknade i provizije	**–761**	**–175**

21 Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom

Glavne komponente neto rezultata dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom su sljedeće:

U tisućama EUR	**Od 1.1.2022. do 31.12.2022.**	**Od 1.1.2021. do 31.12.2021.**
Neto prihodi	35	4 310
Prihodi od dividendi	15 225	1 815
Neto promjena fer vrijednosti	9 172	117 502
Neto rezultat dionica i drugih vrijednosnih papira s varijabilnim prinosom	**24 432**	**123 627**

22 Opći administrativni rashodi

Opći administrativni rashodi stvarni su EIB-ovi troškovi za upravljanje Instrumentom umanjeni za prihode od standardnih naknada za procjenu koje EIB obračunava izravno komitentima Instrumenta.

Glavne su komponente općih administrativnih rashoda sljedeće:

U tisućama EUR	**Od 1.1.2022. do 31.12.2022.**	**Od 1.1.2021. do 31.12.2021.**
Stvarni EIB-ovi troškovi	–34 841	–55 924
Prihodi od naknada za procjenu obračunatih izravno komitentima Instrumenta	1 213	2 788
Ukupno opći administrativni rashodi	**–33 628**	**–53 136**

23 Suradnja s nekonsolidiranim strukturiranim subjektima (u tisućama EUR)

Definicija strukturiranog subjekta

Strukturirani subjekt je subjekt koji je ustrojen na način da glasačka ili slična prava nisu prevladavajući čimbenik u odlučivanju o tome tko u njemu ima kontrolu. U MSFI-ju 12 navedeno je da strukturirani subjekt često ima neka ili sva sljedeća obilježja:

- ograničene aktivnosti,
- uzak i strogo definiran cilj, kao što je provedba porezno efikasnog najma, istraživanja i razvoja, stvaranje izvora kapitala ili financiranja subjekta ili prilika za ulaganje prijenosom rizika i nagrada povezanih s imovinom strukturiranog subjekta na ulagače,
- manjak kapitala da bi se strukturiranom subjektu omogućilo da svoje poslove financira bez podređene financijske potpore,
- financiranje u obliku većeg broja ugovorno vezanih instrumenata za ulagače kojima se stvara koncentracija kreditnog rizika ili drugih rizika (tranše).

Nekonsolidirani strukturirani subjekti

Pojam „nekonsolidirani strukturirani subjekti" odnosi se na sve strukturirane subjekte nad kojima Instrument nema kontrolu i obuhvaća udjele u nekonsolidiranim strukturiranim subjektima.

Definicija udjela u strukturiranim subjektima:

U MSFI-ju 12 „udjeli" su široko definirani kao sudjelovanje subjekta u drugom subjektu, bilo po ugovornoj ili izvanugovornoj osnovi, na temelju kojeg je izvještajni subjekt izložen varijabilnosti prinosa ovisno o uspješnosti poslovanja tog drugog subjekta. Primjeri su takvih udjela držanje vlasničkih udjela, kao i drugi oblici sudjelovanja, kao što su davanje financijskih sredstava, potpore likvidnosti, kreditnih poboljšanja, obveza i jamstava tom drugom subjektu. U MSFI-ju 12 navedeno je da izvještajni subjekt ne mora nužno imati udjel u drugom subjektu isključivo po osnovi uobičajenog odnosa kupac-dobavljač.

U tablici u nastavku opisane su vrste strukturiranih subjekata koje Instrument ne konsolidira, ali u kojima drži udjele.

Vrsta strukturiranog subjekta	**Priroda i svrha**	**Udjeli Instrumenta**
Financiranje projekta – kreditiranje subjekata posebne namjene	Transakcije financiranja projekata (operacije financiranja projekata) transakcije su u kojima se Instrument za servisiranje svojeg duga oslanja na zajmoprimca čiji je isključivi ili glavni izvor prihoda neka imovina ili ograničena količina imovine koja se financira takvim dugom ili drugom već postojećom imovinom koja je ugovorno povezana s projektom. Operacije financiranja projekata obično se financiraju preko subjekata posebne namjene.	Neto isplaćeni iznosi Kamatni prihodi
Operacije poduzetničkog kapitala	Instrument financira poduzetnički kapital i investicijska sredstva. Poduzetnički kapital i investicijska sredstva obuhvaćaju novčana sredstva ulagača koji žele ulagati u mala i srednja poduzeća s velikim potencijalom za rast i financiranje infrastrukturnih projekata; podrazumijeva se upravljanje tim sredstvima.	Ulaganja u udjele/dionice koje izdaje subjekt vlasničkog kapitala. Dividende primljene kao prihod od dividendi.

U tablici u nastavku prikazane su knjigovodstvene vrijednosti nekonsolidiranih strukturiranih subjekata u kojima je Instrument imao udjele na izvještajni datum te maksimalna izloženost Instrumenta gubitku u odnosu na te subjekte. Maksimalna izloženost gubitku uključuje knjigovodstvene vrijednosti i iznose za neisplaćene preuzete obveze.

		31.12.2022.		**31.12.2021.**	
Vrsta strukturiranog subjekta	**Opis**	**Knjigovodstvena vrijednost**	**Maksimalna izloženost gubitku**	**Knjigovodstvena vrijednost**	**Maksimalna izloženost gubitku**
Fondovi poduzetničkog kapitala	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	684 564	1 091 122	590 570	1 054 831
Ukupno		**684 564**	**1 091 122**	**590 570**	**1 054 831**

Instrumentom se strukturiranim subjektima pruža samo potpora u obliku financiranja.

24 Financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje (u tisućama EUR)

U lipnju 2013. Zajedničko ministarsko vijeće AKP-a i EU-a odobrilo je novi financijski protokol za 11. Europski razvojni fond (ERF), za razdoblje 2014.–2020.

Investicijskom instrumentu osigurano je dodatnih 500 milijuna EUR, takozvana „financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje", zahvaljujući kojoj može poduprijeti projekte koji bi mogli imati iznimno velik razvojni učinak, ali i podrazumijevaju veće rizike svojstvene takvim ulaganjima. Ta omotnica Instrumentu omogućuje poboljšano kreditiranje privatnog sektora ulaganjima u instrumente navedene u nastavku.

Fondovi vlasničkog kapitala sa socijalnim učinkom – nositelji su sve brojniji upravitelji fondova privatnog vlasničkog kapitala kojima je rješavanje socijalnih ili okolišnih pitanja okosnica njihove strategije upravljanja fondom, ali kojima je cilj ostvariti održivost na razini fonda i subjekata u koje se ulaže.

Zajmovi financijskim posrednicima – (npr. mikrofinancijskim institucijama, lokalnim bankama i kreditnim unijama) koje posluju u državama AKP-a u kojima EIB u skladu s postojećim smjernicama o kreditnom riziku ne može razmatrati financiranje, posebno ne u lokalnoj valuti, npr. zbog visokih rizika zemlje, volatilnosti valute ili pomanjkanja mjerila za određivanje cijene. Glavni je cilj takvih zajmova financiranje projekata s velikim razvojnim učinkom, posebno radi potpore mikropoduzećima i malim poduzećima te poljoprivredi, koji obično ne ispunjavaju uvjete za financiranje sredstvima Investicijskog instrumenta.

Instrumenti za lakšu podjelu rizika – koji imaju oblik jamstava za prvi gubitak („proizvodi za prvi gubitak") i kojima će se olakšati operacije podjele rizika koje EIB provodi s lokalnim financijskim posrednicima (uglavnom komercijalnim bankama) u korist zapostavljenih MSP-ova i malih projekata koji ispunjavaju kriterije za društveno odgovorno financiranje kad se utvrdi tržišni jaz u vezi s pristupom MSP-ova/malih projekata financiranju. Proizvodi za prvi gubitak bili bi strukturirani kao kontrajamstva u korist tranši s nadređenim jamstvom, koje financiraju EIB (u okviru Investicijskog instrumenta) i druge međunarodne financijske institucije/razvojne financijske institucije, čime se ostvaruje znatan učinak financijske poluge.

Izravno financiranje – dužničkim (npr. zajmovi) ili vlasničkim instrumentima u projektima s dobrim i iskusnim nositeljima i velikim razvojnim učincima, koji će pak ujedno značiti i veće očekivane gubitke i teškoće pri povratu ulaganja (rizik vlasničkog kapitala s većim očekivanim gubicima od uobičajenih). EIB za taj instrument primjenjuje stroge kriterije odabira i prihvatljivosti jer ti projekti bez obzira na svoj veliki razvojni učinak neće moći ispuniti prihvatljive kriterije za financiranje (odnosno mali očekivani povrat ulaganja ili prijeboj gubitaka s kamatnim stopama/prinosima vlasničkih instrumenata).

Financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje omogućuje i diversifikaciju na nove sektore, npr. zdravstvo i obrazovanje, poljoprivredu i sigurnost opskrbe hranom te razvoj novih i inovativnih instrumenata za podjelu rizika. U 2016. uvedena je djelomična obnova financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje, čime je njezin kapacitet financiranja povećan na 800 milijuna EUR.

S financijskog i računovodstvenog aspekta, financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje dio je portfelja Investicijskog instrumenta i o njoj se izvještava u objedinjenim godišnjim financijskim izvještajima Instrumenta.

24 Financijska omotnica za društveno odgovorno financiranje (u tisućama EUR) (nastavak)

U sljedećoj tablici prikazane su knjigovodstvene vrijednosti te dodijeljeni ali neisplaćeni iznosi, po vrstama imovine:

Vrsta ulaganja iz financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje	Opis	Mjerenje	Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022.	Rezervacija za gubitke/usklađenje fer vrijednosti na dan 31.12.2022.	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022.	Neisplaćeni iznos na dan 31.12.2022.	Prilagođeni iznos izvanbilančnih očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2022.
Zajmovi financijskim posrednicima	Zajmovi i predujmovi	Amortizirani trošak	79 778	–3 454	76 324	64 345	–632
Izdavanje izravnih zajmova	Zajmovi i predujmovi	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	104 709	–45 224	59 485	67 215	–
Fondovi vlasničkog kapitala sa socijalnim učinkom	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	94 385	23 802	118 187	79 393	–
Izravni vlasnički udjeli	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	59 429	26 939	86 368	14	–
Instrumenti za lakšu podjelu rizika	Izdana jamstva	pristup veće vrijednosti*	–	–	–	46 878	–
Ukupno			**338 301**	**2 063**	**340 364**	**257 845**	**–632**

* Za više detalja vidjeti odjeljak „Naknadna mjerenja” u bilješci 2.4.3.

Vrsta ulaganja iz financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje	Opis	Mjerenje	Bruto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021.	Rezervacija za gubitke/usklađenje fer vrijednosti na dan 31.12.2021.	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2021.	Neisplaćeni iznos na dan 31.12.2021.	Prilagođeni iznos izvanbilančnih očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2021.
Zajmovi financijskim posrednicima	Zajmovi i predujmovi	Amortizirani trošak	68 228	–1 981	66 247	29 272	–242
Izdavanje izravnih zajmova	Zajmovi i predujmovi	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	101 840	–41 403	60 437	92 031	–
Fondovi vlasničkog kapitala sa socijalnim učinkom	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	61 611	9 866	71 477	106 675	–
Izravni vlasnički udjeli	Dionice i drugi vrijednosni papiri s varijabilnim prinosom	Po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	58 523	23 608	82 131	14	–
Instrumenti za lakšu podjelu rizika	Izdana jamstva	pristup veće vrijednosti*	–	–	–	44 146	–
Ukupno			**290 202**	**–9 910**	**280 292**	**272 138**	**–242**

* Za više detalja vidjeti odjeljak „Naknadna mjerenja” u bilješci 2.4.3.

EIB primjenjuje načela rizika u okviru općeg mandata na izdavanje izravnih zajmova unutar financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje (isključujući zajmove financijskim posrednicima), kako je predviđeno u Smjernicama EIB-a o kreditnom riziku i riziku vlasničkih vrijednosnih papira, te prati rizik povezan s izravnim zajmovima u okviru financijske omotnice za društveno odgovorno financiranje na temelju njihove fer vrijednosti i izvještava o njemu. U skladu s tom metodologijom EIB provodi kvalitativnu procjenu rizika u kojoj se procjenjuje

utemeljenost logike ulaganja i vjerojatnost poslovne održivosti takvih operacija.

25 Naknadni događaji

Nakon datuma bilance nije bilo značajnih događaja zbog kojih bi bile potrebne prilagodbe ili koje bi trebalo objaviti u financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2022.

U kontekstu ruske invazije na Ukrajinu i njezinih širih gospodarskih posljedica EIB i dalje pažljivo prati situaciju, osobito u okviru provjere naknadnih događaja.